

Đưa bình đẳng giới vào cuộc sống

● Đại diện Bộ Lao động Thương binh và xã hội, các ban ngành, tổ chức quốc tế thực hiện nghi thức phát động Tháng hành động vì bình đẳng giới năm 2022. (Ảnh: Bộ LĐTBXH)

Trang: 4+5+6+7+8

PHÁT HÀNH CHỦ NHẬT HÀNG TUẦN TRÊN TOÀN QUỐC - GIÁ: 6.800Đ

Theo số liệu thống kê của báo cáo “Điều tra các mục tiêu phát triển bền vững về trẻ em và phụ nữ Việt Nam” do Tổng cục Thống kê thực hiện trong năm 2020 - 2021, trên cả nước có 98,1% trẻ em dưới 5 tuổi đã được đăng ký giấy khai sinh, trong đó 97,2% trẻ có giấy khai sinh. Như vậy, vẫn còn đến hàng ngàn trẻ em chưa có giấy khai sinh.

Những cuộc đời “vô hình”

Chị Thạch T.T. có 4 chị em làm nghề bán ve chai và họ đều có điểm chung là không có giấy tờ tùy thân. Kéo theo đó, 20 trẻ con của các chị em chị Thạch T.T. cũng không có giấy khai sinh, có em đã 9 - 10 tuổi, có em mới 2 - 3 tuổi và cả em bé còn chưa ra đời. Không có giấy khai sinh, đồng nghĩa với việc chưa đưa trẻ nào trong 20 đứa trẻ nhà chị Thạch T.T. được đi học, không có bảo hiểm y tế khi ốm đau.

“Đưa con tới trường, người ta bảo phải có giấy khai sinh nên đành đi về, vô cùng tủi thân và thương con. Mình không có giấy khai sinh đã chịu bao nhiêu khổ sở, vất vả, nay rất sợ con sẽ lại có một vòng lặp cuộc đời như vậy” - người mẹ nghẹn ngào.

Wowy là một nam rapper kiêm nhà sáng tác ca khúc, nhưng câu chuyện của anh không chỉ có âm nhạc mà còn có nỗi buồn của một mảnh đời của một người bạn không có giấy tờ tùy thân: “Bạn tôi lúc đó đã gần 30 tuổi, nhưng không có giấy khai sinh, chưa bao giờ được đi học chính thức mà nhờ sự hỗ trợ của các trường tình thương, khi đi làm cũng làm công việc phi chính thức. Bạn tôi cũng không thể đi ra Hà Nội khi tôi rủ đi cùng vì không thể đi máy bay. Những rào cản ấy đeo đuổi bạn trong suốt cả hành trình cuộc đời. Bạn đứng đó nhưng không có giấy tờ, bạn như người vô hình”...

Theo số liệu thống kê của báo cáo “Điều tra các mục tiêu phát triển bền vững về trẻ em và phụ nữ Việt Nam” do Tổng cục Thống kê thực hiện trong năm 2020 - 2021, trên cả nước có 98,1% trẻ em dưới 5 tuổi đã được đăng ký giấy khai sinh, trong đó 97,2% trẻ có giấy khai sinh. Như vậy, vẫn còn đến hàng ngàn trẻ em chưa có giấy khai sinh.

Việc đăng ký khai sinh tưởng như rất đơn giản, nhưng lại vô cùng khó khăn, đôi khi là không thể đối với các trẻ em có hoàn cảnh đặc biệt. Có rất nhiều em chưa thể có được tấm giấy khai sinh với những lý do như: là trẻ mồ côi, bị bỏ rơi; cha mẹ không có giấy tờ tùy thân; gia đình không đủ điều kiện để chứng

Mở ra trang mới cuộc đời cho em

● Cùng nhau truyền tải thông điệp mở ra trang mới cuộc đời cho em là trách nhiệm của cả cộng đồng.

minh thân nhân, xét nghiệm ADN; cha mẹ không ý thức được tầm quan trọng của việc làm giấy khai sinh cho con trẻ...

Không có giấy khai sinh, các em không thể đi học, cũng không thể khám chữa bệnh bằng bảo hiểm y tế. Khi lớn lên, các em cũng không được cấp căn cước công dân, không có cơ hội tiếp cận với các nghề nghiệp chính thức, phải làm những công việc nặng nhọc, bất hợp pháp và nguy hiểm. Không có giấy tờ tùy thân cũng đồng nghĩa với việc không thể đăng ký kết hôn, con cái sinh ra cũng sẽ lại rơi vào hoàn cảnh bế tắc của cha mẹ là không được khai sinh.

Đảm bảo quyền khai sinh và quyền quốc tịch của trẻ em

Từ năm 2014, Viện Nghiên cứu Quản lý Phát triển bền vững (MSD) đã bắt đầu thực hiện dự án “Trang mới cuộc đời” để thúc đẩy quyền được khai sinh và hỗ trợ tiếp cận giáo dục, y tế, dinh dưỡng cho trẻ em có hoàn cảnh khó khăn. Trải qua 5 mùa chiến dịch với sự hỗ trợ và đồng hành, gắn kết của các cá nhân, doanh nghiệp và tổ chức trong và ngoài nước, đến tháng 9/2022, dự án đã hỗ trợ 229 trẻ làm giấy khai sinh và hơn 2.100 trẻ được tiếp cận giáo dục, y tế, dinh dưỡng...

Còn nhớ, cách đây 2 năm, tháng 12/2020, tại Hội thảo tổng

● Niềm vui khi được hỗ trợ để có giấy khai sinh. (nguồn ảnh: MSD)

kết dự án “Trang mới cuộc đời” giai đoạn 2019 - 2020 và đối thoại thúc đẩy quyền được khai sinh cho trẻ em có hoàn cảnh đặc biệt tại TP Hồ Chí Minh do MSD tổ chức, bà Trần Thị Hồng Yến - Phó Trưởng phòng Hộ tịch, Sở Tư pháp TP HCM nhấn mạnh: “Hơn ai hết, trẻ em là đối tượng xã hội yếu thế, dễ bị tổn thương và rất cần sự quan tâm, bao bọc, bảo vệ để được sống và phát triển. Vì vậy, Đảng và Nhà nước ta đang từng bước hoàn thiện hệ thống các văn bản quy phạm pháp luật để đảm bảo hơn quyền con người, quyền công dân trong mọi lĩnh vực, đặc biệt là quyền khai sinh và quyền quốc tịch của trẻ em. Dự án “Trang mới cuộc đời” vô cùng ý nghĩa để giúp các trường hợp có hoàn cảnh khó

khăn làm giấy khai sinh, những trường hợp đặc biệt mà các cơ quan quản lý Nhà nước như chúng tôi khó tiếp cận. Chúng tôi rất vui được đồng hành cùng dự án và rất cam kết trong việc tiếp tục đồng hành và hỗ trợ “Trang mới cuộc đời”.

Tiếp nối hành trình và sứ mệnh đó, MSD United Way Việt Nam tiếp tục thực hiện Chiến dịch truyền thông và gây quỹ cho “Trang mới cuộc đời” lần 6 với chủ đề “Mở ra trang mới cuộc đời cho em”. Chiến dịch diễn ra từ ngày 15/11/2022 đến ngày 15/01/2023 với mục tiêu kêu gọi 1.000 nhà tài trợ gắn kết với mức đóng góp 100.000đ mỗi tháng, trong ít nhất 1 năm nhằm hỗ trợ kinh phí cho việc đăng ký khai sinh cũng như trao học bổng và chăm sóc sức khỏe thể chất, dinh dưỡng cho các em nhỏ và thanh niên mồ côi, có hoàn cảnh khó khăn để các em vững bước vào đời và có được một trang mới cuộc đời tươi sáng, tốt đẹp hơn.

Là Đại sứ thiện chí của “Trang mới cuộc đời” từ năm 2020 Rapper Wowy chia sẻ câu chuyện bạn cũng như quan điểm cá nhân hiểu rõ tầm quan trọng của tấm giấy khai sinh - điều tưởng chừng như hiển nhiên với mọi người khi sinh ra - tới việc quyết định việc mình có được công nhận và có được hưởng những quyền lợi chính đáng của một công dân hay không. Chính vì thế, Wowy mong muốn lan toả hơn nữa thông điệp của chương trình “để mọi trẻ em đều có giấy khai

sinh, mở ra “Trang mới cuộc đời”. Anh cũng kêu gọi tất cả các bạn sinh viên và những người biết tới “Trang mới cuộc đời”, hãy là những đại sứ thiện chí chia sẻ về dự án, đóng góp cho dự án.

Gia đình chị Thạch T.T. đã và đang nhận hỗ trợ của MSD United Way Việt Nam. Theo lời chị Thạch T.T., khi gặp “Trang mới cuộc đời”, gia đình chị đã được các cán bộ xã hội, các luật sư giúp đỡ, tư vấn giấy tờ, đại diện, hỗ trợ chi phí xét nghiệm ADN. Cho đến nay, đã có 10 trong 20 đứa trẻ có giấy khai sinh, cả gia đình cũng được “Trang mới cuộc đời” huy động các mạnh thường quân hỗ trợ thu nhập hàng tháng. Tuy vẫn còn lại các trường hợp khó khăn hơn do cả bố mẹ đều không có giấy tờ đang được chương trình hỗ trợ tiếp, chị Thạch T.T. vẫn rất biết ơn khi dần dần, mỗi đứa trẻ trong gia đình đều có giấy khai sinh: “Xúc động lắm khi con có giấy khai sinh, thế là được đi học, đi chích vaccine rồi. Mong sao các cô chú giúp đỡ cho những hoàn cảnh khó khăn giống như tụi em, để mấy đứa cháu được có tờ giấy khai sinh để đi học, để vượt qua cuộc sống khó khăn hiện tại...”, chị cho biết.

Điều đáng mừng là rất nhiều bạn trẻ đã rất hào hứng tham gia cam kết là đại sứ truyền thông và hỗ trợ tình nguyện đóng góp cho dự án, thậm chí là cả tài chính. Khi được hỏi “Để trở thành một nhà tài trợ gắn kết của “Trang mới cuộc đời”, em có nghĩ khoản đóng góp 100.000 đồng/tháng là nhiều hay không?”, một bạn sinh viên ĐH Kinh tế - Tài chính TP HCM đã trả lời rằng: “Em không nghĩ số tiền 100.000 đồng/tháng là nhiều, vì một buổi uống cà phê đã hết 50.000 đồng rồi. Nếu chỉ hai buổi cà phê hàng tháng mà có thể giúp được nhiều trẻ em mở ra trang mới cuộc đời thì em thấy rất đáng để tham gia”.

Có thể nói, tạo nên “Trang mới cuộc đời” cho mỗi trẻ em Việt Nam không phải là việc của riêng ai mà là trách nhiệm của cả cộng đồng. “Chúng tôi muốn khẳng định “Trang mới cuộc đời” không phải là của MSD United Way Việt Nam, không phải là của nhóm nòng cốt Trang mới cuộc đời”, của những người làm công tác xã hội. Chúng tôi muốn trao gửi trách nhiệm cũng là món quà quý giá này đối với cả cộng đồng, đặc biệt là các bạn trẻ. Chúng ta có thể trở thành cộng đồng gắn kết mà mỗi người đều có trách nhiệm của mình để tạo nên “Trang mới cuộc đời” cho mỗi trẻ em Việt Nam”, bà Nguyễn Phương Linh - Viện trưởng MSD nhấn mạnh.

HỒNG MINH

Theo những chuyên gia thực hiện dự án “Trang mới cuộc đời”, hiện nay còn những vấn đề vướng mắc khiến hành trình thúc đẩy quyền được khai sinh cho trẻ em có hoàn cảnh đặc biệt trở nên khó khăn, kéo dài hơn.

Vì thế, từ năm 2020 dự án cũng đã đưa ra một số khuyến nghị như: về phía thủ tục tư pháp đó là việc hỗ trợ các gia đình xác minh thân nhân, chứng minh việc sinh qua các bằng chứng, cam đoan, cam kết, cơ quan quản lý Nhà nước về tư pháp hướng dẫn cho các cán bộ hộ tịch phường, xã thực thi hiệu quả, đúng theo quy định, không yêu cầu các gia đình các xét nghiệm ADN nếu không cần thiết; tiến hành rà soát và hỗ trợ làm giấy khai sinh không chỉ cho trẻ em dưới 5 tuổi mà còn cho trẻ em trên 5 tuổi tới 16 tuổi và cả người lớn, để đảm bảo tất cả các trẻ em đều có giấy khai sinh. Việc rà soát nên kết hợp với cán bộ tổ dân phố và cả các cán bộ tổ chức xã hội để có thể tiếp cận được những trường hợp đặc biệt mà chính quyền địa phương có thể không tiếp cận được hoặc dễ bỏ sót...

Dự án đã cho ra mắt cuốn sổ tay “Chúng em có quyền có giấy khai sinh” do Trung tâm MSD phối hợp với Sở Tư pháp TP HCM, Trung tâm Trợ giúp pháp lý TP HCM, các luật sư, các thành viên nhóm “Trang mới cuộc đời” biên soạn bao gồm những hướng dẫn cụ thể, tạo cơ sở cho các tổ chức và cá nhân tham khảo trong quá trình hỗ trợ làm giấy khai sinh cho trẻ em có hoàn cảnh đặc biệt.

Câu chuyện “Muôn nẻo đường tơ”...

● Giữa không gian cổ kính của phố phường Hà Nội, đêm diễn thời trang với chủ đề “Muôn nẻo đường tơ”, mở màn chuỗi các hoạt động chào mừng Ngày di sản Việt Nam (23/11), đã giới thiệu tới công chúng những bộ thời trang sáng tạo, kết hợp giữa truyền thống và hiện đại, góp phần tôn vinh văn hóa Hà Nội. Sáng tạo gắn kết với truyền thống là một đặc trưng văn hóa trong nhiều mẫu thiết kế.

Còn đó những làng lụa từ hàng ngàn năm trước

Tại Việt Nam, theo các tài liệu lịch sử, nghề trồng dâu nuôi tằm, dệt lụa có từ thời Hùng Vương, tức là cách đây khoảng hơn 4.000 năm về trước. Từ tơ tằm người Việt đã dệt nên nhiều loại lụa đặc sắc như: trù là lụa thô và to sợi; the là lụa nhẹ màu sáng; sa là lụa mỏng và trơn; lượt là lụa thưa và trơn; xuyên là lụa trơn dày hơn, màu sáng; nhiễu là lụa trơn, dày và bền; lãnh là lụa trơn, dày và nhuộm đen; đoạn cũng là một loại lãnh nhưng chất lượng tốt hơn; vóc là lụa bóng mịn có dệt hoa; văn là loại lụa có dệt hoa lớn, dày, chất lượng cao hơn và gấm là lụa cao cấp nhất...

TS Trần Thủy Bình - Viện nghiên cứu Ứng dụng Mỹ thuật Sản phẩm làng nghề Việt Nam cho biết: lụa là, gấm vóc, văn, the, lĩnh, bằng, quế, đoạn, sa, đũi, kỳ, cầu... là tên các sản phẩm lụa của các làng nghề truyền thống Việt Nam, khi ghép lại với nhau tạo nên âm thanh vần điệu của câu thơ Việt Nam. Làm ta hình dung, liên tưởng, tưởng tượng ra sự hòa sắc quện màu, kỳ thú của dòng hàng tơ lụa - sản phẩm của các làng nghề truyền thống Việt Nam.

Nói về các nhà sản xuất ra những mặt hàng trên - các làng nghề, nơi mà những người trồng dâu, nuôi tằm, ươm tơ, kéo sợi, dệt vải... vẫn đang đau đầu về

một giấc mơ nuôi dưỡng kéo dài thêm nghề truyền thống. Hoặc tạo dựng lại, phục hồi, duy trì, phát triển nghề truyền thống của cha ông... phải kể đến những cái tên như: Làng lụa Vạn Phúc Hà Đông (Hà Nội) nổi tiếng với Lụa Vân - Loại lụa dệt theo kiểu vân điểm, làm nổi hoa văn trên mặt lụa óng ả. Làng lụa Nha Xá (Hà Nam) dẫn đầu cả một vùng đất gồm nhiều làng như Lãn Trì, Chuyên Ngoại, Hòa Mạc, Đồng Văn... làm siêu lòng những người yêu thích dòng Lụa hoa với đủ các kiểu họa tiết hoa văn dệt chìm làm sắc màu của tấm lụa thêm sâu và thêm sắc.

Tên làng Lụa Mã Châu (huyện Duy Xuyên - tỉnh Quảng Nam) nổi lên vì đã từng dẫn đầu các làng nghề về quy mô sản xuất tới 4000 khung cửi từ những năm 1960 và cho đến nay vẫn đang duy trì khoảng 2000 khung cửi. Làng lụa Tân Châu (An Giang): Tơ lụa của làng sau khi dệt được nhuộm bằng trái mặc nửa làm cho lụa Tân Châu vốn mềm, dai, bền, hút ẩm sau khi nhuộm thành đen tuyền, óng ả với một sắc đen huyền bí.

Cùng với những làng nghề tơ lụa trải dài trên phạm vi cả nước (Làng nghề tơ lụa Bảo Lộc, Làng nghề tơ lụa/tơ sen xã Phùng Xá, huyện Mỹ Đức, Hà Nội, Làng nghề lụa thôn Phương La, xã Thái Phương, huyện Hưng Hà, Thái

Bình, v.v...) đều hướng tới các nguyên liệu thân thiện với trường/tự nhiên, xuất khẩu và phát triển bền vững.

Tuy nhiên, do hạn chế các nguyên liệu đầu vào, công nghệ và điều kiện của người lao động, mẫu mã các sản phẩm từ tơ lụa, các làng nghề tơ lụa Việt Nam đang sống đối mặt, đứng trước nguy cơ sụp đổ bởi nguyên liệu đầu vào, hóa chất thuốc nhuộm đều phải nhập khẩu. Chưa kể, lụa nước ngoài ồ ạt sang Việt Nam, giá rẻ chỉ bằng một nửa...

Bởi thế, bảo tồn vốn nghề truyền thống, sáng tạo những giá trị mới từ vốn cổ để đáp ứng nhu cầu của xã hội hiện đại là những tín hiệu đáng mừng để khẳng định cho sức sống mạnh mẽ của di sản văn hóa Việt Nam.

Xu hướng thời trang bền vững, thời trang sinh thái

Ngày nay thuật ngữ “phát triển bền vững” đang được nhắc tới, được sử dụng ngày càng rộng rãi. Ở Việt Nam, trong xu hướng thời trang bền vững và Thời trang sinh thái nhiều công trình nghiên cứu đã được công bố. Có thể kể ra một số các công trình nghiên cứu mới nhất vừa được bảo vệ Thạc sĩ thành công ở Trường ĐH Mỹ thuật công nghiệp Hà Nội như: Vải chàm của người dân tộc vùng Đông Bắc trong thiết kế thời trang sinh thái của ThS. Đặng Thu Hương - nghiên cứu giá trị sinh thái từ đặc điểm màu sắc, cách nhuộm vải chàm truyền thống, đến kiểu dáng thiết kế tối giản của dân tộc vùng Đông Bắc để ứng dụng vào thời trang hiện đại.

Đó là đề tài “Sử dụng Lãnh Mỹ A trong thiết kế thời trang hiện đại cho phụ nữ từ năm 2010 đến nay” của ThS Phan Mỹ Linh. Là công trình nghiên cứu về quá trình sản xuất lụa Tân Châu (An

Tơ tằm là chất liệu quý được phát minh ở Á Châu. Tơ hiện diện trong đời sống văn hóa và văn minh vật chất của người Việt. Từ nhiều ngàn năm trước, việc giao thương chất liệu này đã khai sinh ra những con đường tơ lụa huyền thoại. Ngày nay, tơ lụa không chỉ dùng trong tiêu dùng may mặc và thời trang, mà còn được ứng dụng vào trong đời sống hiện đại...

Giang). Cách mà các NTK khai thác đặc điểm quý phải sang trọng của thứ lụa sản xuất rất kỹ công để thiết kế các sản phẩm thời trang hiện đại. Khai thác “Hoa văn trang trí trên trang phục của dân tộc H'Mông ở Tây Bắc ứng dụng trong TKTT hiện đại của ThS Nguyễn Thị Bích Liên. Và đề tài “Sử dụng vải có nguồn gốc từ chất liệu tre cho TK trang phục nam của ThS. Nguyễn Thị Lan Anh.

Cũng tại ĐH Bách Khoa Hà Nội, các giảng viên trẻ đang tập trung vào công đoạn giữa của chuỗi thiết kế - sản xuất - tiêu thụ các sản phẩm thời trang sinh thái. Đó là các Đề tài: Nghiên cứu cải tiến thiết kế sản phẩm áo khoác nam hướng đến không vụn vải với sự hỗ trợ của phần mềm 3D” của ThS. Nguyễn Thị Huyền; đề tài: Nghiên cứu đề xuất quy trình thiết kế thời trang hướng đến không vụn vải với sự hỗ trợ của phần mềm 3D, ứng dụng thiết kế Bộ sưu tập thời trang cho giới trẻ nữ Việt Nam” của ThS. Lê Thị Hoàn Mỹ.

Theo lý giải của các chuyên gia, lâu nay việc sản xuất lụa của các làng nghề Việt Nam vốn đã là cơ khí hóa kết hợp với thủ công: Việc sản xuất hoàn toàn từ nguyên liệu tự nhiên, màu nhuộm là nguồn gốc thực vật, không kèm hóa chất và phụ gia. Quy trình nhuộm dựa hoàn toàn vào các yếu tố tự nhiên, khách quan từ môi trường như ngâm sả vải từ nước sông tự nhiên, phơi sấy vải từ gió và ánh nắng mặt trời. Cắt may tiết kiệm vải... là những yếu tố sinh thái rất thuyết phục người tiêu dùng.

Tuy nhiên do một thời gian dài phải lựa chọn cách để tồn tại với nghề nên xơ sợi tự nhiên đã được thay bằng xơ sợi tổng hợp rẻ để chi phí sản xuất thấp hơn.

Ngày 8/9/2016, Thủ tướng Chính phủ đã ban hành Quyết định số 1755/QĐTTg phê duyệt “Chiến lược phát triển các ngành công nghiệp văn hóa Việt Nam đến năm 2020, tầm nhìn đến năm 2030”. Chiến lược xác định những mục tiêu, nhiệm vụ cụ thể phát triển các ngành công nghiệp văn hóa Việt Nam, trong đó mục tiêu chủ yếu đến năm 2020 phấn đấu doanh thu của các ngành công nghiệp văn hóa đóng góp khoảng 3% GDP và tạo thêm nhiều việc làm cho xã hội. Đến năm 2018, các ngành công nghiệp văn hóa và sáng tạo Việt Nam đã nhanh chóng trở thành những ngành có đóng góp mạnh mẽ cho nền kinh tế quốc gia với 7,465 tỷ USD, chiếm 3,61% GDP và mang lại công việc cho hơn 3 triệu lao động, chiếm 6,1% tổng lao động có việc làm trên cả nước...

Chất nhuộm màu tự nhiên được thay thế bằng thuốc nhuộm và phụ gia công nghiệp. Các chất thải trong quá trình xử lý hoàn tất sản phẩm dệt do đó thải ra môi trường nhiều...

Gần đây, nhận thức của người tiêu dùng về phát triển bền vững được nâng cao thì nhu cầu các sản phẩm thời trang sinh thái sẽ càng lớn. Người tiêu dùng đã sẵn sàng chi trả lớn hơn cho các sản phẩm vải và lụa thân thiện với môi trường, là cơ hội để các làng nghề phát huy thế mạnh như Quy mô sản xuất nhỏ sẽ dễ thay đổi về phương thức sản xuất và quy trình công nghệ để hòa đồng với môi trường tự nhiên và vì thế mà phát triển bền vững. Tuy nhiên, cần có sự đồng hành, hợp tác chặt chẽ cùng các NTK và các nhà Kinh doanh thời trang để mở ra thị trường tiêu thụ cho dòng sản phẩm lụa sinh thái của các làng nghề tơ lụa Việt Nam.

Bên cạnh đó, tơ, lụa không chỉ dùng trong tiêu dùng may mặc và thời trang. Trong quá trình hội nhập quốc tế, tơ còn được ứng dụng một cách sáng tạo vào trong đời sống hiện đại qua các tác phẩm thiết kế mỹ thuật của các nghệ sỹ.

Với những gì đã nêu trên, chúng ta tin tưởng rằng, các làng nghề tơ lụa truyền thống, Việt Nam sẽ nắm bắt nhịp được với xu hướng thời trang sinh thái, để phát triển bền vững trong tương lai. Dù theo các nhà văn hóa, các nghệ nhân, các nhà thiết kế, việc bảo tồn và phát triển làng nghề truyền thống trong bối cảnh hiện tại có nhiều cơ hội và thách thức trong quá trình cạnh tranh với các mặt hàng công nghiệp. Do đó, Nhà nước cần có cơ chế, chính sách tạo điều kiện cho các làng nghề truyền thống tiếp cận được các thông tin về công nghệ, khoa học - kỹ thuật, thị trường; hỗ trợ vốn và tạo điều kiện cho các làng nghề tham gia hội chợ, triển lãm, hội thảo, tìm kiếm đầu ra, thì khi đó mới có thể xem là phát triển bền vững trong quá trình hội nhập.

NGUYỄN MỸ

Họa sĩ Nguyễn Thế Sơn chia sẻ: Tơ lụa và các ứng dụng trong thiết kế mỹ thuật được nhiều nhà thiết kế truyền thống và các nhà thiết kế trẻ quan tâm. Đó là việc đưa các họa tiết truyền thống Văn hóa Việt vào các sản phẩm ứng dụng hàng ngày. Áp dụng phương pháp trang trí truyền thống vào sản phẩm (thêu, móc đính, kết cườm...); Ứng dụng các phương pháp hiện đại (in, vẽ nghệ thuật); Đổi mới các sản phẩm quà tặng (đưa thiết kế mới vào SP...). Qua đó tạo thêm nhiều mẫu mã, sản phẩm đa dạng phong phú, tạo điều kiện để người tiêu dùng có nhiều lựa chọn.

ĐƯA BÌNH ĐẲNG GIỚI VÀO CUỘC SỐNG

Để bình đẳng giới đi vào thực chất nhiều hơn nữa

Sau hơn hai năm bị ảnh hưởng bởi đại dịch COVID-19, đến nay, các hoạt động văn hóa, kinh tế - xã hội ở Việt Nam và hầu hết các nước trên thế giới đã hoạt động, mở cửa trở lại. Tuy nhiên, những tác động tiêu cực của đại dịch đến mọi mặt của đời sống xã hội nói chung, lĩnh vực bình đẳng giới nói riêng vẫn chưa kết thúc.

● Lễ phát động Tháng hành động vì bình đẳng giới năm 2022.

Báo cáo về khoảng cách giới năm 2021 của Diễn đàn Kinh tế thế giới cho thấy, các nước sẽ mất tới 136 năm thay vì 100 năm để thu hẹp khoảng cách giới do dịch COVID-19. Điều này đòi hỏi Chính phủ các quốc gia phải nỗ lực nhiều hơn nhằm đạt được các mục tiêu về bình đẳng giới thực chất. Chính vì thế, Tháng hành động vì bình đẳng giới và phòng ngừa, ứng phó với bạo lực trên cơ sở giới năm 2022 (từ 15/11 - 15/12) có chủ đề “Đảm bảo an sinh xã hội, tăng quyền năng và tạo cơ hội cho phụ nữ và trẻ em gái nhằm thực hiện bình đẳng giới và xóa bỏ bạo lực với phụ nữ và trẻ em gái”.

Tại Lễ phát động Tháng hành động vì bình đẳng giới do Bộ LĐ-TB&XH phối hợp với UBND tỉnh Bà Rịa – Vũng Tàu và các cơ quan Liên Hợp quốc tại Việt Nam vừa tổ chức vào ngày 14/11, Thứ trưởng Bộ LĐ-TB&XH Nguyễn Thị Hà khẳng định chủ đề Tháng hành động năm nay một lần nữa khẳng định những ưu tiên và cam kết của Việt Nam trong việc thúc đẩy bình đẳng giới thực chất, góp phần giúp phụ nữ, trẻ em có hoàn cảnh khó khăn ổn định cuộc sống, giảm bớt áp lực và nguy cơ bị bạo lực, xâm hại, trong bối cảnh Việt Nam đang phục hồi sau ảnh hưởng nặng nề của đại dịch COVID-19.

Thế nào là bình đẳng giới thực chất?

Qua thông tin trên, có thể thấy, bình đẳng giới thực chất là rất quan trọng để giúp phụ nữ, trẻ em có hoàn cảnh khó khăn ổn định cuộc sống, giảm bớt áp lực và nguy cơ bị bạo lực, xâm hại. Vậy thế nào là bình đẳng giới thực chất?

Thời nay, hình ảnh phụ nữ có thể chơi các môn thể thao là ưu thế của nam giới như đá bóng, đánh golf..., làm các công việc

được coi là của nam giới như: phi công, kỹ sư xây dựng... đã không còn xa lạ. Tương tự, hình ảnh nam giới là thầy giáo nuôi dạy trẻ, có thể may vá, thêu thùa, nấu ăn, thậm chí là thành viên của Hội Phụ nữ... cũng trở nên rất quen thuộc. Nhưng đây có phải là bình đẳng giới và tiến tới bình đẳng giới thực chất không, điều đó còn cần phải bàn.

Còn nhớ, trong một bài nghiên cứu, PGS.TS Lê Thị Thực đã từng nêu quan điểm, rằng muốn thay đổi tình trạng bình đẳng giới cần phải thay đổi các vấn đề liên quan đến đặc điểm giới (chỉ đặc điểm, vị trí, vai trò của nam và nữ trong tất cả các mối quan hệ xã hội) mà không phải là thay đổi các đặc điểm giới tính (chỉ các đặc điểm sinh học của nam, nữ). Như vậy, có thể hiểu, thực hiện được bình đẳng giới tức là không có phân biệt, đối xử trên cơ sở giới tính. Nam giới và nữ giới có quyền ngang nhau, trách nhiệm xã hội, tiếp cận các cơ hội ngang nhau và đương nhiên mức thụ hưởng thành quả sẽ như nhau.

Và bình đẳng giới thực chất nhận rõ sự khác biệt giữa nam với nữ, từ đó chú trọng đến bình đẳng trong pháp luật và bình đẳng trong thực tế, tạo cơ hội và hướng thụ cho nam và nữ bình đẳng. Bản thân con người sinh ra đều có quyền bình đẳng như nhau, nam cũng như nữ. Không chỉ con trai hay con gái phải được đối xử như nhau trong gia đình mà xã hội cũng cần tạo cơ hội ngang bằng nhau cho nam và nữ. Từ đó nam và nữ sẽ được ưa thích như nhau, được tôn trọng như nhau.

Nếu áp dụng quan niệm bình đẳng giới kiểu thực chất, kết quả sẽ rất tích cực, thay vì bình đẳng giới kiểu hình thức là coi nam và nữ là như nhau mà không căn cứ vào sự khác biệt sinh học và sự khác biệt do xã hội quy định; kiểu

Việt Nam hướng tới bình đẳng giới thực chất

● Ảnh minh họa.

quan niệm bình đẳng giới kiểu hình thức sẽ gây áp lực cho nữ giới, áp dụng các quy định, cách thể hiện giống như nam giới. Hoặc bình đẳng giới kiểu bảo vệ chú ý tới sự khác biệt giữa nam và nữ, từ đó xem xét các điểm yếu của nữ giới để tạo ra sự đối xử khác biệt với nam giới, tạo ra những vỏ bọc để bảo vệ, che chắn phụ nữ, ví dụ có những chính sách dành riêng cho nữ giới. Quan niệm này có thể cản trở quyền tự do lựa chọn của phụ nữ, phụ nữ có thể bị mất đi rất nhiều cơ hội phát triển và không góp phần thực chất vào thu hẹp bất bình đẳng giới.

Về bình đẳng giới, nhà văn Hoàng Anh Tú đã từng nêu quan điểm: “Bình đẳng giới theo tôi trước tiên phải là sự tôn trọng. Là chúng ta tôn trọng nhau. Là hai giới học cách tôn trọng lẫn nhau. Là năng lực, nghề nghiệp không phụ thuộc vào giới tính. Là vị trí xã hội không do giới tính quyết định. Là mọi quyền lợi đều được đảm bảo như nhau, không phụ thuộc vào giới tính. Bình đẳng giới cũng không phải là xóa bỏ đi mọi ranh giới giữa hai giới tính. Mà phụ nữ vẫn cứ là phụ nữ, đàn ông vẫn cứ là đàn ông. Mỗi giới đều có những đặc điểm riêng, lợi thế riêng...”.

Bình đẳng giới thực chất tại Việt Nam - từ chính sách tới thực tiễn

Trong Hiến pháp năm 1946 - bản Hiến pháp đầu tiên ngay sau khi nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa được Chủ tịch Hồ Chí Minh tuyên bố thành lập ngày 2/9/1945 đã quy định về quyền bình đẳng giới. Điều 9 của Hiến pháp năm 1946 nêu rõ: “Đàn bà ngang quyền đàn ông về mọi phương diện”. Tư tưởng xuyên suốt này được thể hiện trong các bản Hiến pháp sau đó và đến

Hiến pháp năm 2013 đã quy định cụ thể hơn quyền của phụ nữ trên cơ sở kế thừa và phát triển các quy định của các bản Hiến pháp trước. Các quy định từ Điều 14 đến Điều 49, Chương II của Hiến pháp năm 2013 đã quy định các quyền con người, quyền công dân, trong đó quyền của phụ nữ.

Với tư cách công dân, phụ nữ có quyền chính trị, quyền dân sự, quyền về kinh tế, lao động và việc làm; quyền về văn hóa, giáo dục; quyền liên quan đến tổ tụng, tư pháp... Ngoài ra, phụ nữ còn có quyền được tạo điều kiện để phát triển toàn diện, phát huy vai trò của mình trong xã hội; được bảo hộ hôn nhân và gia đình, quyền lợi của người mẹ và trẻ em; được bảo vệ, chăm sóc sức khỏe, thực hiện kế hoạch hóa gia đình.

Bình đẳng giới thực chất ở Việt Nam đã thực sự đi từ chính sách đến thực tiễn mà Quốc hội Việt Nam khóa XV là minh chứng rõ nét nhất. Quốc hội Việt Nam khóa XV được bầu ra ngày 23/5/2021 có 499 đại biểu, trong đó có 151 đại biểu nữ, chiếm 30,26%. Đây là lần thứ hai số nữ đại biểu Quốc hội của nước ta đạt trên 30% (lần đầu tiên là Quốc hội khóa V, đạt 32,31%), là lần đầu tiên từ nhiệm kỳ Quốc hội khóa VI trở lại đây có số đại biểu Quốc hội là phụ nữ đạt trên 30%.

Tại Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII của Đảng

Cộng sản Việt Nam, trong số Ủy viên Trung ương Đảng chính thức được bầu có 18 đại biểu nữ (chưa tính 1 ủy viên dự khuyết, tăng 1 đại biểu so với nhiệm kỳ khóa XII).

Trong 63 Bí thư Tỉnh ủy, Thành ủy trực thuộc Trung ương nhiệm kỳ 2020 -2025 có 9 người là nữ. Đây là số lượng nữ Bí thư Tỉnh ủy nhiều nhất từ trước đến nay.

Theo thống kê của Hội Liên hiệp Phụ nữ Việt Nam, trong nhiệm kỳ này, ở cấp cơ sở, số nữ tham gia cấp ủy đạt 21%, tăng 2%; cấp trên cơ sở đạt 17%, tăng 2%. Đối với các đảng bộ trực thuộc Trung ương, tỷ lệ nữ đạt 16%, tăng 3% so với nhiệm kỳ trước.

Với những chủ trương, đường lối đúng đắn phù hợp với từng giai đoạn phát triển của đất nước, nên trong lĩnh vực bình đẳng giới nói chung và bình đẳng giới trong tham gia lãnh đạo quản lý nói riêng đã đạt được nhiều thành tựu được cộng đồng quốc tế ghi nhận. Việt Nam đứng ở vị trí thứ 51 trên thế giới, thứ 4 ở châu Á và đứng đầu trong Hội đồng Liên minh Nghị viện Hiệp hội Các nước Đông Nam Á về tỷ lệ nữ đại biểu Quốc hội. Chỉ số bình đẳng giới không ngừng được cải thiện. Năm 2020, Việt Nam xếp vị trí 87 trên tổng số 153 quốc gia được khảo sát trên thế giới về thu hẹp khoảng cách giới. Các vị trí hàng đầu thường được phụ nữ đảm nhận trong doanh nghiệp tại Việt Nam năm 2021 là giám đốc tài chính, chiếm 60% (tăng từ 32% vào năm 2020) đưa Việt Nam đứng vị trí số 1 tại châu Á - Thái Bình Dương...

Nhằm đạt được các mục tiêu về bình đẳng giới thực chất và để bình đẳng giới đi vào thực chất nhiều hơn nữa, tại Lễ phát động Tháng hành động vì bình đẳng giới năm 2022, Thứ trưởng Bộ LĐ-TB&XH Nguyễn Thị Hà đề nghị các cấp, các ngành, địa phương tiếp tục chú trọng công tác truyền thông để nâng cao nhận thức của các cơ quan, tổ chức, của người dân về bình đẳng giới; chủ động cam kết và có những hành động cụ thể, thiết thực để xây dựng một xã hội bình đẳng, không có bạo lực, xâm hại phụ nữ và trẻ em. Thay mặt các tổ chức Liên Hợp quốc tại Việt Nam, bà Elisa Fernandez - Trưởng Đại diện UN Women khẳng định Liên Hợp quốc cam sẽ tiếp tục hỗ trợ Việt Nam trong việc thúc đẩy bình đẳng giới, xóa bỏ phân biệt đối xử và bạo lực giới, hướng tới việc đạt được các mục tiêu phát triển bền vững.

HỒNG MINH

“Tháng hành động vì bình đẳng giới và phòng ngừa, ứng phó với bạo lực trên cơ sở giới được tổ chức từ ngày 15/11 đến ngày 15/12 hằng năm. Qua 6 năm triển khai (2016 - 2021), đã có hơn 10 triệu lượt người được truyền thông, tiếp cận với các thông điệp của Tháng hành động, góp phần nâng cao nhận thức, thay đổi hành vi của cán bộ và người dân đối với công tác bình đẳng giới và phòng ngừa, ứng phó với bạo lực trên cơ sở giới. Hàng năm, 100% các địa phương và nhiều bộ, ngành, cơ quan Trung ương đã xây dựng kế hoạch và triển khai các hoạt động hưởng ứng Tháng hành động.”

ĐƯA BÌNH ĐẲNG GIỚI VÀO CUỘC SỐNG

Khi “phái yếu” gồng mình lo toan cuộc sống

Tư tưởng “trọng nam, khinh nữ” đã ăn sâu, bén rễ vào đời sống nhiều thế hệ. Hiện nay, mặc dù vị thế của phụ nữ thay đổi một cách tích cực nhưng trách nhiệm trong gia đình của họ không hề được giảm nhẹ. Phụ nữ ngày càng tham gia nhiều hơn vào lực lượng lao động xã hội, nhưng thực tế này không có nghĩa là công việc nhà sẽ được chia sẻ công bằng hơn giữa các thành viên trong gia đình.

Phụ nữ làm nhiều...

Bên cạnh các công việc xã hội, phụ nữ phải dành thêm rất nhiều thời gian mỗi ngày cho các công việc nội trợ “không lương”. Sau 8 tiếng công sở, nếu nam giới thường dành thời gian gặp gỡ bạn bè hoặc về nhà xem tivi thư giãn, đọc sách báo... thì trong lúc đó, phần lớn phụ nữ vẫn tiếp tục tất bật với công việc nội trợ như cơm nước hay dọn dẹp nhà cửa...

Bà Lê Thị Lan Phương, cán bộ quản lý dự án chương trình “Chấm dứt bạo lực với phụ nữ”, đại diện UN Women tại Việt Nam chia sẻ, theo kết quả Điều tra lao động việc làm năm 2021, số giờ trung bình làm công việc nội trợ và chăm sóc trong gia đình không được trả công của phụ nữ gấp 1,96 lần so với nam giới. Nữ làm 2,48 giờ/ngày và nam là 1,26 giờ/ngày. Theo đánh giá của Tổ chức Lao động Thế giới, phụ nữ Việt Nam dành nhiều hơn nam giới trung bình 12 - 16 tiếng/tuần để làm việc nhà.

Sở dĩ, có tình trạng phụ nữ làm công việc nhà nhiều hơn nam bởi rất nhiều bà vợ cho rằng: “Nam tính của người đàn ông sẽ bị đe dọa nếu như họ phải làm những công việc trong gia đình”. Đây cũng là lý do mà nam giới không làm việc nhà hoặc chỉ “giúp” trong chừng mực nào đó. Mặc dù, họ cũng hiểu “thực trạng phân công lao động như vậy không có lợi cho sự tiến thủ và sức khỏe của phụ nữ”.

Thêm thời gian làm việc đồng nghĩa phụ nữ ít có cơ hội để nghỉ ngơi và thời gian cần thiết dành cho chính mình. Hệ quả là nhiều chị em dễ lâm vào tình trạng mệt mỏi, suy nhược hay nghiêm trọng hơn là những vấn đề bệnh lý cơ - xương - khớp như đau, nhức mỏi, thoái hóa khớp, đau cột sống, loãng xương...

Cũng tại cuộc nghiên cứu cho thấy sự đóng góp về mặt kinh tế

● Bất bình đẳng giới diễn ra trên thị trường lao động và trong thu nhập.

tính bằng thời gian làm việc nhà của phụ nữ dao động từ 4 - 6 triệu đồng/tháng. Ngoài giá trị kinh tế, còn có cả trách nhiệm và tình thương yêu của người phụ nữ chăm sóc, dạy dỗ, tái tạo sức lao động của các thành viên trong gia đình - một giá trị thiêng liêng không thể đo được bằng bất cứ phép tính nào.

Như vậy, người phụ nữ, người vợ thực sự là người có đóng góp rất lớn cho tổ ấm gia đình, không chỉ về mặt kinh tế mà cả về mặt tinh thần. Đại diện Bộ Lao động - Thương binh và Xã hội cho rằng: “Chúng ta cần phải có những nghiên cứu sâu hơn với qui mô lớn hơn để giúp mô tả xác thực hơn các vấn đề xung quanh công việc gia đình vốn bị coi là “vô hình” này và lượng hóa giá trị đóng góp của phụ nữ vào kinh tế gia đình, đất nước”.

... Nhưng thu nhập ít hơn nam giới

Bất bình đẳng giới còn diễn ra trên thị trường lao động và trong thu nhập. Khi tiếp nhận một lao động nữ trẻ thì các chủ doanh nghiệp thường e ngại về thời gian 6 tháng nghỉ thai sản. Nhiều doanh nghiệp buộc lao động nữ ký thêm một phụ lục trong hợp đồng lao động là không được mang thai trong thời gian 2 năm đầu làm việc. Từ đó dẫn đến tình trạng một số doanh nghiệp thích tuyển lao động nam dù khả năng làm việc của họ thua kém nữ giới.

Còn về thu nhập, theo số liệu báo cáo của Tổng cục Dạy nghề, Bộ LĐTBXH năm 2017, mức lương bình quân hằng tháng của lao động nữ khoảng 4,58 triệu đồng, thấp hơn so với lao động nam (5,19 triệu đồng). Điều này không hẳn là do chủ doanh nghiệp cố ý trả lương cho lao

động nữ thấp hơn nam giới khi làm cùng một công việc. Lý do chính là vì phụ nữ phải chăm sóc con, đảm đương việc gia đình nên ngày công không cao bằng nam giới. Đối với lao động nữ di cư, dù họ tham gia vào cả lực lượng lao động chính thức lẫn phi chính thức, nhiều lao động di cư không được hưởng những quyền lợi từ các chính sách an sinh xã hội, như lao động, việc làm, giảm nghèo, bảo hiểm xã hội, bảo trợ xã hội, các dịch vụ xã hội cơ bản như y tế, giáo dục, nhà ở, nước sạch, tiếp cận thông tin... Bên cạnh đó, thu nhập của họ không ổn định và bấp bênh từ những công việc chỉ được ký hợp đồng lao động ngắn hạn hoặc thậm chí không có hợp đồng.

Phụ nữ còn phải đối mặt với bất bình đẳng giới về vị thế xã hội, sở hữu tài sản. Nam giới chiếm ưu thế trong kiểm soát đất đai và các tài sản giá trị cao. Hầu hết các giấy chứng nhận quyền sử dụng đất được cấp mang tên chủ hộ là nam giới. Tình trạng này có thể khiến phụ nữ bị mất quyền sở hữu trong trường hợp ly hôn hay hưởng thừa kế. Nam giới thường ra quyết định về đầu tư kinh doanh của hộ gia đình và việc sử dụng thu nhập. Hạn chế trong sở hữu tài sản làm giảm khả năng tiếp cận của phụ nữ tới các cơ hội tín dụng và đầu tư...

Nhiều gia đình có cả con trai, con gái thì lại có sự phân biệt, đối xử bất bình đẳng ngay trong chính gia đình mình. Khi các con trưởng thành, lập gia đình thì bố mẹ lại để thừa kế tài sản phần lớn cho con trai, con gái chẳng qua

cũng là “con người ta”, đi làm đâu thì hưởng phúc nhà chồng... Chính những quan điểm không phù hợp này vô hình trung đã dẫn đến một hệ quả bất bình đẳng, áp đặt những việc không tên trong gia đình lên vai người phụ nữ, biến những thời gian giải quyết việc nhà thành thời gian làm việc không được trả lương.

Đáng chú ý, theo các chuyên gia, hiện nay hội chứng “sợ kết hôn” đang gia tăng ở Việt Nam. Nhiều phụ nữ chọn làm mẹ đơn thân không hẳn vì muốn phát triển sự nghiệp, mà sâu xa họ nhìn thấy áp lực sinh ra từ việc bất bình đẳng giới.

Ông Lê Khánh Lương, Quyền Vụ trưởng Vụ Bình đẳng giới Bộ LĐTBXH cho rằng, trong lĩnh vực bình đẳng giới,

Năm 2022, chủ đề của Tháng hành động vì bình đẳng giới và phòng ngừa, ứng phó bạo lực giới là “Bảo đảm an sinh xã hội, tăng cường quyền năng và tạo cơ hội cho phụ nữ và trẻ em gái nhằm thực hiện bình đẳng giới và xóa bỏ bạo lực trên cơ sở giới”. Chủ đề khẳng định ưu tiên và cam kết trong thực hiện tốt các chính sách an sinh xã hội, coi đây vừa là mục tiêu, vừa là động lực để phát triển bền vững, giữ vững ổn định chính trị - xã hội.

truyền thông được xác định là một nhiệm vụ trọng tâm để triển khai thực hiện pháp luật, chính sách về bình đẳng giới, là giải pháp quan trọng nhất nhằm nâng cao nhận thức, chuyển đổi hành vi, góp phần xóa bỏ định

kiến, tiến tới thực hiện bình đẳng giới thực chất.

Để giải quyết bất bình đẳng giới ở Việt Nam, bên cạnh các chính sách, chương trình để đảm bảo an sinh xã hội thì công tác truyền thông cần phải được thực hiện thường xuyên, lâu dài và hiệu quả hơn nhằm thay đổi những định kiến giới đang tồn tại khá phổ biến trong các lĩnh vực của đời sống xã hội. Bà Hoàng Tú Anh - Chủ tịch Mạng lưới Phòng ngừa và ứng phó với bạo lực trên cơ sở giới GBVNet tại Việt Nam cho biết, cần phải có chương trình tiếp cận tới cả nam giới, thay vì chỉ có phụ nữ và trẻ em gái. Trong chiến lược dài hạn, cần phải có các chương trình giáo dục về bình đẳng giới đưa vào giảng dạy trong trường học cho trẻ em. Sẽ không có bình đẳng giới nếu không có sự tham gia của nam giới trong công việc gia đình và chấm dứt bạo hành với phụ nữ và trẻ em gái.

Hướng tới một xã hội bình đẳng, nơi phụ nữ và trẻ em gái được đối xử công bằng và được trao quyền, cơ hội phát triển như nam giới cần từng bước khắc phục tư tưởng “trọng nam, khinh nữ”; xây dựng và ban hành các hệ thống an sinh xã hội, đề án phúc lợi kinh tế có chú trọng đến đối tượng là phụ nữ và trẻ em gái.

Theo ông Dan Rees - Giám đốc Chương trình Better Work toàn cầu, cần trao quyền cho lao động nữ thúc đẩy và đảm bảo tuân thủ pháp luật, gia tăng năng suất lao động, tăng lợi nhuận, thúc đẩy đối thoại, cải thiện sức khỏe và mục tiêu học tập, đào tạo cho người lao động và gia đình của họ. “Khi lao động nữ có tiếng nói trong quá trình đối thoại tại nơi làm việc, tỷ lệ tuân thủ pháp luật cao hơn và điều kiện làm việc trở nên tốt hơn. Khi không còn quấy rối và lạm dụng trong môi trường làm việc, người lao động được hưởng mức độ an sinh cao hơn, còn nhà máy được tăng lợi nhuận. Trong quá trình phục hồi và phát triển sau đại dịch, nhiệm vụ cải thiện bình đẳng giới tại nơi làm việc có ý nghĩa quan trọng hơn bao giờ hết” - ông Dan Rees nhấn mạnh.

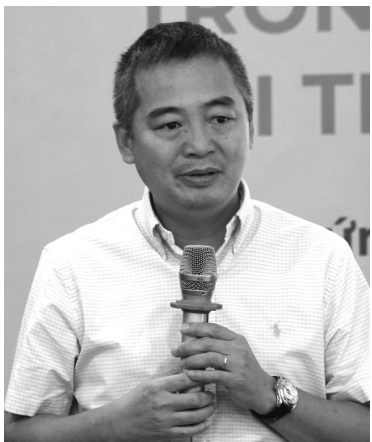
BẢO CHÂU

● Phụ nữ làm công việc nhà nhiều hơn nam giới.

ĐƯA BÌNH ĐẲNG GIỚI VÀO CUỘC SỐNG

Tháng 11/2021, Diễn đàn kết nối nam giới vì bình đẳng giới và phát triển bền vững (VN-MENNET) do PGS.TS Đại biểu Quốc hội Nguyễn Lân Hiếu làm Chủ tịch với những mong muốn góp phần chung tay vì sự bình đẳng cho cả nam và nữ, đã đưa ra những góc nhìn mới về bình đẳng giới, thúc đẩy hình mẫu nam giới tích cực...

● PGS.TS Nguyễn Lân Hiếu, Chủ tịch Hội VN-MENNET.

Không chấp nhận phụ nữ bị bạo hành

Ngày 24/11 vừa qua, sự kiện Diễn đàn thường niên nhân ngày quốc tế nam giới 19/11 đã được tổ chức tại Hà Nội với sự tham gia của hơn 50 đại biểu có mặt tại sự kiện.

Diễn đàn năm nay lấy chủ đề của Tháng hành động là: Đồng hành cùng nam giới và trẻ em trai trong việc giảm thiểu áp lực liên quan đến vai trò giới truyền thống. Qua Diễn đàn, các đại biểu đã trao đổi và cùng tìm giải pháp huy động nam giới trong các nỗ lực gỡ bỏ các vai trò giới truyền thống, thúc đẩy bình đẳng giới và phòng ngừa bạo lực trên cơ sở giới. Qua sự kiện, Ban điều hành VN-MENNET cũng báo cáo và đánh giá một năm hoạt động của Diễn đàn Kết nối Nam giới vì Bình đẳng giới và Phát triển bền vững (từ 19/11/2021 đến 19/11/2022); đồng thời định hướng và xây dựng kế hoạch hoạt động cho Diễn đàn trong năm 2023.

Theo ông Trần Kiên, Phó Viện trưởng Viện Nghiên cứu Phát triển Xã hội (ISDS), VN-MENNET trong năm qua các hoạt động của các cá nhân, tổ chức là thành viên Diễn đàn đã diễn ra hết sức tích cực và hiệu quả tại cả ba miền của Tổ quốc. Tại Diễn đàn, các cá nhân tích cực nhất, các nhóm hoạt động nam giới tiên phong đã giới thiệu các hoạt động, dự án điển hình và các phong trào tiêu biểu như: CLB nam giới tiên phong trong phòng ngừa bạo lực với phụ nữ và trẻ em gái tại Đà Nẵng, Hội Người khuyết tật thị xã Sơn Tây, Chiến dịch Hôn nhân không khuôn mẫu của ISEE, Làm cha là thế, Vượt lên chính mình của vận

Khi đàn ông chung tay

● Một số thành viên trong nhóm Làm cha thế nào.

Ra mắt của Trung tâm Tư vấn pháp luật và Nghiên cứu chính sách (CLAP) trực thuộc Viện Nghiên cứu Phát triển Xã hội (ISDS).

Trung tâm ra mắt trong khuôn khổ Diễn đàn, hứa hẹn sẽ đáp ứng được nhu cầu cần hỗ trợ và tư vấn pháp lý thiết yếu của không chỉ các nhóm yếu thế trong cộng đồng mà còn cả các tổ chức trong và ngoài nước trong quá trình thúc đẩy bình đẳng giới và chấm dứt bạo lực trên cơ sở giới tại Việt Nam. Diễn đàn đã thống nhất được một số phương hướng hoạt động trong năm tới, trong đó tập trung vào việc cung cấp các dịch vụ hỗ trợ pháp lý thiết yếu cho nam giới có khả năng cao gây ra bạo lực đối với phụ nữ và trẻ em; tổ chức các Trại hè thanh, thiếu niên về bình đẳng giới; cũng như các Talks shows nâng cao nhận thức về giới và phòng chống bạo lực trên cơ sở giới, giới thiệu các tác phẩm kinh điển và công trình nghiên cứu có tính ứng dụng về giới tại một số trường đại học/cao đẳng cũng như công chúng trong cả nước.

Các hoạt động của Diễn đàn sẽ tiếp tục được cập nhật trên website của Diễn đàn tại <https://diendannamgioi.org.vn/> và Facebook fanpage VN-MENNET. Ngoài ra, các hoạt động của Diễn đàn cũng sẽ được giới thiệu trên website www.isds.org.vn và fanpage: <https://www.facebook.com/isds.vn>.

động viên khuyết tật quốc gia Lê Văn Công: Nhà vô địch của nỗ lực và lòng nhân ái. Diễn đàn cũng đã kết nối và giới thiệu các dự án, hoạt động mạnh mẽ, truyền cảm hứng của các tổ chức, cá nhân trong nước khác như Tổ chức thúc đẩy bình đẳng giới Việt Nam (VOGE), Phong trào Bình đẳng giới tại Việt Nam (VGEM); giới thiệu một số dịch phẩm kinh điển về chủ đề giới, bình đẳng giới của dịch giả Nguyễn Thị Minh để cùng nhau chia sẻ những kiến thức, kinh nghiệm trong quá trình xây dựng và thực thi các giải pháp nhằm thúc đẩy bình đẳng giới, chấm dứt bạo lực trên cơ sở giới, góp phần vào sự phát triển bền vững ở Việt Nam.

Có mặt tại sự kiện, ông Hồ Phú Thanh, Chủ tịch CLB Nam giới Tiên phong, Đà Nẵng chia sẻ, Hòa Bắc là xã miền núi Hòa Vang. Đối tượng CLB quan tâm là phụ nữ và trẻ em ở hai thôn miền núi, trình độ dân trí chưa cao. Ban đầu thành lập, CLB có 30 người tham gia, xây dựng vờ kịch, tấu hài, xác định thành phần yếu thế cần được quan tâm. Những vấn đề về kinh tế tinh thần, đàn ông cũng bị bạo lực khi vợ cảm râm tiền nong. Ông Thanh nhận thấy, trong gia đình có đàn ông rụt rè sẽ bị bạo lực rất nhiều.

Còn với phụ nữ, đáng nói là phụ nữ có đứng lên tố cáo bạo lực hay không? Phụ nữ vì giới chịu đựng, thương chồng mà không tố cáo. “Thế nhưng, vừa qua chúng tôi cương quyết đưa người chồng say xin bạo lực đi cải tạo để làm bài học cho người khác. Sáng 23/11 có sự tham gia của CLB Nam giới Tiên phong và CLB Nam giới cộng đồng đã chia sẻ những vấn đề hướng tới giải quyết xây dựng thành phố an toàn với phụ nữ và trẻ em. Chúng ta những người đàn ông, cần là những người đàn ông đích thực”, ông Thanh cho biết.

Làm sao để chúng ta hạnh phúc hơn?

Thời gian qua, trên mạng xã hội xuất hiện nhóm Làm cha là thế, trên hành trình đó các anh cũng bắt gặp nhiều câu hỏi. Chẳng hạn, tại sao khi con hư thì ngay lập tức người nghe sẽ quay sang nhìn mẹ đưa trẻ. Tại sao lại phải nín nhịn vợ như thế, sao phải khiến cưỡng làm những việc nhà vì đàn ông phải thế này, thế kia... TS Nguyễn Công Định, Giảng viên ĐH GTVT chia sẻ: Tại một hội thảo, khi chuyên gia giới thiệu về ý tưởng thành lập CLB làm cha phải thế, ngay lập tức một nghệ sỹ nổi tiếng đứng lên bày tỏ: “Đừng ai bảo tôi làm cha như thế nào. Tôi làm cha theo kiểu của tôi!”...

Bà Trần Lê Quỳnh Mai - thành viên Ban Quản trị & Cố vấn của Tổ chức Bình đẳng giới VOGUE bày tỏ: “Chủ đề của Diễn đàn khiến tôi đặt câu hỏi: Thực ra nam giới có cần giúp không? Họ kỳ vọng giống đàn ông truyền thống hay đàn ông cải tiến trong thiết chế phụ quyền? Họ cũng hay nói, ủng hộ phụ nữ thì ai cứu đàn ông? Nếu suốt ngày nói đàn ông, đàn bà ai khổ hơn ai sẽ không hiệu quả. Cách hướng tới là không đổ lỗi cho ai, để chúng ta cùng nhau xóa bỏ thiết chế gia trưởng, không có hệ quả của hệ tư tưởng gia trưởng là điều trước mắt nên hướng tới”.

Tiến sĩ Trần Kiên - Phó Viện trưởng Viện Nghiên cứu Phát triển Xã hội cho biết: “Với sự tham gia tích cực của nam giới, phụ nữ và các giới khác, tôi tin tưởng rằng tiến trình đạt được các mục tiêu bình đẳng giới trong chương trình nghị sự về phát triển bền vững đến năm 2030 của Việt Nam sẽ được đẩy nhanh. Bởi vì thúc đẩy bình đẳng giới là công việc của tất cả mọi người và vì lợi ích của tất cả chúng ta”.

Sau những kiến nghị của anh, Hà Nội hiện là địa phương đầu tiên đã triển khai cho người khuyết tật vay vốn từ Ngân hàng Chính sách...

Bà Trần Lê Quỳnh Mai - thành viên Ban Quản trị & Cố vấn của Tổ chức Bình đẳng giới VOGUE bày tỏ: “Chủ đề của Diễn đàn khiến tôi đặt câu hỏi: Giúp đỡ đàn ông và nam giới, thực ra nam giới có cần giúp không? Họ kỳ vọng giống đàn ông truyền thống hay đàn ông cải tiến trong thiết chế phụ quyền? Họ cũng hay nói, ủng hộ phụ nữ thì ai cứu đàn ông? Nếu suốt ngày nói đàn ông, đàn bà ai khổ hơn ai sẽ không hiệu quả. Cách hướng tới là không đổ lỗi cho ai, để chúng ta cùng nhau xóa bỏ thiết chế gia trưởng, không có hệ quả của hệ tư tưởng gia trưởng là điều trước mắt nên hướng tới”.

Còn ông Lê Quang Bình, Giám đốc ECUE - hoạt động về Bình đẳng giới chia sẻ một góc nhìn khác về giới của mình: “Công ty hiện đang có tour du khảo Các nữ quyền Hà Nội do hai bạn nam dẫn. Một bạn là kiến trúc sư yêu HN, 1 bạn là hướng dẫn viên du lịch leo núi. Họ thấy dấu ấn nữ quyền cũng như quyền bình đẳng giới ở Việt Nam là vấn đề giới của tất cả mọi người. Theo ông Bình, chúng ta đang sống trong những cái khuôn mà chúng ta cùng nhau xây dựng, cùng nhau theo. Vậy chúng ta có thể thoát ra để hạnh phúc hơn không? Khi chúng ta hiểu vấn đề giới và các khuôn mẫu mọi nơi, cách mà chúng tôi làm liên quan đến đàn ông, đàn bà. Sự tham gia chúng ta ngộ ra rất nhiều hay ho để đàn ông, phụ nữ chúng ta cần làm gì để có cuộc sống hạnh phúc, tốt đẹp hơn”?

Cùng với đó, chị Thu Hà, Trung tâm trẻ em và phát triển cho rằng: “Hiện nay nhiều nam giới Việt Nam đã bắt đầu nhận ra rằng, để không bị bỏ lại phía sau trong bối cảnh phát triển mới, họ cần phải tham gia nhiều hơn vào công cuộc thúc đẩy bình đẳng giới cùng với phụ nữ, cùng chia sẻ những áp lực và cơ hội thành công trong cuộc sống. Tôi mong muốn nhiều nam giới hưởng ứng ý tưởng này để trong mọi khoảnh khắc của cuộc sống, mỗi người đàn ông đều được đồng hành và sẻ chia với mẹ, với vợ, với con gái, với các chị em gái và các nữ đồng nghiệp nữ cũng như các bạn nữ của mình”...

MIÊN THẢO

Theo anh Định, đó là quan điểm của đa số đàn ông, luôn cho rằng cái tôi của người đàn ông là “chuẩn mực”. Nhưng với anh, thời gian đó, sau một thời gian đi học nước ngoài về, anh rất băn khoăn với cách nuôi dạy con, bởi anh thấy con đã rất khác. Anh tham gia một số CLB thì thấy rất nhiều bạn trẻ quan tâm đến việc làm sao để làm chồng, làm cha tốt hơn? Và chúng tôi luôn hạ cái tôi của người đàn ông xuống, để cùng vợ chăm lo cho tổ ấm của mình.

Anh Kiên, thành viên của nhóm cũng chia sẻ: “Tôi thực sự bối rối, bởi từ ngày có con mới biết làm cha. Nó khác làm chồng, làm một chàng trai đi đưa đón các cô gái. Hồi đó, công việc tôi hay phải đi, vợ trầm cảm nên rất bối rối. Và tình cờ tham gia nhóm, từ đó anh em “diu dặt” nhau trên hành trình làm cha. Hiện nhóm đã khá chuyên nghiệp, nhiều hoạt động thú vị dưới sự hỗ trợ của các chuyên gia”...

Anh Trần Quốc Nam, Chủ tịch Hội Khuyết tật thị xã Sơn Tây, thành viên Ban Điều hành VN-MenNet chia sẻ, anh có vinh dự được chọn đi viết nghị lực vươn lên của 47 chị em phụ nữ. Và thật tuyệt vời khi Bộ trưởng Bộ LĐ-TB&XH tặng Bằng khen cho 47 chị em. Đồng thời các chị cũng được gặp Chủ tịch nước. Ngoài bài viết, anh có hai triển lãm ảnh về 47 tấm gương phụ nữ nghị lực với những thành tích thầm lặng máu và nước mắt.

Cũng năm vừa qua, từ mạng lưới VN-MENNET, anh Nam được Đài Truyền hình Hà Nội làm chương trình chân dung.

ĐƯA BÌNH ĐẲNG GIỚI VÀO CUỘC SỐNG

Thay đổi quan niệm sai lầm gây cản trở bình đẳng giới

Mặc dù từ nhiều năm qua, bình đẳng giới đã được nói đến nhiều, đồng thời được lồng ghép vào nhiều chương trình, chính sách. Tuy nhiên, đó đây vẫn còn tồn tại nhiều quan niệm sai lầm gây cản trở tiến trình bình đẳng giới.

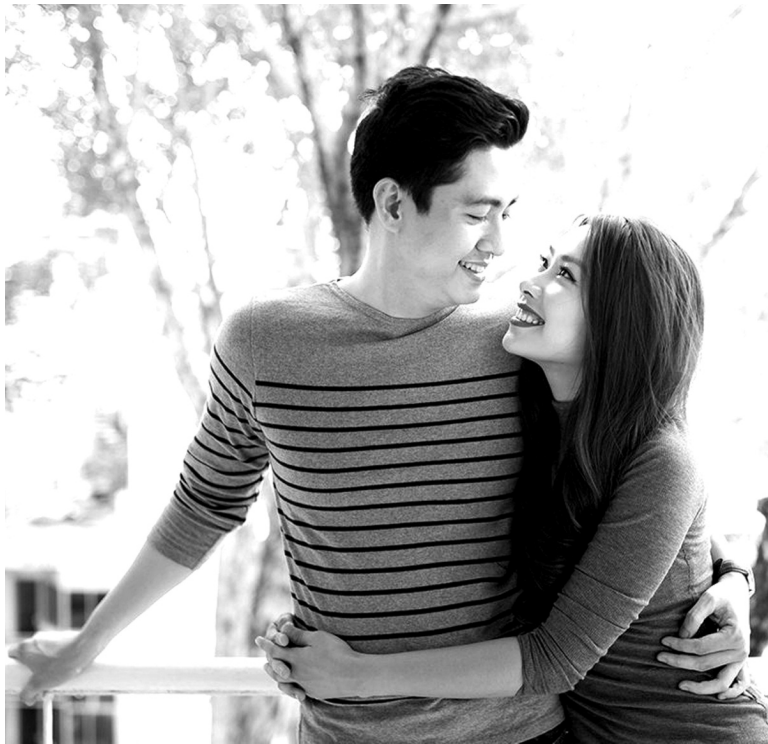
Bình đẳng giới - những quan niệm sai lầm

Sinh thời Chủ tịch Hồ Chí Minh luôn nhấn mạnh: “Công dân đều bình đẳng trước pháp luật. Đàn bà có quyền bình đẳng với đàn ông về các mặt chính trị, kinh tế, văn hoá, xã hội và gia đình”. Trong Bản di chúc viết tháng 5 năm 1968, Người đã căn dặn: “Trong sự nghiệp chống Mỹ cứu nước, phụ nữ đảm đang đã góp phần xứng đáng trong chiến đấu và trong sản xuất, Đảng và Chính phủ cần phải có kế hoạch thiết thực để bồi dưỡng, cất nhắc và giúp đỡ để ngày thêm nhiều phụ nữ phụ trách mọi công việc, kể cả công việc lãnh đạo. Bản thân phụ nữ thì phải cố gắng vươn lên. Đó là một cuộc cách mạng đưa đến quyền bình đẳng thật sự cho phụ nữ”.

Những năm qua, Việt Nam đã có những bước tiến mạnh mẽ trong bình đẳng giới. Việt Nam đã ký kết tham gia Công ước quốc tế về xóa bỏ mọi hình thức phân biệt đối xử chống lại phụ nữ (Công ước CEDAW) và đã được từng bước luật hóa trong văn bản pháp luật và các chính sách có liên quan đến bảo vệ quyền, lợi ích hợp pháp của phụ nữ, như: Luật Bình đẳng giới; Luật Phòng, chống bạo lực gia đình; Luật Hôn nhân và Gia đình; Bộ luật Hình sự; Luật Ban hành văn bản quy phạm pháp luật,... Ông Jesper Morch, Trưởng đại diện UNICEF tại Việt Nam đã đánh giá: “Việt

Nam là nước dẫn đầu khu vực châu Á - Thái Bình Dương về các chỉ số về bình đẳng giới qua việc cung cấp dịch vụ y tế và giáo dục tới các trẻ em gái, trẻ em trai, phụ nữ và nam giới. Sự chênh lệch về tỷ lệ nhập học giữa các em nữ và các em nam là rất thấp. Tỷ lệ mù chữ của nữ giới so với nam giới ngày càng giảm”. Đó là những nỗ lực đáng ghi nhận của nước ta tiến tới việc xóa bỏ những rào cản về giới, tiến đến sự tiến bộ, bình đẳng và văn minh.

Tuy nhiên, vẫn có nhiều khái niệm về bình đẳng giới đang bị hiểu lầm, dẫn đến sai lầm về nhận thức trong bình đẳng giới. Một trong những quan niệm phổ biến ấy là bình đẳng giới là “bệnh vực phụ nữ”. Nghĩa là, phụ nữ chính là đối tượng chính, duy nhất của hoạt động bình đẳng giới. Điều này, nói ra nghe có vẻ vô lý nhưng thực tế, đó đây, quan niệm nêu trên đang tan vào trong đời sống, tạo thành một dạng ý thức hệ, quyết định suy nghĩ và hành động của nhiều người. Một câu chuyện đơn giản thường thấy trong cuộc sống, đó là khi trong một gia đình, người phụ nữ là nạn nhân của bạo hành, lập tức, người phụ nữ nhận được nhiều cảm thông, thương xót, bệnh vực và người đàn ông gây ra bạo hành bị lên án mạnh mẽ, bị tấn công trên mạng. Ngược lại, khi đối tượng bị bạo hành là đàn ông, còn thủ phạm là phụ nữ, câu chuyện được nhìn với lăng kính hài hước và người đàn ông, nạn nhân của

● Cần phải có cái nhìn bình đẳng, bình quyền, giải phóng cho cả nam và nữ. (Ảnh minh họa)

bạo hành trở thành đối tượng bị chế giễu. Có thể nhận thấy, một trong những quan niệm sai lầm về bình đẳng giới đang phổ biến hiện nay là sự bệnh vực phụ nữ một cách bất chấp, cũng như quan niệm “đàn ông luôn sai”, chống lại đàn ông.

Quan niệm sai lầm trong bình đẳng giới còn thể hiện ở những định kiến về giới khi phân động luôn mặc nhiên cho rằng, cánh đàn ông là “phái mạnh” và phụ nữ là “phái yếu”. Phái mạnh mặc định luôn phải đảm trách “việc lớn”, “việc nặng”, phái yếu thì ngược lại. Chính vì thế, khi đàn ông lựa chọn những công việc có tính chất “nữ tính” sẽ bị kì thị. Những người chồng “lui về hậu phương”, chăm sóc nhà cửa, con cái cho vợ phát triển sự nghiệp cũng thường nhận được sự xem thường, chế giễu của miệng đời.

Và nữa, xã hội đang phát triển mạnh mẽ, nhiều quan niệm cũ về giới tính đã bị lật đổ. Chúng ta giờ đây không còn chỉ có “hai giới” nữa. Thế nên, những khái niệm cũ đồng nhất bình đẳng giới với “nam nữ bình quyền” dường như đã lạc hậu đi nhiều, cần thêm những khái niệm mới, cách hiểu mới.

Hiểu rộng hơn về bình đẳng giới

Mục tiêu bình đẳng giới đã được ghi rõ trong Luật Bình đẳng giới của Việt Nam là “xóa bỏ phân biệt đối xử về giới, tạo cơ hội như nhau cho nam và nữ trong phát triển kinh tế - xã hội và phát triển nguồn nhân lực, tiến tới bình đẳng giới thực chất giữa nam, nữ và thiết lập, củng cố quan hệ hợp tác, hỗ trợ giữa

nam, nữ trong mọi lĩnh vực của đời sống xã hội, gia đình”.

Tuy nhiên, xã hội ngày nay đã phát triển mạnh mẽ, khái niệm về giới tính đang ngày càng được mở rộng, đòi hỏi cái nhìn rộng hơn, thoáng hơn nhiều trong quan niệm về bình đẳng giới. Khái niệm bình đẳng giới trong xã hội hiện nay không chỉ nên nói về sự giải phóng phụ nữ, mà còn là giải phóng nam giới. Những quan niệm sai lầm quá đề cao đàn ông, hạ thấp phụ nữ hay ngược lại đều đem đến những bất công và hệ lụy xấu trong xã hội. Sự đề cao đàn ông quá mức cũng gián tiếp đặt một gánh nặng vô hình lên vai cánh đàn ông, khiến họ bị “gồng xiềng” bởi sự đề cao mang đầy định kiến ấy. Sự đề cao quá mức phụ nữ thì dễ dàng gây nên những thái độ sống, hành vi thiên lệch, gây ra bất công trong xã hội.

Bình đẳng giới trong xã hội ngày nay cũng không chỉ nên xoay quanh bình quyền nam nữ, mà là bình đẳng cho tất cả các giới. Giờ đây, xã hội không chỉ có hai giới là nam và nữ mà còn có nhiều giới tính khác như đồng tính, song tính, vô tính và chuyển giới... Theo thời gian, quan niệm của xã hội đã dần dà thay đổi. Từ việc bị coi là bệnh hoạn, đối tượng bị ghê lạnh, xa lánh, giờ đây, tại nhiều nơi, các giới tính đã được thừa nhận. Những cuộc hôn nhân đồng giới đã được tiến hành trong sự chúc phúc của xã hội. Nhiều người thuộc những xu hướng tính dục khác đã đạt được những thành công đáng kể trong sự nghiệp,

vuơn tầm quốc tế. Trong số họ có nhiều nhà khoa học, chuyên gia, nghệ sĩ, doanh nhân thành đạt... Sự đóng góp của họ dành cho xã hội không kém những giới tính khác.

Bình đẳng giới thực sự là cho phép họ được công khai và sống thực với giới tính của mình mà không hề bị phân biệt, kì thị, được bình đẳng mọi lĩnh vực chính trị, kinh tế, văn hoá, xã hội và gia đình; được hỗ trợ và tạo điều kiện để phát huy khả năng, có cơ hội như nhau để tham gia vào quá trình phát triển và thụ hưởng thành quả của sự phát triển.

Bình đẳng giới thật sự cũng là tất cả các giới đều được hưởng những điều kiện như nhau để thực hiện đầy đủ quyền con người và có cơ hội đóng góp, thụ hưởng những thành quả phát triển của xã hội nói chung.

Xã hội chúng ta hiện nay, người người, nhà nhà nói nhiều về bình đẳng giới. Phụ nữ chiếm nhiều vai trò quan trọng hơn trong xã hội, nhận được sự đối xử công bằng hơn, trân trọng hơn. Nhiều ngày lễ lớn tôn vinh vai trò của nữ giới được tổ chức rầm rộ. Người đồng tính, dị tính xuất hiện trong nhiều lĩnh vực của đời sống, đạt được những thành tựu nhất định.

Chính vì thế, nhiều người cho rằng, xã hội đã đạt được bình đẳng giới, có được sự bình quyền về giới tính. Thế nhưng, trên thực tế đó chỉ là bề nổi. Còn rất nhiều vấn đề ẩn giấu sau câu chuyện bình đẳng giới chưa giải quyết được. Còn nhiều định kiến sai lầm, chắt hẹp về bình đẳng giới. Và ẩn sâu trong đời sống, còn nhiều bất công mà sự phân biệt về giới đã và đang gây ra, cản trở sự tiến bộ của xã hội.

Để thay đổi được điều này, ở phạm vi Việt Nam, cần có sự thay đổi các khái niệm ngay cả chính trong luật và những văn bản dưới luật. Cụ thể, cần có sự rà soát, bổ sung, ban hành đầy đủ các loại văn bản liên quan đến bình đẳng giới bao gồm các nghị quyết, chỉ thị, văn bản của Đảng; các văn bản luật và dưới luật; các loại quy chế, quy định, nội quy của cơ quan đơn vị; các quy định, hương ước của dòng họ, tổ, thôn, xóm; các quy định, nội quy của gia đình...

Đồng thời, cần thường xuyên nâng cao năng lực (kiến thức, kỹ năng, thái độ) về bình đẳng giới với khái niệm tiến bộ nhất cho cả nam và nữ trên tất cả các lĩnh vực như chính trị, kinh tế, văn hóa xã hội trong gia đình, cơ quan đơn vị và ngoài xã hội.

Bình đẳng giới thực sự đòi hỏi con người nhìn sâu qua lớp vỏ bên ngoài, thực sự thay đổi tư duy cũ kĩ, thực sự mạnh mẽ và kiên quyết đấu tranh chống lại sự bất bình đẳng để hướng đến một xã hội thực sự bình quyền, thực sự tiến bộ, văn minh, vì con người.

TRẦN TRÂN

● Bình đẳng giới không chỉ nên xoay quanh bình quyền nam nữ, mà là bình đẳng cho tất cả các giới. (Ảnh minh họa)

ĐƯA BÌNH ĐẲNG GIỚI VÀO CUỘC SỐNG

Thúc đẩy bình đẳng giới cho cộng đồng LGBT

Những người thuộc cộng đồng LGBT là thành viên trong xã hội, họ cũng mong muốn được sống với chính mình, được thể hiện bản thân và được xã hội công nhận. Tuy nhiên, mong muốn này của họ không phải quốc gia nào cũng dễ dàng đón nhận.

Vấn nạn kỳ thị LGBT

Không chỉ tại Việt Nam mà còn nhiều nơi trên thế giới, những người thuộc cộng đồng LGBT thường nhận phải sự soi mói, kỳ thị, phân biệt đối xử, thậm chí bạo lực. Đã có những trường hợp người trong cộng đồng LGBT bị tấn công và/hoặc bị sát hại bởi nạn phân biệt, kỳ thị.

Tại Việt Nam tuy chưa có con số thống kê chính thức về số lượng người thuộc cộng đồng LGBT, nhưng cộng đồng này cũng chiếm một phần không nhỏ trong dân số nước ta. Nhìn chung, họ luôn mong muốn được thể hiện bản thân thuộc cộng đồng này và tham gia vào các tổ chức, các lễ hội dành cho cộng đồng LGBT tại Việt Nam. Nói cách khác, họ muốn được sống với chính mình, được thể hiện bản thân và được xã hội công nhận.

Những người thuộc cộng đồng LGBT đều là những con người bình thường, thậm chí là nghị lực còn phi thường hơn cả những người thuộc giới tính nam hoặc nữ, họ không làm gì sai khi sinh ra đã mang trong mình giới tính sinh học, xu hướng tính dục nhất định.

Sự phân biệt, kỳ thị có thể xuất phát từ những người xung quanh trong cuộc sống của họ. Đôi khi đến từ chính hàng xóm và những người thân của mình đã khiến những người thuộc cộng đồng LGBT luôn sống trong sự day dứt, tâm trạng khó chịu và thấy có lỗi, họ lẩn tránh và dần tách biệt khỏi xã hội về nhiều mặt, từ chỗ làm đến các nơi đông người họ có cảm giác bị nhìn với ánh mắt khác người.

Chính vì điều đó, nhiều người thuộc cộng đồng LGBT không muốn ra ngoài giao tiếp với xã hội, nhiều người thì chỉ ra ngoài vào ban đêm và chỉ làm việc trong các đoàn ca nhạc, xiếc,... hoặc làm việc ở những nơi chung với những người thuộc cộng đồng LGBT.

Nhiều chuyên gia cho rằng, thực chất, bất bình đẳng giới để lại hệ lụy cho cả nam giới, nữ

● Những người trong cộng đồng LGBT cũng là thành viên trong xã hội và luôn mong muốn được đối xử bình đẳng.

giới và LGBT như với định kiến giới, nỗi ám ảnh về vai trò trụ cột, về thành công. Do vậy, nó tạo ra niềm tin giới hạn với nữ giới. Khi vị thế của phụ nữ trong gia đình, xã hội còn thấp, phụ nữ ít có cơ hội để phát triển bản thân, phụ nữ sẽ không có cơ hội để độc lập trong công việc, kinh tế, nghề nghiệp... Do vậy, vai trò, tiếng nói của những người LGBT trong gia đình, xã hội sẽ không được cao.

Đơn cử, trong môi trường giáo dục, những người LGBT rất dễ trở thành nạn nhân của bạo lực học đường. Họ có thể bị bạo lực về thể xác, xúc phạm bằng lời nói, thậm chí là quấy rối tình dục vì xu hướng giới tính quá khác biệt so với phần đông mọi người. Còn trong môi trường công việc, người LGBT có thể bị từ chối cơ hội hoặc thậm chí mất việc bởi xu hướng tính dục khác biệt với người dị tính của mình.

Nỗ lực vì quyền bình đẳng của người LGBT

Năm 2013, Liên Hợp quốc cũng đã chính thức kêu gọi bãi bỏ quy trình can thiệp y tế xác định lại giới tính đối với trẻ sơ sinh và tôn trọng giới tính thật của mỗi người. Đó thuộc về bản dạng giới và xu hướng tính dục khác nhau, cái mà họ thể hiện ra bên ngoài được gọi là thể hiện giới và tất cả mọi người cần phải tôn trọng giới tính của họ.

Nhiều tổ chức, sự kiện dành cho cộng đồng LGBT nhằm đòi lại sự công bằng và gắn kết những người thuộc cộng đồng LGBT lại với nhau cũng đã xuất hiện nhiều nơi trên thế giới và lan tỏa đến Việt Nam, tiêu biểu như sự ra đời ngày hội diễu hành VietPride, những bộ phim khắc họa cuộc sống của người đồng tính, song tính và chuyển giới,... và ngày càng nhận được sự ủng

hộ đông đảo của mọi người. Chính những tổ chức, hoạt động này đã mang đến cho những người thuộc cộng đồng LGBT được sống thật sự, được cảm nhận tình người, được hòa nhập và cống hiến cho xã hội ngày một tốt đẹp hơn.

Có thể nói, trong nhiều năm nay, Chính phủ Việt Nam đã có nhiều nỗ lực trong việc cải thiện khoảng cách giới, đặc biệt đã có một số sự công nhận đối với cộng đồng LGBT. Khoảng cách giới trên thực tế đã được thu hẹp trên một số khía cạnh, nhưng quá trình thu hẹp khoảng cách giới diễn ra vẫn chậm.

Về cơ bản, những người thuộc cộng đồng LGBT là thành viên của xã hội là công dân của nước Việt Nam và họ đáng được hưởng những điều này. Quốc hội Việt Nam đã thông qua quyền chuyển đổi giới tính, Nghị quyết bảo vệ người đồng tính cũng được bỏ phiếu thuận, đó là những bước đầu về mặt cơ sở pháp lý để cộng đồng LGBT có thể hòa nhập vào cuộc sống chung với mọi người.

Những năm qua, đã có nhiều tổ chức xã hội được thành lập với mục đích bảo vệ quyền lợi của người đồng tính tại Việt Nam. Có thể kể đến như: Trung tâm Sáng kiến Sức khỏe và Dân số, Trung tâm Nghiên cứu và Ứng dụng Khoa học và Giới, Gia đình, Phụ nữ và Vị thành niên. Họ đại diện cho tiếng nói của người LGBT ở Việt Nam (Gay ở Việt Nam), ủng hộ việc đối xử bình đẳng với người đồng tính, giúp đối tượng này vượt qua mặc cảm, định kiến xã hội còn nhiều cổ hủ, lạc hậu.

Một xu hướng đáng chú ý khác là chiến dịch vận động quyền bình đẳng của người LGBT trong môi trường làm việc (Work with Pride) được phát động từ năm 2015. Chiến dịch Work with Pride sẽ bắt đầu những cuộc đối thoại, nhằm tạo thành một diễn đàn để các nhà vận động và các doanh nghiệp cùng tìm cách thúc đẩy vai trò của các doanh nghiệp trong việc tham gia hiệu quả vào phong trào LGBT tại Việt Nam. Mục tiêu chung là hỗ trợ cộng đồng các doanh nghiệp tạo nên môi trường

làm việc cởi mở và thân thiện, xa hơn là thúc đẩy sự thay đổi lớn lao hơn của toàn xã hội.

Quyền bình đẳng không bị phân biệt đối xử là một quyền cơ bản của con người. Riêng về lĩnh vực lao động, Bộ luật Lao động quy định, Nhà nước, người sử dụng lao động và xã hội có trách nhiệm tham gia giải quyết việc làm, bảo đảm cho mọi người có khả năng lao động đều có cơ hội việc làm, dù đó là nam giới, nữ giới hay cộng đồng LGBT.

Hiện nay, mặc dù đã có nhiều nghiên cứu về LGBT, chúng ta vẫn thiếu những nghiên cứu chuyên sâu về môi trường lao động, cơ hội việc làm, nghề nghiệp dành cho cộng đồng LGBT nói chung và người chuyển giới nói riêng. Vì vậy, vẫn chưa có đủ nguồn thông tin đáng tin cậy để tiến hành xây dựng những chính sách cụ thể về vấn đề này.

Sự bình đẳng, công bằng, sự tôn trọng giữa người với người trong xã hội nhằm đưa xã hội ngày càng phát triển tiến bộ thì mọi người cần thay đổi cách hiểu và đối xử với những người thuộc cộng đồng LGBT, rất cần sự cảm thông, chia sẻ và hòa đồng với họ để chúng ta cùng nhau cảm nhận được tình thương trong cuộc sống này.

Như vậy, để thực hiện được bình đẳng giới cần tiến hành thu hẹp khoảng cách về giới trong mọi khía cạnh của đời sống; xem việc thực hiện bình đẳng giới là một công việc lâu dài và cần sự phối hợp đồng bộ của toàn xã hội. Bên cạnh đó, cần tăng cường các chính sách và củng cố hệ thống nhằm thúc đẩy bình đẳng giới, nâng cao địa vị của phụ nữ và cộng đồng LGBT trong xã hội, từng bước khắc phục tư tưởng phân biệt đối xử, kỳ thị, xây dựng và ban hành các hệ thống an sinh xã hội, phúc lợi kinh tế phù hợp.

Không thể phủ nhận rằng trong thế kỷ 21, mọi người đã có cái nhìn tích cực hơn với những người đồng tính tại nước ta. Sự ủng hộ dành cho cộng đồng LGBT Việt Nam là động lực để người đồng tính nỗ lực để được công nhận với xu hướng tính dục khác biệt. **ĐỖ TRANG**

● Sự kiện Viet Pride của cộng đồng LGBT tại Việt Nam.

Ngoại tình sẽ dẫn tới cái chết đau đớn

Trong cuốn Hoàng Việt Hình Luật – một bộ luật được ban bố trong thời Bảo Đại vào năm 1933 vẫn có những quy định khắc khe với người đàn bà ngoại tình dù đất nước khi đó đã có tiếp cận với văn minh phương Tây.

Theo đó, phụ nữ “phạm vợ cả, vợ lẽ đã có cưới hỏi chánh đáng mà xét quả thông gian với người ta, sẽ bị phạt giam 6 tháng đến 3 năm hoặc phạt bạc 60 \$00 đến 360\$00 (tiền thời Bảo Đại - PV)... (trích Điều thứ 300 - Mục thứ IV Thông gian - Cường gian - Tư thông với đàn bà con gái - Hôn giá trùng điệp).

Điều thứ 307 quy định: “Người nào phạm gian với một người đàn bà đương lúc có tang chồng hay là một người con gái chưa đến 18 tuổi, sẽ bị phạt giam từ 6 tháng đến 3 năm hay phạt bạc từ 60\$00 đến 360\$00. Người đàn bà xét quả là phạm gian trong lúc có tang chồng sẽ bị tội ấy, dầu không xét ra người gian phu cũng vậy”...

Gustave Dumoutier (1850 - 1904), nhà nghiên cứu nhân học, dân tộc học và tôn giáo người Pháp trong cuốn “Tiểu luận về dân Bắc kỳ” (Nhà xuất bản Hà Nội - 2020) cho biết có nhiều hình phạt man rợ khi người phụ nữ bị buộc tội ngoại tình.

Ông viết: “Luật Annam Điều 333 và các điều tiếp theo quy định một loạt những hình phạt chống lại tội ngoại tình (hình phạt nói rộng ra tới các đồng phạm, người mối lái, người chồng và cha mẹ tông phạm), chống lại tội loạn luân, hiếp dâm; chống lại sự gần gũi giữa thầy tớ và vợ ông chủ, giữa những người có tang, giữa thầy tu và người ngoài đời, giữa những người sang cả và những người ti tiện. Hình phạt nghiêm khắc, nhiều khi tới mức tử hình.

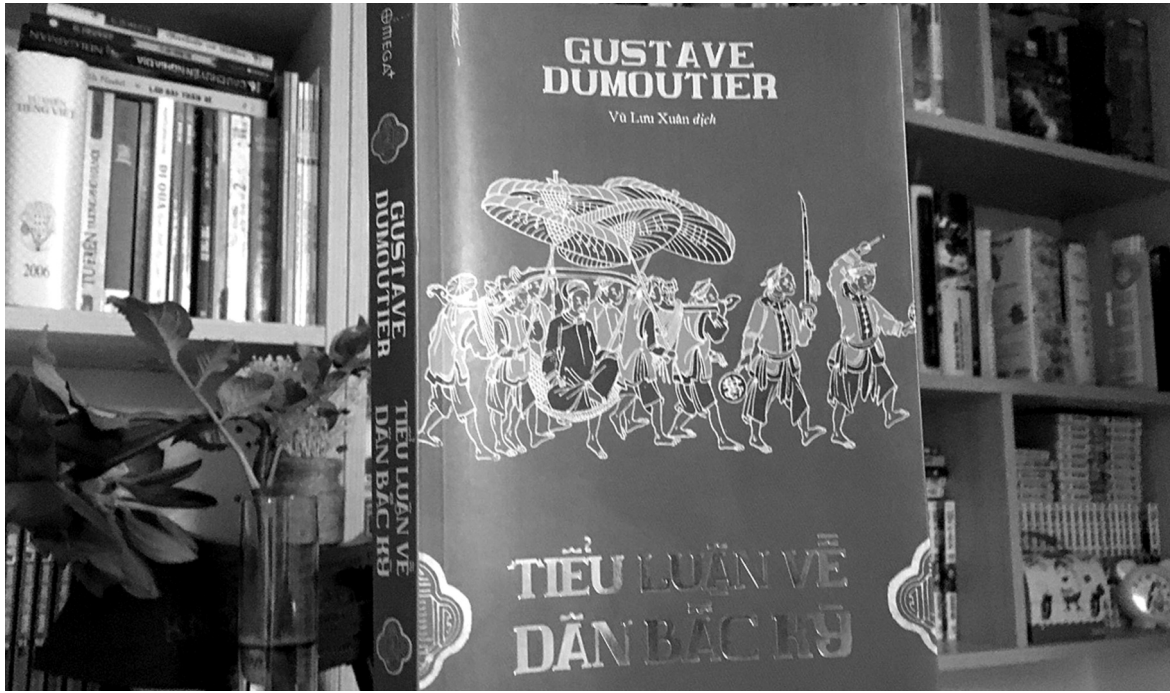

●Đánh ghen - tranh dân gian Đông Hồ.

SẮC MÀU TÂM LINH

Kiếp đàn bà ở góc nhìn xưa

Với những hình phạt tàn độc của luật pháp xưa có thể thấy, phụ nữ phải chịu nhiều bất công khi họ lỡ lầm có tình ái với người đàn ông khác, trong khi người chồng lại có thể năm thê, bảy thiếp. Đó chính là quan niệm trọng nam, khinh nữ đã trở thành quy định pháp luật trong xã hội Việt Nam thời phong kiến.

●Cuốn “Tiểu luận về dân Bắc kỳ” (Nhà xuất bản Hà Nội - 2020).

Khi người Pháp tới Bắc kỳ, phụ nữ bị bắt quả tang đang ngoại tình, bị xử tội chết và thường bị để cho voi dày. Người phụ nữ tìm cách sát hại chồng để che giấu tội ngoại tình và để lấy người yêu sẽ bị xử ngũ mã phanh thây...

Có trường hợp ở Bắc kỳ, tội ngoại tình bị trừng phạt một cách khủng khiếp, vượt ra ngoài quy định của pháp luật.

Không có gì thảm thương hơn bắt gặp những kẻ thân tàn ma dại, sâu thẳm, trên đầu tội

nhân đội một tấm bảng ghi rõ lý do xử tội và cho phép người chồng nhục nhã được tự do thi hành công lý, với tất cả hình phạt mà người thường có thể tưởng tượng ra được.

Một tục lệ khác ít dã man hơn là cạo đầu bôi vôi phạm nhân và giong họ đi khắp làng. Năm 1892, một phụ nữ Hà Nội ba lần bị người chồng tin là đã thông dâm, bị giải lên tòa án bản xứ, bị án treo cổ ở gần Cầu Giấy”.

Cũng theo học giả Gustave Dumoutier cho biết: “Tội ngoại tình của người chồng, trong thực tế chỉ bị xét xử bằng những lời nhiech móc của người vợ”.

Với những hình phạt tàn độc của luật pháp xưa thì thấy rằng phụ nữ bị quá nhiều bất công khi họ lỡ lầm có tình ái với người đàn ông khác, trong khi chồng mình có thể năm thê, bảy thiếp. Đó chính là phong tục trọng nam, khinh nữ đã trở thành quy định trong xã hội Việt Nam thời phong kiến.

Sự bất công về luật pháp đối

với phụ nữ không chỉ những về tội ngoại tình mà còn khắc nghiệt về đạo đức trong gia đình. Nhà nghiên cứu phong tục Việt Nam Nhất Thanh đã viết trong cuốn “Đất lề quê thói” (Nhà xuất bản Hồng Đức, năm 2018).

Ông viết: “Về thực tế, trong cuộc sống hằng ngày với gia đình, người vợ có rất nhiều quyền xứng đáng với danh hiệu nội trợ; về pháp lý, theo luân lý cổ truyền thì trái ngược, người vợ rất ít quyền nếu chẳng muốn nói là không có. Ở lãnh vực văn hóa xã hội chính trị người đàn ông giành hết địa vị, người đàn bà gần như không có chỗ đứng, nam trọng, nữ khinh là thế.

Đàn ông có rất nhiều quyền, kể cả quyền bỏ vợ, xưa nói là rẫy vợ hay để vợ, cũng gần như đuổi đi. Đàn bà gần như không có quyền bỏ chồng”.

Có thể nói, luật pháp và luân lý thời đó đã biến người phụ nữ không có quyền con người,

“ Trong cuốn “Vũ trung tùy bút” của Phạm Đình Hồ có viết chuyện thi cử đưa ra luật lệ hà khắc, phân biệt với các thí sinh có mẹ làm nghề ca kỹ: “Đời Lê trung hưng, phép thi rất nghiêm. Những con nhà hát xướng không được đi thi. Lộc Khê Hầu Đào Duy Từ dẫu tài giỏi, văn chương hay, thi Hội đã trúng cách, chỉ vì con nhà hát xướng mà phải tước tịch không đỗ”.

quyền tự do yêu đương. Họ đã bị luật pháp và đạo lý chà đạp một cách bất công so với của người đàn ông được luật pháp cũng như lệ tục trong gia đình bảo hộ.

Trừ bỏ hản tinh thần bất bình đẳng

Trong cuốn “Một nền văn hóa mới của Hội Văn hóa cứu quốc Việt Nam” xuất bản tháng 6/1945 đã kêu gọi giải phóng phụ nữ khỏi sự “cầm tù” về tư tưởng cũng như luật lệ.

Sách viết: “Nói đến một luân lý mới, chúng ta không thể quên vấn đề phụ nữ, nó sẽ chỉ định một phần lớn cái đà tiến hóa tương lai của dân ta. Chúng ta làm sao có tự do, bình đẳng thực, nếu chưa “giải phóng cho bạn gái” - tức là một nửa dân tộc khỏi những sự đè nén, do những quan niệm khắc nghiệt, thiên lệch của một thời đã chết. Chúng ta làm sao có thể tiến mau nhanh chóng đến ánh sáng, nếu cả một dân tộc còn lãnh đạm với những công việc kiến thiết?

Đời sống đoàn thể mai sau sẽ nhất định lôi cuốn phụ nữ ra khỏi gia đình, bắt gánh vác những trách nhiệm xã hội ngang với đàn ông, thì nền luân lý mai sau còn ngại gì mà không trừ bỏ hản cái tinh thần bất bình đẳng kia giữa nam - nữ trong gia đình và ngoài xã hội, còn ngại gì mà không bài xích những chế độ làm giảm giá trị người đàn bà, như những phong tục đa thê, cưới xin mua bán?

Sự bình đẳng hoàn toàn giữa nam nữ trong luân lý, phong tục phải hoàn thành cho sự bình đẳng hoàn toàn giữa nam nữ về phương diện chính trị”.

Sau ngày cách mạng thành công, nước nhà độc lập năm 1945, vai trò người phụ nữ được tôn trọng, những luật lệ hà khắc đối với phụ nữ đã bị hủy bỏ.

TUẤN NGỌC

“ Trong lịch sử đã có nhiều vụ tư thông gian dâm nổi tiếng được sử sách ghi lại. Vụ án đầu tiên về quan hệ trai gái bất chính được chính sử ghi nhận thời Lê sơ là vào năm Ất Mão (1435) đời Vua Lê Thái Tông: “Người đàn bà ở xã Thương Xá, lộ Quốc Oai (nay thuộc Hà Nội - người dẫn chú) là Nguyễn Thị Ngọc đã có 8 con với chồng. Chồng bị bệnh hủi, Nguyễn Thị Ngọc không cứu chữa, nuôi nấng mà còn lấy trộm tài sản của chồng, tư thông với khổ giá là Nguyễn Chiêm để mưu lấy chồng khác” (trích Đại Việt sử ký toàn thư).

Hai năm sau, chính sử tiếp tục ghi nhận một trường hợp nặng hơn khi con rể thông dâm với mẹ vợ: “Năm Đinh Tỵ (1437) tháng 8, Hàn lâm viện đãi chế Vũ Văn Phi thông dâm với mẹ vợ là Nguyễn Thị, chuyện bị phát giác” (theo Đại Việt sử ký toàn thư).

Với tội này, áp dụng chương Thông gian (ngoại tình có đi lại với nhau) trong Quốc triều hình luật, tội của viên quan Vũ Văn Phi ứng với Điều 1: “Gian dâm với vợ người khác thì xử tội lưu hay tội chết” và Điều 5: “Thông gian với vợ người thì bị xử phạt 60 trượng, biếm hai tư, bắt nộp tiền nhiều ít theo bậc cao thấp của người đàn bà, nếu sang hèn cách xa thì lại xử khác”, lại ứng với “lệnh cấm đàn bà phản bội chồng, đàn ông gian dâm với vợ người khác” trong Thiên Nam dư hạ tập: “Gian dâm với vợ người thì xử lưu hoặc tử hình”. Nhưng cụ thể và rõ ràng nhất thì tội của Phi được áp vào Điều 11 của Hồng Đức thiện chính thư: “Con rể thông dâm với mẹ vợ là việc đồi bại, làm tổn hại đến luân thường đạo lý, theo luật phải xử chém”.

Tổng hợp lại những quy định ấy, tội của Vũ Văn Phi sau đó được tuyên là “phải xử tội chém”. Tuy nhiên, chính sử cho hay, Vũ Văn Phi “xin được chuộc tội, cuối cùng bị đày ra châu xa”.

”

Dấu chân về đồng bằng

Truyện ngắn của NGUYỆT CHU

Mẹ đưa cho tôi túi quần áo rồi bảo tôi đi theo bố.

Bố tôi đã đi ra đến cổng. Ông xách chiếc balo đã sờn và đứt một bên quai, lại không quên mang chiếc điều cây bóng loáng.

Tôi nhìn mẹ khó hiểu. Tôi còn phải ở nhà đỡ đàn mẹ nữa chứ. Dù gì có mỗi tôi là thằng con trai lớn nhất. Mẹ lắc đầu, dúi vào tay tôi một cái bọc nylon nhỏ rồi đẩy tôi ra cửa.

Một khoảnh khắc đường đột trong lần đầu tiên tôi bước ra khỏi cái xóm núi nghèo này. Tôi vẫn nhớ như in lúc tôi quay lại thì thấy con Ngân và con Ngát đang ngo ngoé nhìn tôi. Còn mẹ thì vội vã khép cánh cửa gỗ ộp ộp.

Bố tôi đi trước. Ông không ngoái lại nhìn. Dường như ông không hề quan tâm đến việc tôi đang theo ông ở đằng sau. Tôi lùi thui đi cách bố tôi vài ba bước, luôn cố giữ khoảng cách ấy, không quá gần cũng chẳng quá xa, đủ để tôi vẫn theo sát ông mà

không mất dấu. Những bước đi của bố tôi nặng nề, ông lê đôi dép tổ ong sứt sọc xuống đường đất bụi lấm. Lốp bụi ken đặc vào hai cái gấu quần lò xo.

Rồi bố con tôi cũng ra đến đường lớn. Bố tôi tranh thủ rít một hơi thuốc lão. Mắt ông lim dim, miệng nhả ra làn khói trắng và khuôn mặt giãn ra, nhẹ tênh. Tôi nhìn ông, không một chút xúc cảm. Đột nhiên, ông mở mắt, quay sang tôi, đẩy chiếc điều cây về phía tôi: làm bi chơi! Tôi bối rối vì câu nói của bố. Rồi ông cười khà khà, phô ra hàm răng đen xỉn vì khói thuốc. Thằng đàn ông như mây, vút!

Tôi cúi mặt. Tôi đâu đã là một thằng đàn ông như bố tôi nói. Tôi chưa mười bảy tuổi. Bố bảo, bằng tuổi tôi thì ông đã làm ra tôi rồi...

Một lát, ô tô tới. Chúng tôi lên xe và mau chóng ổn định chỗ ngồi.

Xe bỏ qua những triền núi, những con dốc...

Bố tôi đã ngáy đều đều, tiếng

ngáy đặc khản khói thuốc lão.

Tôi thấy lòng mình chênh chao, không điểm tựa. Núi đồi nhạt nhòa bỏ lại phía sau. Tôi ôm ghì chiếc túi vào lòng. Cố nhắm mắt và tưởng tượng cảnh đồng bằng đông đúc.

Mẹ bảo tôi phải đi cùng bố...

Thế là tôi đã đặt chân xuống đồng bằng.

Tôi cứ ngỡ phải náo nhiệt, ồn ào lắm, nhà cửa cao tầng san sát nhau, đèn đường rực rỡ đủ sắc màu. Vậy mà đồng bằng cũng buồn tẻ và heo hút như cái xóm núi của tôi, chỉ có điều, ở đây không có núi.

Bố dẫn tôi nhập hội với mấy người thợ cũng từ xa tới. Mỗi người một quê, vì kế sinh nhai mà về đây. Họ nói chuyện với nhau bằng thứ tiếng gì đó tôi không hiểu. Tôi ngồi bệt xuống đất, bên cạnh đám hoa xấu hổ như những cục bông tím ngắt bé xíu, nhìn xung quanh la liệt toàn túi đựng quần áo, chăn màn, rồi đồ đạc, xoong nồi, bát đĩa. Bố bảo, chú

Bích, chủ thợ sẽ cho chúng tôi dựng lán để ăn ở, sinh hoạt ngay tại bãi đất này.

Phụ trách hậu cần cho mọi người là chị Tơ, hơn tôi chừng chục năm. Người chị tròn lẳn, chắc nịch, làn da bánh mật với lấm tẩm những nốt tàn nhang xung quanh 2 gò má. Mấy người bảo tôi nghỉ sớm rồi phụ chị nấu cơm, rửa bát. Tôi quẳng cái xô đã hết vữa xuống đất rồi ngồi quẹt mồ hôi, thở. Những tiếng cười nói bắt đầu rộ lên, có gì không biết làm thì chị dạy luôn cho. Tôi ngồi ngẩn người trước những cái nháy mắt khó hiểu của đám thợ. Chị lườm, gắt, gớm phải gió mấy nhà các người. Bố tôi từ đâu đi tới đá cái xô lăn lông lốc một quãng rồi phui tay ngồi rít thuốc lão.

Sau mấy ngày máy múc vào quần bãi đất, múc móng, đổ móng xong, chú Bích cho chúng tôi một bữa tươi. Ông chủ nhà từ Hà Nội về lại xách cho cả một can mấy lít

rượu ngâm chuối hột thêm cả vài món nhậu. Tôi không muốn uống nhưng dưới sự mời mọc và khích bác của cánh thợ, tôi liền nốc cạn mấy chén. Trong đầu tôi cứ văng vẳng câu nói của bố, thằng đàn ông như mây, vút. Trước mắt tôi cứ hiện lên cái nhìn khinh khỉnh của bố. Tại sao chứ? Việc tôi chưa thành một thằng đàn ông thực sự thì đâu ảnh hưởng gì tới bố? Bố cứ việc đi làm cái thằng đàn ông của mình đi. Rồi hai khóe mắt tôi cay xè, chén rượu tống vào mồm mặn chát. Toàn thân tôi run rẩy rồi tê dại. Những âm thanh cười nói cứ bùng bùng ở bên tai, lúc gần lúc xa rồi tắt hẳn. Tôi không thể gượng dậy nổi, tất cả chỉ là bóng tối. Hơi thở tôi mệt nhọc và yếu ớt. Muốn khép mắt lại. Đột nhiên tôi thấy chị Tơ hiện ra, mơ hồ, như khói sương. Chị cười, nụ cười băng láng tan vào đêm, nào mắt, nào tóc, nào môi... và những bắp thịt tròn lẳn, mát rượi...

Bất giác tôi tỉnh giấc, ngo ngoé nhìn quanh. Vẫn một ngọn đèn bé xíu thoi thóp thờ trong lán. Mọi người đang ngáy đều đều. Những bát đĩa, xoong nồi ngổn ngang dưới đất. Đầu tôi nặng trĩu và mụ mị. Vô tình tôi chạm tay vào thân dưới, ướt sũng. Một mùi hăng hắc xộc lên. Tôi mơ hồ nhớ lại giấc mơ lạ lắm. Nhìn sang phía bên kia, chị Tơ vừa trở mình. Tôi vội vã quay đi.

Trong những cuộc trò chuyện với chị Tơ, tôi biết chị có một đứa con nhỏ đang để ở quê cho mẹ nuôi. Mười sáu tuổi, chị đã làm mẹ. Tôi không thấy chị nói về cha của đứa trẻ. Tôi cũng không gắng hỏi. Chỉ thấy mỗi lần nói về chuyện quê nhà, chị thoáng buồn và đôi mắt như ngân lệ. Tôi nhìn vào mắt chị như thấy vơi vơi nhớ thương và cả những xa cách nghìn trùng. Những lúc đó chị lại dần mạnh cái xô vữa xuống đất, mặt cúi xuống vờ như đang quẹt sạch những mảng vữa bám ở trong xô, rồi hắng giọng bảo tôi đứng dậy lấy cái nọ, cái kia. Tôi miễn cưỡng đứng lên. Chị vội vã lấp đầy cái khoảng trống lênh loãng bằng bài hát quen thuộc của dân tộc chị mà tôi không hiểu.

Tôi thường giúp chị Tơ nhặt rau, nấu cơm, rửa bát. Mọi người trên đũa, gán ghép tôi với chị Tơ

TIẾNG LÒNG

Những nhật ký yên nghỉ

Trang Facebook có mục “kỷ niệm”. Một ngày mới đến nó sẽ tự động nhắc nhở cho chúng ta “ngày này năm xưa”. Đôi khi tôi giật mình vì tôi đã có kỷ niệm với ai đó, nhưng người bạn đó không còn nữa.

Vậy là họ đã ngủ yên và trang nhật ký điện tử của họ cũng im vắng vì chủ nhân “đi vắng”.

Tôi có người bạn thân trên Facebook ở Nha Trang, cũng đã gặp chị ngoài đời hồi chị ra Hà Nội. Chị em hay nói chuyện trên Facebook nên hồi chị ra Hà Nội đi uống cà phê với chị rất rôm rả. Chị dễ thương, hiền lành và

rất mê Đà Lạt. Chuyện của chị thì lúc nào cũng nhẹ nhàng, thơ mộng, hơi sến chút, như một nữ sinh mới lớn, chứ không mấy ai nghĩ đó là một người về hưu. Thời gian sau đó, ông xã bỗng dưng mất, chị rất hụt hẫng, tôi biết thế vì chị là người quá yêu gia đình. Rồi, không hiểu sao chị lại bạo bệnh, mất đúng vào dịp dịch COVID-19 cao điểm vào mùa hè 2021.

Vậy là một con người ngày ngày “chăm sóc nhật ký điện tử” của mình ra đi nhẹ nhàng như vậy, khiến trang nhật ký ngội lạnh.

Thình thoảng Facebook nhắc kỷ niệm, tôi lại ghé vào Facebook chị. Trên tường chỉ có một dòng trạng thái của Facebook dành cho người đi xa: “Chúng tôi hy vọng những người yêu quý T.T sẽ cảm thấy được an ủi khi truy cập trang cá nhân này, cùng nhớ lại và tôn vinh cuộc đời của cô ấy”. Bạn bè vẫn thình thoảng chia sẻ lên tường chị, nhắc nhở kỷ niệm yêu thương. Thật buồn là vậy!

Tôi hay vào mục Messenger của Facebook đọc lại những tin nhắn cũ vì việc gì đó. Ám ảnh nhất với tôi là tin nhắn của cô em gái ở Sài Gòn.

Một cô gái từ đất Bắc, học luật rồi vào Sài Gòn lập nghiệp, tập tành làm luật sư. Tính cách của em vui tươi, hay chơi đàn một mình. Bữa Sài Gòn dính dịch COVID-19, em bị nhiễm bệnh, tôi nhắn tin động viên thường xuyên. Rồi bỗng dưng tôi không thấy trả lời nữa, hỏi bạn bè thì mới biết em đã qua đời... Đó là những ngày Sài Gòn sống trong sợ hãi, mà bây giờ nhớ lại vẫn cảm thấy đau đớn, tuyệt vọng.

Dòng tin nhắn của tôi sẽ không bao giờ được em hồi đáp: “Em đỡ chưa? Mọi việc sao rồi?”. Em đã ngủ yên mãi mãi.

Có những người bạn như vậy. Hằng ngày họ trò chuyện với ta, nhưng bỗng dưng im bật, rồi ta bàng hoàng biết họ vội vã đi xa vì bạo bệnh, vì tai nạn... Chúng

ta cứ thế mất đi những người bạn vui vẻ, dù trên trang cá nhân đó, hình ảnh họ vẫn nở nụ cười với ta.

Chơi Facebook ta có vài trăm bạn hay vài ngàn bạn. Trong một ngày, một tháng hay một năm ta đâu biết là đã có một Facebooker đã “yên nghỉ”. Những người bạn trên mạng xã hội có thể là thân quen ngoài đời, nhưng cũng có thể xa lạ, mến mộ nhau rồi kết duyên, không bao giờ gặp ngoài đời. Họ đến và đi như bốn mùa mưa nắng, ai mà biết được số mệnh “không hẹn mà đến, không đợi mà đi” (Trịnh Công Sơn).

Tôi nhớ anh Đình Quân ở báo Tiền Phong, quê Hà Đông, nhưng lập nghiệp ở Nha Trang. Anh là người đi đảo Trường Sa nhiều, viết về lính đảo rất hay.

làm tôi đỏ mặt. Những tràng cười rộ lên. Chú Bích bảo bố tôi chuẩn bị nhận con dâu đi. Bố im lặng, không buồn nhìn sang, lại rít một hơi thuốc láo và chậm chậm nhả khói. Tôi liếc nhìn bố, trong đôi mắt như vẩn lên những tia máu đỏ lự. Chị Tơ không để ý gì đến tôi và bố, chị cười, lơ lả, như thể cái việc trêu đùa của mọi người là một điều quen thuộc lắm. Tôi lại liếc sang nhìn chị, những ý nghĩ miên man trôi. Tôi nhớ có những buổi chiều, tôi và chị xách rổ ra bãi đất bên bờ sông tìm rau dại. Những bụi rau tầm bóp ngằn ngặt xanh, lún phún những cánh hoa trắng nhỏ xiu. Tôi hái đầy một rổ những đợt rau xanh non mỡ màng, từng chiếc lá mỏng, dài và nhọn sục lên một mùi tươi mới hăng hắc. Thấy tôi có vẻ lạ lẫm, chị bảo, rau dại thôi nhưng mà ngon lắm, lúc đầu mới ăn thì có vị đắng nhưng sau thì ngọt, như kiểu khổ tận đến ngày cam lai đây. Tôi cười, bảo, chị cũng chữ nghĩa thế. Chị ghé vào tai tôi, thì thầm, ấy là chị nghe bố tôi nói thế. Tôi chợt sững lại trong vài giây.

Buổi tối, cánh thợ chúng tôi không có việc gì làm. Hát hò mãi cũng chán, chiếc loa rè cứ kêu kệt mấy bài hát ỉ ôi thất tình đến nẫu cả ruột. Để thay đổi không khí cho anh em, mấy tối nay, chú Bích rủ mọi người chơi bài. Xong thì rượu hoặc có hôm nào trúng quã thì karaoke bia ôm. Vừa được mấy ván, tôi đã bị vật sạch tiền. Bố quay sang chửi tôi là thằng vô dụng. Tôi không nói gì, lẳng lặng bỏ ra ngoài. Chiều bài vẫn tiếp tục, tiếng cười hoan hỉ của người thắng và tiếng chửi tục của kẻ thua. Tôi nghĩ về cái bọc tiền mẹ dúi vào tay tôi hôm tôi đi theo bố, từng đồng tiền mặn chát mồ hôi, sồn cáu những nhọc nhằn. Cả những đồng tiền của tôi dính đầy xi măng, cát sỏi. Thoáng qua một chiều bài.

Tôi bước ra khỏi lán. Tiếng nước xối đầu đây nghe thật gần. Tôi đưa mắt nhìn sang. Chợt giật mình khi thấy bờ vai trần của chị Tơ thấp thò sau tấm bạt căng tạm làm nhà tắm. Tóc chị bới cao, để lộ cái cổ tròn trịa và một bờ vai chắc nịch. Mắt tôi hoa lên, đôi chân luống cuống đạp phải mấy cái xô chậu để trước lán. Chị giật mình quay ra, ngơ ngác nhìn tôi tháo chạy.

Tôi cứ bước đi vô định. Một cảm giác bứt rứt khó tả. Đôi chân nặng trĩu rã rời. Tôi bước đi trong đêm mười bảy tuổi.

Nơi làng quê ven sông hiu quạnh và buồn tẻ.

dân như chúng tôi. Tôi đã trở thành một thằng đàn ông bất đắc dĩ để được bố tôi thừa nhận trong trạng thái say xin chẳng biết gì. Mỗi khi nhớ lại chỉ thấy sao mà đắng đót.

Đôi chân đưa đẩy tôi ra bờ sông. Bầu trời đêm thanh sạch ồm chứa một mảnh trăng non run rẩy. Những bờ bãi ven sông nhưng như một màu non mơn. Tôi khỏa tay vào bụi rau tầm bóp, những giọt sương tan vào da thịt mát lạnh và dịu nhẹ. Nơi đây, in bao dấu chân của tôi và chị Tơ trong mỗi chiều đi kiếm rau về nấu. Chợt có tiếng bước chân đi đến và cả tiếng người nói.

Loáng thoáng những âm thanh quen thuộc. Là giọng nói của bố tôi và chị

Tơ. S a o họ lại ra đây vào thời khắc này ?

Tôi mãi miết lắng nghe. Nhưng chỉ là tiếng gió. Tôi thấy gió nóng phả vào mặt tôi ngọt ngọt và bức bối. Rồi những bụi cây xô dạt vào nhau, vụn xoắn. Chỉ còn tiếng thờ hồn hèn.

Những bụi rau tầm bóp giập nát. Xộc vào mũi tôi, hăng và đắng ngắt.

Mảnh trăng dần tan thành những sợi khói thuốc láo bay lên.

Tôi như một ngọn đuốc đang bốc cháy lao xuống dòng sông.

Giá như mẹ không bảo tôi đi cùng bố...N.C

Chẳng khác gì cái xóm núi nhà tôi, chỉ khác nơi đây không có núi.

Những người đàn ông từ những xóm núi như nơi quê tôi tòà về đồng bằng, để lại đàn bà và con trẻ, như mẹ tôi, như em tôi. Còn chúng tôi, gửi gắm cho họ được những gì? Những đồng bạc lẻ cuối cùng cũng ra đi từ những chiều bài. Và những cơn say sau những cuộc vui. Quán karaoke bia ôm bình dân ở đầu làng mở ra để phục vụ những khách hàng bình

Tôi vào Nha Trang có ngồi với anh, anh ra Hà Nội kéo nhau lên Nhà thờ Lớn uống cà phê. Thế rồi, con người ôn tồn, nồng nhiệt đó lại qua đời vì tai nạn

giao thông.Tôi mất đi một người bạn chân thành từ ngoài đời cũng như trong thế giới ảo, dù đôi khi quan điểm của tôi và anh khác nhau.

Kỷ niệm của chúng ta thì nhiều vì ai cũng có quá khứ. Những kết nối tưởng chừng xã giao đó lại khiến ta ngậm ngùi khi một ai đó không còn tương tác với mình. Họ đã yên nghỉ lạng lẽ.

Ta nhớ nhau và nợ nhau vì vài lần tranh cãi, giận hờn hay hủy kết bạn với nhau. Kỷ niệm nhắc ta nhớ đến họ. Một người ta thương yêu, một người ta có thể không ưa lắm vì hay tranh cãi với ta, một người ta ghét vì hay “làm màu”... Nhưng khi họ không còn kết nối ta bùi ngùi làm sao.

Những thứ ủa về không phải bao giờ cũng vui. Nhưng biết sao được khi quy luật ở đời ta có bao giờ có thể níu giữ được nhau mãi mãi...

TUẤN NGỌC

ĐỌC SÁCH

“Nghệ thuật dessin”

Lần đầu tiên, các kiến thức về nghệ thuật và chất liệu vẽ dessin, kể từ thế kỷ XIII - XV, được tổng hợp và hệ thống hóa trong mối liên hệ mật thiết với lịch sử mỹ thuật, triết học và khoa học trong cùng một cuốn sách - Nghệ thuật dessin.

Lịch sử tiến triển, nền tảng lý thuyết và triết học của nghệ thuật dessin được trình bày trong cuốn sách này sẽ giúp người đọc nhận thức được bản chất của dessin. Chi tiết về tính chất và cách sử dụng của hầu hết các chất liệu được dùng để vẽ dessin được mô tả kỹ lưỡng như một cẩm nang để tiện tra cứu. Tổng quan về các phương pháp dạy và học vẽ dessin từ thời Phục Hưng tới thế kỷ XX cung cấp một hình dung tổng thể về sự phát triển trong việc rèn luyện nghệ thuật dessin. Tóm tắt tiểu sử hoạt động của 34 danh họa vẽ dessin tiêu biểu, của bản thân tác giả, cũng như các giai thoại về các danh họa được kể lại trong cuốn sách chắc chắn sẽ tạo cảm hứng cho nhiều họa sỹ, sinh viên mỹ thuật cũng như tất cả những ai say mê nghệ thuật này.

Sách do Công ty Cổ phần Văn hóa Đông A và NXB Dân Trí liên kết ấn hành chia làm 7 chương chính: Dessin là gì?; Các dụng cụ và chất liệu vẽ dessin; Các phương pháp dạy và học vẽ dessin; Một số họa sỹ dessin tiêu biểu t.k. XV – t.k. XX; Một số giai thoại về các danh họa; Nghiệp vẽ dessin của tôi; Một số dessins chọn lọc của Nguyễn Đình Đăng.

Họa sỹ Nguyễn Đình Đăng đã chia sẻ lí do viết và quá trình xuất bản cuốn sách. Ý tưởng về cuốn sách được hình thành khi ông về Việt Nam thuyết trình về kỹ thuật vẽ sơn dầu và nhận thấy nhiều người nhầm lẫn khi dạy và học dessin.

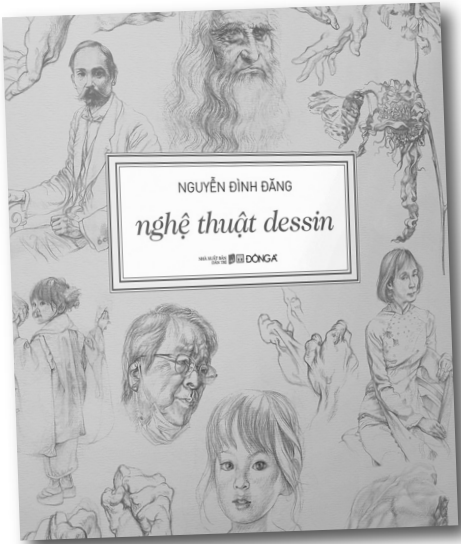
Một thế kỷ trước, trong một bức thư từ Hà Nội gửi sư phụ mình là Maurice Denis ở Paris, họa sỹ Alix Aymé đã viết về việc bà dạy vẽ cho các học trò An Nam mà bà nhận xét là “khá có năng khiếu” tuy “về màu thì thua xa học trò Trung Hoa, nhưng khá về dessin, bố cục, và sắp xếp”. Tuy nhiên, thực tế của nền mỹ thuật Việt với tuổi đời gần một thế kỷ, kể từ khi Trường Mỹ thuật Đông Dương được thành lập đến nay, đã cho thấy một sự thật ngược lại. Khoảng một thập niên trước, một nhà phê bình mỹ thuật có tiếng trong nước đã bộc bạch: “Tôi từng hỏi đại diện một trường mỹ thuật là có ai đủ trình độ vẽ một cái tay, cái chân cho chuẩn, các anh ấy bảo khó đấy!” Như vậy, dường như vấn đề chủ yếu nằm ở cách dạy dessin. Hậu quả là, sau 5 năm học ở trường, không ít bạn trẻ vốn khá có năng khiếu khi vào trường lại vẫn chưa vững về dessin khi tốt nghiệp.

Nguyên nhân đầu tiên và quan trọng nhất nằm trong những quan niệm nhầm lẫn về dessin của không ít người, từ các họa sỹ, thầy dạy mỹ thuật, sinh viên mỹ thuật, tới những họa nhân nghiệp dư, những người sưu tập và yêu thích mỹ thuật. Nhầm lẫn này được bộc lộ ngay từ việc dùng từ “hình họa” để dịch thuật ngữ dessin. Hậu quả là nghệ thuật dessin đã bị giảm thiểu xuống chỉ còn là cách dựng hình. Thậm chí có thầy dạy mỹ thuật còn khuyến cáo “nên bỏ hình họa vì chủ yếu sau này sáng tác tranh không cần đúng hình, quan trọng là sáng tạo.” Đọc “Nghệ thuật dessin”, độc giả sẽ thấy những quan niệm như vậy phát sinh từ sự thiếu hiểu biết về lịch sử mỹ thuật, hội họa nói chung và dessin nói riêng.

Ông nhấn mạnh: “Nghệ thuật dessin là nền tảng của hội họa. Vì thế người chưa vững dessin chưa thỏa mãn điều kiện cần để có thể xứng đáng được gọi là họa sỹ”.

Họa sỹ cho biết cuốn sách này được viết trong mười tháng. Song, để đạt được kết quả đó, ông đã trải qua sáu thập niên về dessin, xem, đọc và suy ngẫm về những tinh túy các bậc thầy cổ điển để lại cho chúng ta trong các kiệt tác cũng như các khảo luận và ghi chép của họ. Trong cuốn sách này, bằng khả năng, hiểu biết và kinh nghiệm của bản thân mình, họa sỹ Nguyễn Đình Đăng đã cố gắng trình bày và diễn giải lại, dưới dạng cô đọng và trong sáng nhất, những gì tác giả đã lĩnh hội được về nghệ thuật dessin.

Nguyễn Đình Đăng sinh năm 1958 tại Hà Nội, hiện sống tại Nhật Bản, nơi ông nghiên cứu lý thuyết vật lý hạt nhân tại viện RIKEN đồng thời vẽ tranh và tham gia triển lãm thường niên của hội Mỹ thuật Chủ thể tại Bảo tàng Mỹ thuật Tokyo. Ông là hội viên của hội này từ năm 2005 và của hội Mỹ thuật Việt Nam từ năm 1987. **BẢO MI**

Cách để chữa lành những nỗi đau “vô hình” từ bạo hành

Bạo hành là câu chuyện không còn xa lạ ở xã hội hiện nay. Dù đã có nhiều bài học, nhiều hệ quả đau lòng vì vấn nạn này nhưng dường như vẫn chưa đủ sức cảnh tỉnh, răn đe. Câu chuyện cũ nhưng nỗi đau luôn mới, nỗi đau từ bạo hành không chỉ gây ra những vết bầm tím, vết thương về thể chất mà còn gây ra những nỗi đau “vô hình” cho tinh thần.

Di chứng tâm lý ở người bị bạo hành

Trong thời gian qua, những vụ bạo hành liên tiếp xảy ra, từ bạo hành gia đình, bạo hành trẻ em, bạo hành học đường,... diễn ra ngày một nhiều và để lại những hậu quả nghiêm trọng cả về thể chất lẫn tinh thần. Bạo hành có ảnh hưởng lên mọi đối tượng, bao gồm cả nam và nữ, bất kể học thức, tôn giáo, điều kiện kinh tế và lứa tuổi. Ngoài ra, nó còn ảnh hưởng lên những người thuộc giới tính thứ ba. Xét trên bình diện giới tính, 85% nạn nhân của bạo hành là nữ giới nhưng cũng có đến 15% nam giới là nạn nhân của vấn nạn này. Do đó, những kẻ bạo hành có thể là bất kể ai trong xã hội, như chồng hoặc vợ, bố mẹ, người yêu, đồng nghiệp,...

Bạo hành thường diễn ra dưới nhiều hình thức khác nhau như đánh đập, hành hạ, gây thương tích cho nạn nhân, cưỡng hiếp, khủng bố tinh thần, cô lập nạn nhân trước những mối quan hệ gia đình và xã hội, bao vây kinh tế, kiểm soát tiền bạc. Các dấu hiệu của bạo hành thể chất khá rõ ràng, có thể quan sát được. Ngược lại dấu hiệu về bạo hành tinh thần tuy không thể nhìn thấy nhưng để lại hậu quả tương đương, vì vậy rất nguy hiểm.

Nhiều nạn nhân của bạo hành phải đối mặt với những ảnh hưởng về sức khỏe tinh thần. Những người từng bị bạo hành

● **Ảnh minh họa.**

cho biết, đối với vết thương về thể chất, sau một thời gian sẽ lành lại nhưng những nỗi đau về tinh thần vẫn sẽ còn mãi. Đó là lý do mà bạo hành có thể để lại những “vết sẹo” rất sâu trong tâm lý của nạn nhân.

Những tổn thương tâm lý gây ra bởi bạo hành không rõ ràng như các dấu hiệu tổn thương thể chất và mỗi người có thể xuất hiện những dấu hiệu khác nhau. Do đó, rất khó để có thể nhận biết và can thiệp kịp thời. Một số nạn nhân thường cố gắng che giấu triệu chứng và không tìm kiếm sự giúp đỡ của những người xung quanh. Vì vậy, việc nhận biết những thay đổi tâm lý và hành vi của người bị bạo hành là rất cần thiết.

Theo các nhà tâm lý học, những người bị bạo hành thường có những thay đổi trong tâm lý và hành động với những biểu hiện tâm trạng bối rối, lo âu, e sợ dai dẳng, dễ bị xúc động, suy nghĩ không tập trung, khó khăn khi đưa ra các quyết định, làm việc chậm chạp. Tâm trí luôn trong trạng thái cảnh giác cao độ, vì vậy thường khó thư giãn và dễ rối loạn giấc ngủ. Cảm giác tuyệt

vọng, bơ vơ, không nơi nương tựa do họ tin rằng mình sẽ không bao giờ thoát khỏi sự kiểm soát của kẻ bạo hành.

Nhiều nạn nhân bị bạo hành còn phải đối mặt với những cảm xúc tiêu cực trong thời gian rất lâu và có thể mắc các bệnh tâm thần như trầm cảm hoặc rối loạn hậu chấn thương tâm lý, rối loạn lo âu, rối loạn hoảng sợ, rối loạn cảm xúc. Những căn bệnh tâm lý này sẽ không biến mất mà sẽ tồn tại trong nhiều tháng, năm dưới các mức độ khác nhau.

Ngoài ra, khủng hoảng tâm lý kéo dài sẽ làm gia tăng các vấn đề về thể chất cho nạn nhân như mất ngủ, đau đầu, suy nhược cơ thể, cao huyết áp, thiếu máu, tim mạch, vấn đề tiêu hóa... Vì vậy, nếu không có biện pháp can thiệp kịp thời, các tác động tiêu cực của những bệnh tâm thần kể trên có thể tiên tri và ảnh hưởng đến cuộc sống của họ về sau.

Cách vượt qua nỗi đau “vô hình”

Để vượt qua được tổn thương về tâm lý sau bạo hành, việc quan trọng nhất đối với những nạn nhân là chính bản thân họ phải nhận biết được các dấu hiệu và tìm kiếm sự giúp đỡ. Việc vượt qua nỗi đau cần phụ thuộc vào chính quyết tâm của người bệnh. Cần phải thực sự hiểu, thực sự nhận thức được mức độ nghiêm trọng của bệnh, từ đó mới thực sự quyết tâm trong điều trị.

Giống như trường hợp của S.Mai (22 tuổi, Hà Nội), một người đã từng thoát khỏi căn bệnh trầm cảm nặng sau bạo hành chia sẻ: “Tôi đã từng trải qua cảm giác bị tổn thương tâm lý nặng nề, thật sự rất khó khăn. Chia sẻ bệnh thì sợ xã hội nói này, nói kia, sợ những người xung quanh chê cười, nên ngại

lắm, cứ cố gắng tạo vỏ bọc luôn vui tươi ổn định bên ngoài. Rồi chỉ chực đến khi ở một mình là thu vào một góc. Bản thân mệt nhưng tôi biết rằng phải tự cứu mình thôi không thì không ai cứu được đâu.

Vậy nên mọi người hãy thử can đảm lên, ai đang bắt lực, bắt cần, ai đang cảm thấy không ổn, không còn động lực với cuộc sống, quá mệt mỏi, nghĩ quẩn và cứ đắm chìm trong nỗi đau quá khứ mà không dám đi khám, không dám nói ra thì giờ hãy can đảm thử xem, nhẹ nhàng gì cũng đừng ngại, càng giấu càng mệt mỏi. Phải đi khám mới biết hướng giải quyết phù hợp cho bản thân”.

Tuy nhiên, trong nhiều trường hợp nếu như nạn nhân bị bạo hành cứ sống mãi trong nỗi đau quá khứ mà quên đi mất việc mình phải sống cho hiện tại sẽ khiến nạn nhân ngày càng rời xa thực tế. Chính vì thế mà đôi khi thật khó khăn để họ nhận thức rằng bản thân mình đang có vấn đề. Do đó, cần sự hỗ trợ rất lớn của người thân trong việc thức tỉnh và giúp nạn nhân nhận ra được những vấn đề bất thường của bản thân.

Sau khi đã hiểu về tình trạng của bản thân, việc áp dụng liệu pháp tâm lý luôn được ưu tiên hàng đầu và đánh giá cao trong việc cải thiện hội chứng này. Với việc điều trị tâm lý, bác sĩ sẽ có các buổi trò chuyện để người bệnh hiểu hơn về bản thân và nỗi sợ mà mình đang trải qua. Cũng từ đây bác sĩ tâm lý sẽ biết cách giúp cho họ vượt qua được chấn thương và đối diện với hiện thực tốt hơn, dễ cởi mở và chia sẻ về những gì mà mình đang gặp phải.

Khi đã có khả năng đối diện với sự kiện gây tổn thương tâm lý, người bệnh sẽ dần dần vượt

qua được nỗi lo sợ để quay lại với thực tại cuộc sống. Việc hiểu về tình trạng của bản thân còn giúp họ kiên trì, chấp nhận và hợp tác với bác sĩ hơn trong điều trị. Là yếu tố quan trọng để đẩy nhanh tiến độ điều trị hơn. Kết thúc quá trình điều trị tâm lý, người bệnh sẽ được hướng dẫn cách kiểm soát cảm xúc tốt hơn, biết cách đối mặt và xử lý trước những vướng mắc, khó khăn,... và có kỹ năng cần thiết để hòa nhập dần dần với cuộc sống.

Đồng thời việc tự chăm sóc bản thân cũng vô cùng cần thiết trong quá trình điều trị. Các biện pháp tự chăm sóc tốt bản thân giúp hỗ trợ kiểm soát các triệu chứng về thể chất, tâm lý và cảm xúc do sang chấn tâm lý có thể kể đến như tập thể dục, thể thao. Các nghiên cứu đã chứng minh, tập luyện thể dục, thể thao mỗi ngày thực sự có ích trong việc gia tăng các hormone hạnh phúc và loại bỏ căng thẳng, buồn bã. Khi tập thể dục, các năng lượng tiêu cực được giải thoát, người bệnh sẽ cảm thấy tâm trí ổn định, đầu óc minh mẫn hơn rất nhiều.

Bên cạnh đó, các chuyên gia cũng khuyến khích cách vượt qua sang chấn tâm lý và các căng thẳng, giúp loại bỏ tiêu cực chính là tập yoga hay thiền. Khi ngồi thiền tĩnh tâm, các yếu tố đất trời, âm dương được cân bằng sẽ giúp thanh lọc tâm trí, loại bỏ những nỗi buồn và giúp người bệnh cảm thấy ổn hơn rất nhiều.

Tập thể dục và những bài tập về tinh thần còn đem đến một giấc ngủ tuyệt vời, tăng cường hệ miễn dịch, giải quyết một số vấn đề của cơ thể do chấn thương tâm lý kéo dài gây ra. Đặc biệt, việc ngủ đủ giấc sẽ giúp bạn cảm thấy tinh thần sáng khoái, minh mẫn và vui vẻ hơn. Việc nghỉ ngơi và thư giãn cũng có vai trò quan trọng, bởi sau thời gian vô cùng mệt mỏi về cả thể chất lẫn tinh thần nếu có điều kiện nghỉ ngơi để đầu óc được thư giãn là cần thiết.

Song song với việc chăm sóc đời sống tinh thần cũng đừng nên bỏ qua sức khỏe thể chất. Thời gian tổn thương tâm lý trước đó có thể khiến người bệnh không muốn ăn uống gì và trở nên suy nhược trầm trọng. Bổ sung dinh dưỡng hợp lý cũng là cách giải tỏa căng thẳng, lo lắng hiệu quả. Người bệnh nên tăng cường bổ sung đầy đủ 2,5 lít nước, tăng cường thêm các loại trái cây, rau củ... Tất cả đều chứa các vitamin giúp tăng cường phản ứng tích cực, giúp người bệnh thêm khỏe mạnh và vui vẻ hơn.

Trên đây là một số cách giúp những nạn nhân bị bạo hành có thể vượt qua nỗi đau tâm lý. Tuy nhiên, yếu tố quan trọng nhất chính là ở bản thân có quyết tâm, có cố gắng vượt qua những nỗi đau “vô hình” đó hay không. Mọi việc tưởng chừng như rất khó nhưng mỗi ngày cố gắng một bước sẽ giúp ta vượt qua ngàn nỗi sợ đang hành hạ tâm hồn. **LINH CHI**

● **Điều trị tâm lý giúp vượt qua nỗi đau bạo hành.**

Cần thêm 136 năm nữa...

Báo cáo về bất bình đẳng giới năm 2021 của Diễn đàn Kinh tế Thế giới (WEF) đã chỉ ra những tác động nghiêm trọng của đại dịch COVID-19 đối với các nỗ lực thu hẹp khoảng cách giới trên toàn cầu. Cụ thể, các quốc gia sẽ mất khoảng 136 năm nữa thay vì 100 năm để có thể cải thiện tình trạng bất bình đẳng giới.

Một nghiên cứu do Viện Đo lường và Đánh giá Sức khỏe tại Đại học Washington (Hoa Kỳ) thực hiện và được công bố vào đầu năm 2022 trên tạp chí Lancet, đã xem xét mức độ bất bình đẳng giới đã bị ảnh hưởng như thế nào trong thời điểm đại dịch diễn ra. Kết quả, các nhà nghiên cứu đi đến kết luận phụ nữ phải chịu những tác động kinh tế và xã hội tiêu cực nhiều hơn nam giới trong bối cảnh đại dịch. Thậm chí, COVID-19 có thể làm đảo ngược tiến trình mà các quốc gia đã nỗ lực trong nhiều thập kỷ để thu hẹp khoảng cách giới.

Nghiên cứu đã phân tích dữ liệu công khai từ 193 quốc gia, cùng với các cuộc khảo sát kéo dài từ tháng 3/2020 đến tháng 9/2021 về sức khỏe và phúc lợi của con người trong thời điểm đại dịch. Kết quả cho thấy, đến tháng 9/2021, có 26% phụ nữ được khảo sát cho biết bị mất việc làm so với con số 20% nam giới trên toàn cầu. Vấn đề bất bình đẳng giới thậm chí trầm trọng hơn trong lĩnh vực việc làm và lao động phi chính thức. Bên cạnh đó, phụ nữ và trẻ em gái cũng đối mặt với nguy cơ phải bỏ học và bạo lực nhiều hơn so với nam giới và trẻ em trai.

Giáo sư Emmanuela Gakidou, người dẫn đầu nhóm nghiên cứu chia sẻ với tờ Guardian (Anh): “Nghiên cứu này cung cấp bằng chứng khoa học trên quy mô toàn cầu, toàn diện đầu tiên về vấn đề bất bình đẳng giới, thông qua việc xem xét một loạt các tiêu chí sức khỏe, xã hội, kinh tế trong suốt giai đoạn dịch bệnh diễn ra. Những bằng chứng đã cho thấy COVID-19 có khả năng làm trầm trọng thêm sự chênh lệch về kinh tế và địa vị xã hội, tạo ra sự bất bình đẳng mới”.

Ông cũng nói thêm rằng, các quốc gia đang trải qua “thời điểm then chốt” để tiếp nối các nỗ lực từ trước dịch trong việc trao quyền cho phụ nữ và trẻ em gái nhằm đảm bảo tiến trình hướng tới bình đẳng giới không bị trì hoãn hoặc đảo ngược bởi đại dịch COVID-19.

“Chúng ta không thể để những hậu quả kinh tế và xã hội do đại dịch gây ra tiếp tục kéo dài sang thời kỳ hậu COVID-19. Cần phải hành động ngay bây giờ để không chỉ đảo ngược sự chênh lệch hiện tại mà còn thu hẹp hơn nữa những khoảng cách hiện có trước khi đại dịch bắt đầu”, Giáo sư Gakidou nhấn mạnh.

TS. Luisa Flor thuộc nhóm nghiên cứu trên cũng giải thích thêm rằng, phụ nữ chịu ảnh hưởng về kinh tế nhiều hơn so với nam giới trong các lĩnh vực bị ảnh hưởng nặng nề nhất bởi

Nhiều nghiên cứu, báo cáo toàn cầu đã chỉ ra tác động tiêu cực của đại dịch COVID-19 đã khiến nỗ lực thu hẹp khoảng cách giới trở nên khó khăn hơn. Thậm chí, nếu không có những hành động mạnh mẽ hơn, nhiều ý kiến cho rằng tiến trình cải thiện bình đẳng giới trên toàn thế giới trong suốt nhiều thập kỷ qua có thể bị “đảo ngược”.

● Xã hội đang trải qua “thời điểm then chốt” để tiếp nối các nỗ lực về bình đẳng giới.

COVID-19 như lĩnh vực du lịch, giúp việc gia đình, lao động nữ chiếm tỉ lệ đông đảo.

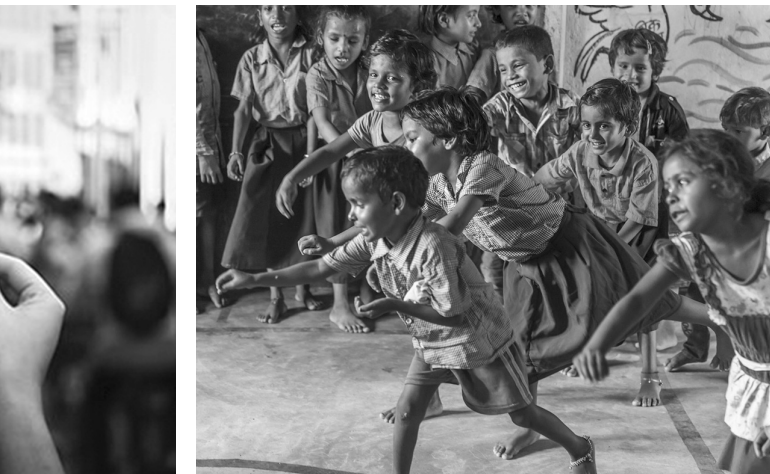
“Các chuẩn mực xã hội về giới ở nhiều quốc gia ưu tiên phụ nữ phải đảm nhận trách nhiệm chăm sóc gia đình và chăm sóc con cái, đồng thời làm giảm thời gian và khả năng tham gia lao động được trả lương của họ”, TS. Flor bổ sung. Chính vì vậy, trong bối cảnh khủng hoảng, phụ nữ thường có xu hướng bỏ việc hoặc buộc phải từ bỏ các công việc trả lương để chăm sóc người khác hơn so với nam giới. Những người phụ nữ làm nội trợ, chăm sóc công việc nhà thường không được trả lương. Xu hướng này tăng lên rõ rệt ở hầu hết mọi nơi trừ hai khu vực Bắc Phi và Trung Đông.

Trên toàn cầu, phụ nữ và trẻ em gái có nhiều khả năng bỏ học hơn nam giới và trẻ em trai. Khoảng cách giới lớn nhất được ghi nhận ở Trung Âu, Đông Âu và Trung Á, nơi số phụ nữ bỏ học cao gấp bốn lần so với nam giới. Nhìn chung, 54% phụ nữ và 44% nam giới cho biết họ nhận thấy rằng bạo lực giới đã gia tăng trong cộng đồng của họ trong thời kỳ đại dịch.

Bà Rosemary Morgan (Trường Y tế Công cộng Johns Hopkins Bloomberg) cũng đồng tình chia sẻ với tờ Guardian (Anh) rằng: “Càng ngày chúng ta càng

● Vấn đề bất bình đẳng giới thậm chí trầm trọng hơn trong lĩnh vực việc làm.

● Trẻ em được dạy các kỹ năng sống từ nhỏ để ứng phó với những hệ lụy của bất bình đẳng giới.

cảm thấy sự bất bình đẳng diễn ra trầm trọng và tồi tệ hơn so với thời điểm nào trước đại dịch. Hy vọng rằng các nhà hoạch định chính sách có thể đưa ra quyết định và hành động trước khi quá muộn”.

Bài học với Việt Nam

Cũng như đa số các quốc gia trên thế giới, sau hơn hai năm bị ảnh hưởng bởi đại dịch COVID-19, đến nay, các hoạt động văn hóa, kinh tế - xã hội ở Việt Nam đã hoạt động, mở cửa trở lại. Tuy nhiên, những tác động tiêu cực của đại dịch đến mọi mặt của đời sống xã hội nói chung lĩnh vực bình đẳng giới nói riêng vẫn chưa kết thúc.

Mới đây, tại buổi Lễ phát động Tháng hành động vì bình đẳng giới và phòng ngừa, ứng phó bạo lực trên cơ sở giới năm 2022, Thứ trưởng Bộ Lao động - Thương binh và Xã hội Nguyễn Thị Hà đã khẳng định về những cam kết và nỗ lực của Việt Nam trong việc đảm bảo an sinh xã hội và thực hiện bình đẳng giới, phòng ngừa, ứng phó với bạo lực trên cơ sở giới thời gian qua, đặc biệt là trong bối cảnh đại dịch COVID-19. Theo đó, Thứ trưởng Nguyễn Thị Hà đề nghị các cấp, ngành, địa phương chú trọng công tác truyền thông để nâng cao nhận thức của cơ quan, tổ chức, người dân về bình đẳng giới;

Trao quyền cho phụ nữ tại World Cup 2022
Điểm đặc biệt của World Cup 2022 là sự góp mặt và trao quyền cho phụ nữ ở nhiều vị trí quan trọng trong dự án tâm cơ thể giới này. Một biểu hiện là sự góp mặt của các trọng tài nữ trong lịch sử 92 năm của giải đấu này, trong đó có 3 trọng tài làm trọng lý và 3 người ở vị trí trọng tài chính. Một biểu hiện khác là World Cup đã cho ra mắt một trong những bài hát chính thức mang tên “Thấp sáng bầu trời” được một dàn toàn nữ ca sĩ thể hiện. Đây có thể được xem là một khoảnh khắc lịch sử đối với rất nhiều phụ nữ làm việc trong World Cup 2022, từ các trọng tài, trợ lý đạo diễn, nhà sản xuất, ..., cũng như các phụ nữ làm việc trong ngành thể thao nói chung. Lần đầu tiên, giải thể thao được xem nhiều nhất trên thế giới đã nêu bật thông điệp về bình đẳng giới, thông qua làm việc trao quyền và nâng cao vai trò, sức mạnh và quyền lực của người phụ nữ tại World Cup.

chủ động cam kết và có những hành động cụ thể, thiết thực để xây dựng một xã hội bình đẳng, không có bạo lực, xâm hại phụ nữ và trẻ em.

Theo đó, bà Elisa Fernandez, Trưởng Đại diện UN Women đưa ra những khuyến nghị cụ thể để giải quyết các nguyên nhân gốc rễ của bất bình đẳng giới, phân biệt đối xử và bạo lực giới bao gồm thúc đẩy những thay đổi chuẩn mực xã hội thông qua phát triển văn hóa tôn trọng và bình đẳng giữa mọi giới trong mọi bối cảnh: tại nhà, tại trường học, nơi làm việc, tại các địa điểm công cộng bao gồm cả không gian mạng.

“Những nỗ lực này cần được

đi kèm với ý chí chính trị mạnh mẽ được thể hiện qua luật pháp và chính sách toàn diện; các sáng kiến thay đổi chuẩn mực xã hội dựa trên bằng chứng dài hạn; cung cấp dữ liệu đáng tin cậy về các hình thức phân biệt đối xử dựa trên giới và bạo lực đối với các nhóm khác nhau; và quan trọng nhất là sự sẵn có của các dịch vụ thiết yếu về giới nhạy cảm với giá cả phải chăng, đáng tin cậy cho những người sống sót sau bạo lực trên cơ sở giới”, bà Elisa Fernandez nhấn mạnh.

Trong những thập niên qua, tuy đã có những tiến bộ vượt bậc về bình đẳng giới tại Việt Nam nói riêng và trên thế giới nói chung nhưng thực tế cho thấy tình trạng phân biệt giới vẫn phổ biến trong mọi mặt của cuộc sống và ở bất kỳ đâu. Đại dịch chỉ là chất xúc tác khiến những biểu hiện về bất bình đẳng giới trở nên rõ ràng và nổi bật hơn.

Theo một báo cáo của Ngân hàng Thế giới (WB), tại các nước đang phát triển, việc phụ nữ có quyền bình đẳng với nam giới trong các khía cạnh kinh tế, xã hội, luật pháp đều rất hiếm thấy. Khoảng cách về giới rất sâu rộng trong việc tiếp cận, kiểm soát các nguồn lực trong các cơ hội kinh tế, quyền lực và tiếng nói chính trị. Vì vậy, bình đẳng giới đã và đang là một vấn đề trung tâm của sự phát triển bền vững trên toàn cầu. Hướng tới bình đẳng giới là một phần quan trọng trong chiến lược phát triển của các quốc gia nhằm đảm bảo tất cả mọi người, bao gồm cả nam giới và nữ giới đều có thể thoát cảnh đói nghèo và nâng cao mức sống.

Việt Nam đã có nhiều nỗ lực trong những năm gần đây để truyền thông, giáo dục, nâng cao nhận thức xã hội về bình đẳng giới và phòng ngừa, ứng phó với bạo lực trên cơ sở giới cấp quốc gia. Tuy nhiên, cũng bởi ảnh hưởng nặng nề của đại dịch, việc đảm bảo tiếp tục thực hiện hiệu quả các mục tiêu về thu hẹp khoảng cách giới tại nước ta cũng đối mặt với nhiều khó khăn và thách thức.

Do đó, để hoà chung với nỗ lực của thế giới sau đại dịch COVID-19, Việt Nam cũng có thể cân nhắc các khuyến nghị của các tổ chức quốc tế, trong đó có WB về vấn đề này. Theo WB, nâng cao sự bình đẳng giới cần có một môi trường, thể chế có thể mang lại quyền và cơ hội bình đẳng cho cả phụ nữ và nam giới. Đặc biệt, cũng cần có những công cụ chính sách đề cập đến sự bất bình đẳng trong dài hạn, để xác định những vấn đề nhức nhối và hướng tới thực hiện những biện pháp tích cực khắc phục sự bất bình đẳng đó. **DIỆU BẢO**

Những câu chuyện ngoài số liệu về bình đẳng giới

Số liệu nghiên cứu không nói lên tất cả vấn đề về bình đẳng giới tại Việt Nam, đặc biệt là trong thời đại của sự khủng hoảng về giới và môi trường, hàng loạt góc nhìn luôn được đổi chiều theo thời gian. Tuy nhiên, có những diễn ngôn, câu chuyện chưa có thông số vẫn ngấm tồn tại gây ra nhiều tranh cãi.

“Khuôn vàng, thước ngọc” về giới

Có một sự thật, những khuôn mẫu truyền thống về giới tính không hoàn toàn biến mất, mà thậm chí đang được củng cố trong xã hội đương đại ở Việt Nam. Đó là các quy chuẩn về tố chất của người phụ nữ và đàn ông. PGS.TS Phạm Quỳnh Phương – Khoa Các khoa học liên ngành thuộc ĐHQG Hà Nội cũng đã chia sẻ: “Khi khảo sát trên mạng xã hội, một số báo chí online, những khuôn mẫu giới có tính truyền thống đã tồn tại lâu trong xã hội Việt Nam, vẫn được củng cố rất mạnh trong quan niệm của giới trẻ”.

Điều này còn thể hiện rất rõ qua những ngôn từ đã trở thành “mẫu số chung”, được thuộc lòng như vẻ đẹp của người phụ nữ Việt Nam là nhân hậu, dịu dàng, trầm ẩn, yêu thương, thông qua hình ảnh cô Tấm, Thúy Kiều. Ngược lại, xã hội thường gán cho nam giới những tố chất mạnh mẽ, dũng cảm, logic, phóng khoáng... giống một số nhân vật đã trở thành “huyền thoại” với học sinh Việt Nam như Thạch Sanh, Tnú trong “Rừng xà nu”, Thánh Gióng...

“Quy ước ngầm” không số liệu khoa học trong xã hội về tố chất của hai giới nam và nữ đã chi phối đến việc chọn nghề của giới trẻ ở Việt Nam. Phần lớn gia đình hướng phụ nữ đi theo các ngành phù hợp với như văn phòng, chăm sóc, viết lách, xã hội. Còn nam giới sẽ được khuyến khích theo học những ngành như khoa học tự nhiên, kỹ thuật...

Theo báo cáo “Thị trường nhân lực ngành Công nghệ thông tin 2020” của VietnamWorks InTECH chỉ ra rằng, nữ giới chỉ chiếm 11% trong tổng số người theo học công nghệ thông tin. Số liệu của Trường Đại học Công nghệ thông tin, trong năm 2019 cũng cho thấy số lượng sinh viên nam chiếm tỷ lệ cao nhất với gần 80%, tương ứng với (1.430 sinh viên) so với hơn 20% sinh viên nữ. Trường Đại học Bách khoa có 4.273 sinh viên nam nhưng chỉ có 1.150 sinh viên nữ, tương đương với hơn 78% sinh viên nam so với 22% sinh viên nữ.

Điều này, tạo ra những áp lực vô hình cho cả hai giới, khi một mặt vẫn chịu những quy chuẩn về giới tính, mặt khác phải sống sao cho bình đẳng. Người phụ nữ trong thời kỳ hiện đại mỗi ngày vừa đi làm trong các cơ quan, tổ chức, nhưng vẫn phải làm tròn bổn phận chăm lo cho con cái, gia đình. Đồng thời, người đàn ông phải gánh áp lực về công việc, đồng thời, anh ta phải giúp đỡ vợ trong công việc gia đình, để tạo bình đẳng giới.

“Phụ nữ giờ sướng lắm, đàn ông mới khổ”

Thời gian gần đây, một số diễn ngôn “đàn ông cũng gặp phải áp lực về giới” được lan truyền rộng rãi trong xã hội Việt

● **Ảnh minh họa.** (Nguồn: eten.edu)

Nam giới đấu tranh đòi bình đẳng với ai?

Với phụ nữ hay cộng đồng LGBT? Họ sẽ đấu tranh trong lĩnh vực nào khi phần lớn quyền lực, hệ thống giá trị vẫn đang chịu sự chi phối của một thời đại phụ hệ. Nam giới đấu tranh đòi điều gì? Đòi lại các quyền lợi mà người phụ nữ đã mất hàng trăm năm để có được, hay những đặc quyền vừa mới được nhen nhóm của cộng đồng LGBT?

Thực tế, hiện nay, phụ nữ và những người thuộc cộng đồng LGBT vẫn còn chịu sự chi phối rất nhiều về quan niệm của nam tính, ví dụ như trong lực lượng lao động, ngay cả ngôn ngữ quản trị hiện tại cũng bị ảnh hưởng bởi sự tính nam: cạnh tranh, hiệu quả, chuyên nghiệp hóa, đột phá, tối đa hóa giá trị...

Nam. Đây là vấn đề còn gây ra nhiều tranh cãi, khi thực tế, bất bình đẳng đối với phụ nữ vẫn đang diễn ra tại Việt Nam nói riêng và trên thế giới nói chung.

Trong khi việc đấu tranh chống lại bất bình đẳng của phụ nữ đã có số liệu, cấu trúc lịch sử, thậm chí được nghiên cứu thành một hệ thống thì việc bất bình đẳng người đàn ông chỉ là một vài áp lực xuất hiện trong những năm gần đây.

Một vài nghiên cứu về giới sẽ cho thấy điều này, theo thống kê của ISDS “Nam giới và nam tính tại Việt Nam trong bối cảnh toàn cầu hóa” vào năm 2020 cho thấy 17.51% nam giới thành thị cảm thấy cô đơn, lạc lõng, 13.09% ở nông thôn cảm thấy chán nản thất vọng, do phải chịu áp lực “nam tính”, trở thành người trụ cột.

Tại Việt Nam, trong vài chục năm gần đây, phụ nữ đối mặt với hàng loạt các vấn đề về giới liên quan đến cả thể xác và tinh thần. Theo thống kê, tỷ lệ mắc trầm cảm sau sinh của phụ nữ rơi vào khoảng 33% sản phụ. Nhưng có tới 50% số đó không được chẩn đoán bởi chuyên gia y tế, trong đó có rất nhiều người gặp áp lực do không sinh được con trai.

Theo một kết quả của Viện Nghiên cứu quốc gia về bạo lực đối với phụ nữ ở Việt Nam năm 2019, cứ 3 phụ nữ thì có gần 2 người (chiếm 63%) đã từng bị một hoặc hơn một hình thức bạo lực trong đời, bao gồm bạo lực thể xác, bạo lực tâm lý, bạo lực kinh tế, kiểm soát hành vi... Ngoài ra, còn các vấn đề về bất bình đẳng về tiền lương trong các doanh nghiệp khi phụ nữ bị trả thấp hơn đàn ông.

Hay các vấn đề nhức nhối về nạn quấy rối tình dục, theo nghiên cứu vào năm 2017, có đến 87% phụ nữ Việt Nam từng là nạn nhân của vấn đề này. Thậm chí vào năm 2017, trên thế giới đã nổ ra “làn sóng” Metoo được rất nhiều nghệ sĩ, giới trẻ Việt Nam ủng hộ. Phong trào kêu gọi cộng đồng chống lại hành vi quấy rối tình dục mà nạn nhân là những người phụ nữ. Như vậy, các số liệu này cho thấy, phụ nữ không chỉ gặp một hay vài áp lực như

người đàn ông, mà là một chuỗi, hệ thống vấn đề về bất bình đẳng giới.

Ủng hộ sản phẩm “đam mỹ” là ủng hộ LGBT?

Không chỉ các vấn đề về những người phụ nữ, mà ngay cả cộng đồng LGBT cũng đang chịu ảnh hưởng từ những câu chuyện không số liệu. Thế giới ngày càng cởi mở đối với xu hướng tình dục của mỗi người, tuy nhiên, có nhiều cá nhân, doanh nghiệp lợi dụng hình ảnh của cộng đồng này, để trục lợi, thay vì thật sự quan tâm đến việc phát triển sự đa dạng về giới.

Có một thời gian, nam ca sĩ Nguyễn Trần Trung Quân đã “gây bão” với câu chuyện đồng tính thông qua MV “Tự tình” được thực hiện rất nghệ thuật, chín chu, nhận được sự yêu mến từ khán giả. Tuy nhiên, nam ca sĩ ngày càng lạm dụng trên sân khấu hình ảnh này, gây ra sự khó chịu, “tây chay” trong dư luận. Hay đó là những câu chuyện về “Sơn Tinh – Thủy Tinh”, Nguyễn Huệ và Nguyễn Anh... được sáng tác lại dựa trên tình yêu đồng giới một cách phản cảm, thiếu tôn trọng lịch sử.

Vì vậy, có nhiều người lầm tưởng chỉ

cần đón nhận những sản phẩm sử dụng hình ảnh của người đồng tính nam, có nghĩa là ủng hộ bình đẳng giới. Điều đó không đúng vì LGBT là tên viết tắt các chữ cái đầu của một cộng đồng những người đồng tính nữ (Lesbian), đồng tính nam (Gay), song tính (Bisexual) và người chuyển giới (Transgender) chứ không chỉ riêng những người đồng tính nam. Tiếp theo, đó là sử dụng hình ảnh đồng tính một cách lịch sự, văn minh, chứ không thô tục, bất chấp nhằm lôi kéo ủng hộ của mọi người. Giống như những người phụ nữ, đàn ông cảm thấy bị xúc phạm về giới, nếu cơ thể, chuyện tình dục của được phô bày phản cảm trên truyền thông.

Hơn cả, câu chuyện bình đẳng giới dành cho cộng đồng LGBT cần nhiều số liệu hơn, không thể chỉ ca ngợi qua những sản phẩm hay những câu chuyện, khi hiện nay, vẫn còn nhiều kỳ thị ngấm xảy ra đối với họ trong trường học và nơi làm việc. Như ở thành phố Hồ Chí Minh đã từng có câu chuyện tại một Trường THPT đã ban hành quy định: “Không được bố trí nam nữ ngồi chung bàn, đặc biệt các em nam/nữ có vấn đề về giới tính (đồng tính nữ/nam) cần được bố trí ngồi riêng”. Theo khảo sát của Viện Nghiên cứu Xã hội, Kinh tế và Môi trường (ISEE) năm 2016 trên 2.300 người LGBT chỉ ra rằng 2/3 người được hỏi từng nhìn thấy những nhận xét, hành động tiêu cực với người thuộc LGBT từ bạn bè, 1/3 đã chứng kiến lỗi hành xử tương tự từ giáo viên.

Điều đó, không có nghĩa bác bỏ những sản phẩm tích cực về cộng đồng người LGBT. Tuy nhiên, bên cạnh bộ phim, quảng cáo, câu chuyện sử dụng hình ảnh của người đồng tính, cần phải tuyên truyền, thay đổi, giúp mọi người hiểu rõ hơn về sự đa dạng của giới. Quan trọng hơn, đó là hành động để tạo ra một môi trường bình đẳng giới ngay trong các cơ quan, đoàn thể, trường học.

Thạc sĩ Lương Thế Huy – Viện trưởng Viện nghiên cứu Xã hội, Kinh tế và Môi trường đã chia sẻ: “Cách tuyệt vời nhất để ủng hộ LGBT, đó là ủng hộ những tháng không phải tháng Pride (tháng 6 hàng năm là tháng của cộng đồng LGBT), bạn có thể công bố vào tháng 6, nhưng hãy thực hiện nó quanh năm”. **HƯƠNG NGỌC**

Theo báo cáo hằng năm về khoảng cách giới toàn cầu do Diễn đàn Kinh tế thế giới (WEF) công bố, trung bình khoảng cách giữa nam và nữ ở bốn chỉ số đo lường bình đẳng giới (bao gồm sức khỏe, giáo dục, kinh tế và chính trị) đã được rút ngắn 68% và với tốc độ như hiện nay, mất đúng 100 năm nữa, khoảng cách này mới có thể bị xóa bỏ hoàn toàn.

● **Ảnh minh họa.** (Nguồn: Hanoi Pride)

Hành trình chấm dứt nạn buôn bán thịt chó

Theo báo cáo, hàng năm ước tính có khoảng 5 triệu cá thể chó bị giết hại dã man để lấy thịt ở Việt Nam. Điều đó đồng nghĩa với việc một bộ phận người tiêu dùng Việt Nam đang phải đối mặt trước những nguy cơ vô cùng nghiêm trọng đối với sức khỏe con người từ việc lây truyền các bệnh có khả năng gây chết người như bệnh dại.

Những nguy hiểm khó lường

Đã từ lâu, loài chó là vật nuôi được thuần hoá và gắn bó với cuộc sống của con người. Trong một số gia đình, chó không chỉ đơn thuần là một vật nuôi giúp người chủ trông nhà mà nó còn được nhiều nhà xem như là thành viên trong gia đình, như một phần trong cuộc đời họ.

Tuy nhiên, trên thực tế tại nước ta, chó vẫn là món ăn khoái khẩu của một bộ phận người tiêu dùng. Không giống như hầu hết các quốc gia khác trên khắp châu Á, nơi đa số người dân không ăn thịt chó. Tại thế kỷ 21 ở Việt Nam thịt chó vẫn được coi là món ăn phổ biến và thường thấy trong những dịp đặc biệt.

Theo thống kê, Việt Nam là một trong những nước ăn thịt chó nhiều thứ 2 thế giới và đứng đầu Đông Nam Á trong hoạt động giết mổ chó làm thức ăn. Theo đó, mức tiêu thụ thịt chó tại các thành phố lớn như Hà Nội và các tỉnh miền Bắc thường cao hơn so với các tỉnh miền Nam, miền Trung. Một nghiên cứu gần nhất về việc tiêu thụ thịt chó cho thấy 11% người dân Hà Nội và 1,5% người dân thành phố Hồ Chí Minh thường xuyên ăn thịt chó (trung bình ít nhất một lần/tháng).

Những người có thói quen ăn thịt chó cho rằng việc ăn thịt chó là hết sức bình thường, thịt chó không được xem là một món đặc biệt và thịt chó có thể thay thế các loại thịt khác. Người tiêu dùng thịt chó cho biết họ ăn thịt chó đơn giản vì có hương vị hấp dẫn, hợp với vị rượu và có đậm cao. Ngoài ra, một số người tiêu dùng vẫn tin rằng thịt chó giúp xả xui hay thịt chó có được tính và có thể làm tăng cường sinh lý ở nam giới mặc dù không có bằng chứng khoa học nào xác nhận.

Có thể thấy việc ăn thịt chó ngoại trừ để thỏa mãn nhu cầu ăn uống của một bộ phận người tiêu dùng thì chưa có lợi ích nào được xác nhận. Thế nhưng, việc tiêu thụ thịt chó lại mang đến những nguy hiểm khó lường. Ban Quản lý An toàn thực phẩm cho biết, việc sử dụng thịt chó làm thực phẩm trong điều kiện nuôi, giết mổ, bảo quản như hiện nay, nguy cơ không đảm bảo an toàn thực phẩm là rất cao, thậm chí có thể gây tử vong cho người sử dụng. Mặc dù, pháp luật nước ta không cấm sử dụng thịt chó, nhưng cũng không đưa loài chó vào danh mục vật nuôi để giết thịt làm thực phẩm cho con người.

Việc chăn nuôi, giết mổ, sử dụng thịt chó chưa qua kiểm dịch, kiểm soát, tiềm ẩn nhiều rủi ro về sức khỏe do thịt nhiễm các vi sinh vật gây bệnh, kí sinh trùng. Thịt chó không qua kiểm dịch cũng có

● Ông Đ.T.Hiệp dỡ bỏ biển hiệu tại nhà hàng của mình. (Nguồn ảnh: HSI)

thể nhiễm hoá chất tồn dư trong thịt chó, đặc biệt là các chất dùng để đánh bả chó, đây là những hoá chất rất độc hại. Nhất là khi một số lượng lớn thịt chó tiêu thụ được lấy từ chó bị đánh bả, bị bắt trộm.

Nguy hiểm hơn còn nguy cơ mắc bệnh dại từ thịt chó không được xử lý kỹ càng. Theo các chuyên gia, về nguyên tắc virus dại sẽ chết nếu được nấu chín hoàn toàn. Tuy nhiên, những người có thói quen ăn tiết canh chó, thịt chưa nấu chín kỹ vệ sinh dao thớt giết thịt chó không sạch sẽ và còn dính dãi của chó mang bệnh dẫn đến hiện tượng nhiễm chéo, hoàn toàn có thể mắc bệnh dại.

Đặc biệt đối với những người trực tiếp giết mổ thịt chó, nguy cơ nhiễm bệnh dại càng cao. Ở Việt Nam, mỗi năm ước tính có khoảng 5 triệu con chó bị giết để lấy thịt, có hơn 70 người chết vì bệnh dại, với hầu hết các trường hợp do chó cắn, một số trường hợp đã được xác minh liên quan đến giết mổ chó và thậm chí là ăn thịt chó. Tháng trước, chính quyền Hà Nội đã thông báo về cái chết của một người dân ông mắc bệnh dại sau khi giết mổ chó làm thịt.

Ngoài ra, việc ăn thịt chó không tốt cho sức khoẻ như nhiều người nghĩ. Thịt chó giàu chất đạm nhưng lại có tính nhiệt nên dễ gây nóng, khó tiêu, chướng bụng. Thường xuyên ăn thịt chó trong thời gian dài, cơ thể khó tiêu hóa, thận, gan làm việc không đáp ứng được nên dễ mắc các bệnh về gan như xơ gan hay suy thận, gout.

“Mô hình để thay đổi”

Rõ ràng nạn buôn bán thịt chó mèo ở Đông Nam Á nói chung và Việt Nam nói riêng không chỉ cho thấy sự tàn ác đối với động vật, mà còn tiềm ẩn nhiều mối đe dọa lớn đối với sức khỏe cộng đồng, nhất là bệnh dại và sự xuất hiện của các dịch bệnh khác. Tuy nhiên, vì lợi ích của một số cá nhân, tất cả sự tàn nhẫn và hiểm hoạ trên vẫn đang diễn ra hàng ngày, hàng giờ.

Để chấm dứt những hiểm hoạ nói riêng và nạn buôn bán thịt chó nói chung, mới đây tổ chức Humane Society International (HSI) tại Việt Nam đã triển khai thành công chương trình “Mô hình để thay đổi” - Mô hình chuyển đổi mới

nhằm chấm dứt buôn bán thịt chó, giúp cộng đồng chuyển đổi sinh kế khởi hoạt động buôn bán thịt chó nguy hiểm và vô nhân đạo.

Theo đó, ông Đ.T.Hiệp (40 tuổi), chủ một cơ sở giết mổ và nhà hàng thịt chó ở Việt Nam, người giết trung bình 10 - 15 con chó mỗi ngày trong 5 năm qua, đã trở thành người đầu tiên trong cả nước tham gia “Mô hình để thay đổi”. Ngày 18/11, tại Thái Nguyên, HSI Việt Nam cùng với các nhà quản lý và cán bộ chuyên môn của Sở Nông nghiệp và Phát triển nông thôn, Chi cục Chăn nuôi và Thú y đã có mặt tại hiện trường để giúp ông Hiệp chấm dứt hoạt động giết mổ chó của mình và giải cứu 20 con chó còn sống được tìm thấy tại cơ sở. Tại cuộc giải cứu, chính ông Hiệp đã tự tay bế những chú chó bàn giao cho HSI Việt Nam và tự tay dỡ bỏ tấm biển “Đặc sản thịt chó” đặt trước nhà hàng.

Ông Hiệp xúc động chia sẻ: “Trước đây, do hoàn cảnh khó khăn nên tôi đã mở nhà hàng kinh doanh giết mổ chó để kiếm sống. Mỗi lần giết mổ, nhìn vào ánh mắt của những chú chó tôi cảm thấy rất thương tâm. Tôi nhớ có lần mua một con chó từ người dân, đến khi mang về nó cứ cúi xuống, hai tay như lay và nó khóc. Nhìn thấy thương quá tôi quyết định thả nó ra. Sau một thời

gian tôi trả lại nó về với chủ, đến bây giờ người ta vẫn đang nuôi và xác định sẽ không giết mổ mà nuôi đến khi chết thì chôn nó thôi”.

Nói về quyết định khi tham gia chương trình của mình, ông Hiệp cho biết: “Trong thâm tâm tôi biết giết mổ và ăn thịt chó là không đúng và việc đó ngày càng làm tôi cảm thấy day dứt. Tôi tin chắc rằng việc kinh doanh này sẽ mang lại nghiệp xấu cho tôi và gia đình. Chính vì vậy tôi như cảm thấy được giải thoát khi đồng hành cùng HSI Việt Nam để kết thúc những điều không đúng tôi đã làm trong thời gian qua và bắt đầu cho một khởi đầu mới”.

Sau khi đóng cửa cơ sở kinh doanh thịt chó của mình, ông Hiệp sẽ được HSI Việt Nam hỗ trợ chuyển đổi mô hình kinh doanh. Thay vì mô hình kinh doanh động vật đồng hành, ông Hiệp sẽ chuyển sang các mô hình kinh doanh khác mang tính hỗ trợ cộng đồng như dịch vụ nông nghiệp, bán hàng tạp hóa, bán trà, bán bia và đồ ăn nhẹ chủ yếu có nguồn gốc từ thực vật...

Còn về phần đàn chó, ngay sau khi được cứu, những con chó bị nhốt trong lồng chật hẹp đã được tiêm phòng bệnh dại và các bệnh phổ biến khác ở chó. Đồng thời được di chuyển đến Trạm cứu hộ động vật TUAF, nơi chúng đang được chăm sóc y tế cần thiết trước khi được xem xét chuyển đến những gia đình nhận nuôi trong nước và quốc tế.

Chia sẻ về mô hình, bà Thẩm Phụng, Giám đốc HSI Việt Nam cho biết: “Việc buôn bán thịt chó không chỉ tàn ác đến khó tin, mà còn tiềm ẩn nguy cơ vô cùng nghiêm trọng đối với sức khỏe con người từ việc lây truyền các bệnh có khả năng gây chết người như bệnh dại. Ông Hiệp là người đầu tiên tham gia chương trình đem đến cho chúng tôi hy vọng sẽ có nhiều người bỏ nghề buôn bán nguy hiểm này. Chúng tôi hy vọng chương trình Mô hình để thay đổi này sẽ trở thành một phần quan trọng trong chiến lược của Việt Nam nhằm cung cấp cho những người lao động sinh kế thay thế và hiệu quả về kinh tế, đồng thời hỗ trợ Chính phủ trong nỗ lực loại trừ bệnh dại”.

Mối liên hệ giữa việc lây truyền bệnh dại và buôn bán thịt chó ở Việt Nam đã được Tổ chức Y tế thế giới xác định rõ ràng và việc loại bỏ bệnh dại đang bị cản trở bởi sự tiếp diễn của các hoạt động buôn bán thịt chó. Viện Vệ sinh Dịch tễ Trung ương đã chứng minh rằng một tỷ lệ đáng kể bệnh nhân bị nhiễm vi rút sau khi tiếp xúc với chó không phải do bị cắn mà do giết, mổ và ăn thịt.

LINH CHI

● Hình minh họa. (Nguồn ảnh: HSI)

Không nghề nghiệp ổn định nhưng các bị cáo vẫn tự nhận mình có nhiều mối quan hệ, quen biết nhiều lãnh đạo, có thể lo cho người đang vương lao lý được án treo, “trắng án” nhằm chiếm đoạt vài trăm triệu đồng đến vài trăm tỷ của người quen. Hậu hành vi này, những kẻ lừa đảo “chạy” ngay vào tù.

“Nổ” có nhiều mối quan hệ

TAND TP Hà Nội đã đưa bị cáo Lều Thọ Thức (SN 1983, ở Thường Tín, Hà Nội) ra xét xử về tội “Lừa đảo chiếm đoạt tài sản”. Bị hại trong vụ án là vợ chồng anh Nguyễn Huy H (có quan hệ họ hàng với Thức, ở Hà Nội).

Theo cáo trạng, khoảng tháng 2/2018, bà Đinh Thị Nhượng (mẹ vợ anh H) và anh Lều Xuân Lâm (anh vợ anh H) bị Cơ quan Cảnh sát điều tra (Cơ quan CSĐT) – Công an huyện Thường Tín (Hà Nội) bắt giữ về tội “Vi phạm quy định về quản lý, bảo vệ động vật nguy cấp, quý hiếm”. Khi biết tin bà Nhượng và anh Lâm bị bắt, Thức nảy sinh ý định chiếm đoạt tiền của gia đình người họ hàng trên.

Thức đã gặp gỡ, nói với vợ chồng anh Nguyễn Huy H về việc mình có nhiều mối quan hệ, có thể lo cho bà Nhượng và anh Lâm được tại ngoại, sau này sẽ được án treo với chi phí 5 tỷ đồng. Do tin tưởng Thức nên vợ chồng anh H đã đồng ý, nhờ Thức “chạy án” cho mẹ vợ và anh trai.

Tương tự Thức, Tạ Thị Thùy Dương (SN 1982, ở Long Biên, Hà Nội) cũng có hành vi lừa đảo, chiếm đoạt tiền bằng cách lừa “chạy án”. Hình thức lừa đảo của Dương giống Thức ở chỗ “nổ” bản thân có nhiều mối quan hệ, quen biết nhiều lãnh đạo, có thể “chạy án” để lừa đảo, chiếm đoạt tiền của chị Vũ Thị T (SN 1996, ở quận Nam Từ Liêm, Hà Nội).

Hồ sơ vụ án thể hiện, chị Vũ Thị T có chồng là anh Phạm Thế Đ (SN 1986), làm việc ở tỉnh Bình Dương. Cuối tháng 3/2021, chị T được người quen báo tin anh Đ đã bị Cơ quan Cảnh sát điều tra (Cơ quan CSĐT) Công an TP Thuận An (Bình Dương) bắt giữ về hành vi làm giả tài liệu của cơ quan, tổ chức. Do không biết chồng bị bắt giữ ở đâu, về tội gì và sức khỏe như thế nào, chị T đã liên hệ với Tạ Thị Thùy Dương – người quen của 2 vợ chồng, nhờ tìm hiểu sự việc và muốn xin cho anh Đ không bị truy cứu trách nhiệm hình sự.

Ngày 7/4/2021, chị T hẹn Dương đến nhà mình ở quận Nam Từ Liêm (Hà Nội) để bàn bạc, lo cho anh Đ không bị Cơ quan CSĐT, Công an TP Thuận

● Bị cáo Tạ Thị Thùy Dương và Trần Trung Tuyến tại tòa.

An xử lý, được về nhà, không bị đi tù. Tại nhà chị T, Dương nói chi phí để lo cho anh Đ không bị xử lý là 500 triệu đồng. Dương hứa hẹn sau khi nhận tiền khoảng 1, 2 tuần, Dương sẽ đưa chị T vào Bình Dương gặp anh Đ tại Công an tỉnh Bình Dương.

Để chị T tin tưởng, Dương nói mình có nhiều mối quan hệ, quen biết nhiều lãnh đạo, có thể lo cho anh Đ không bị xử lý, được về nhà, không bị đi tù. Tin lời Dương nói, chị T đồng ý lo số tiền 500 triệu đồng để đưa cho Dương. Khi đó, tại nhà chị T còn có chị Đỗ Thị H (bạn chị T). Sau khi Dương về, chị T đã đưa cho chị H số tiền 500 triệu đồng nhờ giữ hộ, khi nào Dương yêu cầu, chị H sẽ chuyển khoản cho Dương hộ mình. Bởi khi đó Dương mới sinh con, đi lại gặp nhiều khó khăn.

Ngoài Thức, Dương, vừa qua, TAND TP Hà Nội cũng đưa bị cáo Trần Trung Tuyến (SN 1979, ở xã Thạch Đồng, huyện Thanh Thủy, Phú Thọ) ra xét xử về tội “Lừa đảo chiếm đoạt tài sản”. Bị hại trong vụ án là Phạm Thị Thanh Hương (SN 1974, ở Hà Nội).

Theo cáo trạng, Phạm Thanh Hương là đối tượng có liên quan trong vụ án mua bán trái phép chất ma túy xảy ra vào tháng 6/2020 do Phòng CSĐT tội phạm về ma túy Công an TP Hà Nội thụ lý. Để không bị xử lý hình sự trong vụ án trên, Hương tìm người nhờ “chạy án”.

Thông qua người quen, Hương quen Trần Trung Tuyến, là đối tượng không nghề nghiệp. Qua trao đổi, Tuyến nói có người nhà, có thể giúp được Hương không bị xử lý hình sự trong vụ án trên. Do tin tưởng nên Hương nhờ Tuyến giúp mình.

Chiếm đoạt tiền của người quen, họ hàng

Theo cáo trạng, đầu tháng 3/2018, anh H đưa cho Thức số tiền 2,5 tỷ đồng. Khoảng 1 tuần sau, Thức tiếp tục bảo anh H đưa thêm để lo cho bà Nhượng được tại ngoại ngay trong tuần. Tin tưởng, anh H tiếp tục đưa cho Thức thêm 1,5 tỷ đồng. Khoảng 3, 4 ngày sau, anh H

đưa cho Thức 1 tỷ đồng còn lại.

Để tránh bị cơ quan chức năng phát hiện, Thức viết giấy biên nhận với nội dung nhận 5 tỷ đồng để mua đất cho vợ anh H, nếu trong thời hạn 2 năm không mua được đất thì hoàn trả lại toàn bộ số tiền đã nhận. Thực tế, sau khi nhận tiền của vợ chồng anh H, Thức không “lo việc” cho bà Nhượng và anh Lâm được tại ngoại và xử án treo như đã hứa hẹn mà sử dụng chi tiêu cá nhân hết.

Ngày 7/3/2019, TAND TP Hà Nội đã đưa bà Nhượng và anh Lâm ra xét xử. Sau đó, HĐXX tuyên phạt bà Nhượng 6 năm tù, anh Lâm 10 năm tù về tội “Vi phạm quy định về quản lý, bảo vệ động vật nguy cấp, quý hiếm”. Tháng 8/2019, TAND Cấp cao tại Hà Nội đưa vụ án ra xét xử phúc thẩm. Do các bị cáo có tình tiết mới để được xem xét giảm nhẹ nên HĐXX đã giảm án cho bà Nhượng xuống còn 4 năm tù, anh Lâm 7 năm tù.

Thấy Thức không lo được việc cho mẹ và anh trai được tại ngoại, hưởng án treo như đã hứa hẹn nên vợ chồng anh H đòi lại tiền. Đến ngày 30/4/2020, Thức mới trả cho vợ chồng anh H được 400 triệu đồng. Ngày 23/10/2020, vợ chồng anh H đã làm đơn gửi cơ quan công an, tố hành vi lừa đảo của Thức, đồng thời giao nộp giấy nhận tiền và USB ghi âm nội dung trò chuyện.

Cũng giống như Thức, sáng 8/4/2021, Dương gọi điện cho chị T, yêu cầu chuyển tiền cho mình theo thỏa thuận. Chị T đã gọi điện cho chị H, nhờ chuyển tiền cho Dương. Chị H đã ra ngân hàng, chuyển cho Dương 500 triệu đồng. Chuyển tiền xong, chị H đã gọi điện cho Dương, yêu cầu viết giấy biên nhận, đưa cho tài xế xe grab mang đến cho mình để đưa cho chị H. Nhận tiền, Dương không thực hiện theo thỏa thuận mà sử dụng chi tiêu cá nhân hết.

Thấy không được gặp chồng và anh Đ vẫn bị tạm giam nên chị T nhiều lần gọi điện, tìm Dương để đòi lại tiền. Tuy nhiên, Dương trốn tránh, không gặp. Ngày 23/11/2021, chị T đã làm đơn tố cáo Dương về hành vi lừa đảo chiếm đoạt tài sản ra công an.

Kiến nghị xử lý cán bộ công an

Sau khi nhận được đơn tố cáo của vợ chồng anh H, cơ quan điều tra đã khởi tố Thức về tội “Lừa đảo chiếm đoạt tài sản”. Tuy nhiên, Thức đã bỏ trốn khỏi nơi cư trú. Đến ngày 24/7/2021, Thức đến Công an TP Hà Nội đầu thú và khai nhận hành vi phạm tội.

Quá trình điều tra, Thức khai đã chuyển 3 tỷ đồng cho ông Đậu Quang Dũng (SN 1964, ở phường Ô Chợ Dừa, quận Đống Đa, Hà Nội) để nhờ xin cho bà Nhượng và anh Lâm được tại ngoại và hưởng án treo.

Cơ quan điều tra đã tiến hành điều tra, lấy lời khai ông Dũng nhưng ông Dũng không thừa nhận đã cầm tiền của Thức để “chạy án” cho bà Nhượng và anh Lâm. Ngoài lời khai của Thức, cơ quan điều tra không thu giữ được tài liệu khác chứng minh nên không xem xét, xử lý ông Dũng về tội “Lừa đảo chiếm đoạt tài sản”.

Với hành vi nêu trên, Thức bị HĐXX tuyên phạt 15 năm tù về tội “Lừa đảo chiếm đoạt tài sản”.

Tương tự Thức, vừa qua, bị cáo Tạ Thị Thùy Dương cũng bị HĐXX TAND TP Hà Nội đưa ra xét xử và tuyên phạt 8 năm tù về tội “Lừa đảo chiếm đoạt tài sản”.

Đối với Trần Trung Tuyến, theo cáo trạng, Tuyến đã có hành vi lừa đảo, chiếm đoạt 800 triệu đồng của Hương nên bị tuyên phạt 9 năm tù về tội “Lừa đảo chiếm đoạt tài sản”. Tuy nhiên, trong vụ án do Trần Trung Tuyến gây ra, cơ quan điều tra còn kiến nghị xử lý một cán bộ công an.

Theo cáo trạng, sau khi được Hương “nhờ giúp”, Tuyến đã gọi điện thoại cho bà Nguyễn Thị Tuyết M (SN 1964, ở Phú Thọ) – người có quan hệ quen biết với anh Lê Hồng P (đang công tác tại Phòng CSĐT tội phạm về ma túy, Công an TP Hà Nội). Bà M đã hỏi anh P về vi phạm của Hương. Anh P nói vụ việc trên không do anh thụ lý, giải quyết nhưng anh sẽ hỏi giúp.

Sau đó, bà M trao đổi với Tuyến việc nhờ người giúp Hương nhưng không nói số

tiền phải lo là bao nhiêu. Mặc dù chưa biết chính xác bà M sẽ giúp như nào nhưng Tuyến lại đưa ra mức giá “chạy án” với Hương là 800 triệu đồng. Nhận tiền, Tuyến đưa cho bà M 500 triệu đồng để lo việc. Số tiền còn lại, Tuyến sử dụng cá nhân.

Về phía bà M, sau khi nhận tiền, bà đã gặp anh P, đưa túi hóa quả cùng số tiền 200 triệu đồng. Anh P về nhà thấy tiền nên hỏi lại bà M thì được biết đó là tiền để lo cho Hương không bị xử lý hình sự. Anh P không đồng ý giúp nên chuyển trả lại số tiền trên cho bà M.

Ngày 4/11/2020, Phòng CSĐT tội phạm về ma túy Công an TP Hà Nội thi hành lệnh bắt Hương để tạm giam và khám xét nhà đối với Hương. Thời điểm đó, Hương không có mặt tại nhà nên chưa thi hành lệnh trên được. Biết tin bị khởi tố, Hương đã gặp Tuyến để hỏi về việc “chạy án”.

Chiều 6/11/2020, Hương cùng 3 người bạn đến gặp Tuyến và bà M. Quá trình trao đổi, bà M vẫn hứa hẹn lo cho Hương không bị xử lý hình sự. Sau đó, bà M hỏi lại anh P nhưng anh này từ chối trả lời. Biết không lo được việc nên bà M đã liên hệ với Tuyến để trả lại tiền. Cầm tiền song Tuyến sử dụng chi tiêu cá nhân hết mà không trả lại Hương.

Đối với bà M, cơ quan công an xác định bà M không có ý thức chiếm đoạt tiền nên không xử lý. Đối với anh P, cơ quan điều tra xác định anh P không có ý thức chiếm đoạt tiền nên không đề cập xử lý. Tuy nhiên, ngày 19/7/2022, Cơ quan điều tra đã có văn bản gửi Lãnh đạo Công an TP Hà Nội, kiến nghị xử lý vi phạm của anh Lê Hồng P về việc không báo cáo việc bà M đưa tiền để giúp Phạm Thị Thanh Hương.

Đối với Phạm Thị Thanh Hương, được biết ngày 4/11/2021, TAND TP Hà Nội đã xử phạt Hương tù chung thân về tội “Mua bán trái phép chất ma túy”. **HỒNG MÂY**

SẮC MÀU CUỘC SỐNG

Trẻ em với giấc mơ giáo dục được khai phóng

Mong muốn nhìn thấy con lớn lên sẽ trưởng thành và thành đạt là điều chính đáng của bất kỳ bậc phụ huynh nào. Tuy nhiên, không ít phụ huynh đã thay con định đoạt mọi chuyện khi can thiệp trực tiếp vào cuộc sống của con, đưa ra lựa chọn về ngành nghề, quyết định tương lai của con mà không cần biết tới các tiềm năng, sở thích, ước mơ của con.

Đừng biến con thành những “con rối”

Nhìn thấy con ngồi thu lu cuối giường trong phòng ngủ, chị Hoàng Lâm, 45 tuổi (Mỹ Đình, Hà Nội) trào lên nỗi hối hận khôn cùng. Thanh Tùng là con trai duy nhất với người chồng quá cố của chị. Chồng chị là bác sĩ chuyên khoa tim mạch đi khi mới 34 tuổi trong một lần tai nạn. Chị ở vậy nuôi con trai khôn lớn. Bao tình yêu và niềm hy vọng, chị đều dành cho Tùng. Từ nhỏ chị hướng con trai đi theo ngành Y, làm bác sĩ như bố. Nhưng Tùng lại mắc chứng bệnh sợ máu. Mỗi lần thấy máu là Tùng cảm thấy căng thẳng, người run lên, đổ mồ hôi liên tục. Đã nhiều lần, Tùng nói với mẹ điều đó nhưng chị Lâm lơ đi và động viên con trai cố học khối B và chứng sợ máu sẽ hết dần theo năm tháng. Tùng thương và nghe theo lời mẹ.

Trong một lần đi vào trường âm nhạc của một người bạn, Tùng phát hiện mình rất thích chơi piano. Ấn vào phím đàn, Tùng như thấy một thế giới tươi đẹp mở ra trước mắt. Trò chuyện với giáo viên âm nhạc với những tâm lý giáo dục khai phóng, Tùng được giáo viên đánh giá có năng khiếu, có tố chất trở thành nghệ sĩ thành danh. Phần khởi, Tùng về kể với mẹ và mong muốn chuyển hướng sang học nhạc. Nghe vậy, chị Lâm quắc mắt: “Không đàn ca, sáo nhị gì cả, con tập trung vào học theo ngành Y của bố đi”. Chị Lâm ngày đêm đốc thúc con học. Tùng đã đổ trường Y như mong ước của mẹ. Ngày đi thực tập, tiếp xúc với bệnh nhân, tiếp xúc với máu, nỗi sợ hãi của Tùng ngày càng trầm trọng. Tùng bị trầm cảm lúc nào không biết. Tùng sợ tới trường, lúc nào cũng ngồi cuộn tròn trong phòng trốn tránh cuộc sống.

Thạc sĩ, bác sĩ Quách Thủy Minh, Trung tâm Tâm bệnh – Tự kỷ phân tích: “Hội chứng rối loạn tâm lý là khi chúng ta không điều chỉnh được suy nghĩ, tâm trạng, cảm xúc và hành vi của mình. Hội chứng này nếu kéo dài và lặp đi lặp lại sẽ gây nên 2 trạng thái. Rối loạn tâm lý ở mức nhẹ là những lo lắng, buồn chán, mệt mỏi, khó ngủ, chán ăn, ít giao tiếp... Ở mức nặng là những rối loạn hành vi cảm xúc không kiểm soát được như thu mình xa lánh mọi người, trầm cảm, lo âu nặng, phá phách chống đối, nghiện game, tự gây đau đớn... thậm chí còn nghĩ tới việc tự tử. Cha mẹ cũng cần phải tự điều chỉnh để giải tỏa áp lực với chính mình,

● Chuyên gia giáo dục NIJI I- Phan Hồ Điệp mong muốn mỗi trẻ đều được tỏa sáng theo cách riêng của mình.

không nên quá kỳ vọng, ép con học quá sức”.

Thực tế xã hội từ lâu cho thấy, chỉ có rất ít các bậc phụ huynh để quyền tự quyết định chọn nghề nghiệp cho con và chỉ tham khảo, thảo luận, góp ý để con sáng suốt chọn đúng ngành nghề mình đam mê yêu thích và có tương lai. Còn lại thì đại đa số các bậc cha mẹ đều muốn con theo học ngành nghề theo ý của mình chọn, nghĩa là con bắt buộc phải đi theo định hướng nghề từ cha mẹ, mà cha mẹ không cần biết con có thích, hoặc có đủ năng lực để xét tuyển, thi tuyển vào hay không. Nhiều cha mẹ đã ra “chỉ thị” bắt con: “phải thi vào ngành này”, hay “phải học ngành kia”... Vẫn biết rằng, suy nghĩ và định hướng của cha mẹ đối với nghề nghiệp cho con cái là không sai, khi luôn muốn con có ngành nghề tốt để mai này ra đời có công việc tốt, thu nhập cao..., nhưng làm như vậy sẽ là áp đặt một cách cứng nhắc, vô hình trung nó trở thành sự ức chế, trầm cảm đối với con. Ra trường, nếu đi làm cũng chỉ là sự gượng ép, khó phát triển năng lực bản thân. Và khi ấy, con của họ cũng chỉ là “con rối” trong chính cuộc đời mình.

Khoảng cách giáo dục giữa thế hệ cũ và mới là câu chuyện muôn

● Được theo đuổi niềm đam mê, năng lực của mình là hạnh phúc của những học sinh.

thời và ngày càng trở nên gay gắt khi xã hội phát triển. Sự bất đồng quan điểm giữa cha mẹ và con cái đã kéo dài khoảng cách thế hệ và làm tổn thương đến tình cảm của cả hai phía.

Giám đốc học thuật NIJI Group - Phan Hồ Điệp, chuyên gia giáo dục chia sẻ, cha mẹ luôn mong muốn sẽ là người bạn đồng hành với con nhưng những gì cha mẹ thể hiện đôi khi lại khiến con thấy chới với và không có mong muốn kết nối. Những cách thức giao tiếp chưa đúng, mong muốn được kiểm soát nhiều chính là nguyên nhân chủ yếu dẫn đến việc đưa con khi bước vào độ tuổi trưởng thành muốn rút vào thành trì cá nhân, không có nhu cầu trò chuyện với bố mẹ.

Càng mong muốn được quản lý, nắm giữ, điều hành cuộc đời con, bố mẹ càng có xu hướng bị con “đẩy” ra xa hơn. Và gặp những vấn đề như trầm cảm, cảm thấy bế tắc, tuyệt vọng. Trẻ cũng có thể khó khăn trong việc ra quyết định và thiếu niềm tin, hy vọng để vượt qua thử thách.

Muốn rút ngắn khoảng cách thế hệ, không có cách gì khác đòi hỏi các bậc cha mẹ hãy lùi lại một bước để điềm tĩnh quan sát, nhận diện con theo cách mà con muốn, học cách giao tiếp và là một tấm gương trong lối sống cho con. Đừng nuôi

một đứa trẻ trong tưởng tượng rằng phải ngoan, phải biết nghe lời, phải học giỏi, phải đứng đầu lớp, phải nổi bật, phải tự tin mà hãy nuôi dạy, đồng hành đứa con của chính mình. Cần thấu hiểu những giai đoạn phát triển của con để có cách nói chuyện cho đúng.

Các bậc cha mẹ cũng cần dạy con những điều cần thiết như sự đồng cảm, lòng biết ơn, cách thức ra quyết định... Vì không chỉ có bố mẹ cần hiểu con mà con cũng cần hiểu và thông cảm với bố mẹ.

Mỗi trẻ sẽ tỏa sáng theo cách riêng của mình

Hiện không ít trẻ ước mơ về một môi trường học tập - nơi theo đuổi giáo dục khai phóng, đa dạng môn học, phong phú phương pháp, muôn màu trải nghiệm, không giới hạn độ tuổi, không có đường biên của sự sáng tạo, ý tưởng.

Một trong những quan điểm chưa chính xác về giáo dục khai phóng là khiến người học quá tự do đến mức thiếu tính kỉ luật hoặc không giúp người học định hình được chính xác điều mình muốn. Nhưng thực chất, giáo dục khai phóng giúp người học tự do trong sự kỉ luật. Giáo dục khai phóng là cơ sở để giúp người học tiếp cận với những điều mới một cách háo hức, say mê. Điều đó cũng tạo điều kiện để kích lệ việc học suốt đời.

Giáo dục khai phóng hướng đến đào tạo mẫu người tự chủ, tự trị và phát triển toàn diện, tối ưu nhất. Nó phá vỡ, cởi bỏ mọi khuôn mẫu của người học để họ đạt sự sáng tạo đỉnh cao. Có thể nói, giáo dục khai phóng là giấc mơ của bất kỳ nền giáo dục nào trên thế giới, tuy nhiên mô hình này còn khá mới ở Việt Nam.

Theo chuyên gia giáo dục NIJI và là mẹ của “thần đồng” Đỗ Nhật Nam - Phan Hồ Điệp, giáo dục khai phóng được thể hiện qua nhiều lĩnh vực, nhiều yếu tố như: không giới hạn độ tuổi, không giới hạn nội dung học, luôn có các cách để kích thích tư duy, gợi mở sự sáng tạo. Mỗi người học đều sẽ cảm nhận thấy nguồn năng lượng tích cực từ người dạy và từ chính bản thân

mình để biến nó trở thành những giá trị của bản thân, góp phần trong sự phát triển của bản thân.

Có một sự so sánh khá thú vị giữa giáo dục truyền thống và giáo dục khai phóng đó là với giáo dục khai phóng, người ta tiếp nhận cái mới với sự tò mò, háo hức, mong muốn tìm hiểu, còn giáo dục truyền thống là tiếp nhận trong nỗi lo sợ. Sự khác biệt này cũng là sự khác biệt trong tư duy. Khi nào tư duy càng rộng mở, khao khát thay đổi và sáng tạo thì khi ấy, việc dạy học sẽ như một “kích thích” phù hợp để tạo nên sự bùng nổ tích cực trong mỗi người.

Thực ra giáo dục khai phóng chỉ là một trong nhiều con đường, cách thức của giáo dục. Nó đã nằm sẵn trong bản thể của mỗi người. Chúng ta chỉ cần khơi gợi, kích thích, duy trì triết lý đó trong việc giảng dạy thì giáo dục khai phóng sẽ xuất hiện.

Những người học trong hệ thống của giáo dục khai phóng đích thực sẽ được trau dồi: Tư duy phản biện, cách suy nghĩ “vượt ra ngoài chiếc hộp”, không bị đóng khung hoặc định kiến bởi những quan niệm đã có. Họ được bay bổng trong thế giới của những thử thách, của niềm vui khi chinh phục được bản thân và chinh phục được những mục tiêu. Và niềm vui ấy chính là điều tuyệt vời có được từ giáo dục khai phóng. Trẻ được trải nghiệm các lớp học về kỉ luật quân đội và kỹ năng sinh tồn; Các lớp học nghệ thuật và sáng tạo; Các lớp học phát triển tư duy; Các lớp học phát triển sức khỏe cơ thể và tinh thần; Các lớp học khoa học xã hội; Các lớp học thiên văn học; Các lớp học khoa học tự nhiên... để từ đó khám phá năng lực, sự đam mê bản thân.

Giáo dục khai phóng cũng giúp cha mẹ thay đổi tư duy trong việc giáo dục con cái, bao gồm: Cách thức giao tiếp, cách thức nhận diện khả năng của con, cách giúp con điều chỉnh hành vi mà không cần đòn roi đánh mắng, cách giúp con học và định hướng tương lai... Bố mẹ sẽ hiểu mỗi trẻ sẽ tỏa sáng theo cách riêng của mình.

BẢO CHÂU

● Mỗi trẻ đều là “thần đồng” theo cách riêng của mình.

Những người góp phần tạo cuộc sống công bằng

Miệt mài đi tìm công lý cho những người phụ nữ, trẻ em gặp hoàn cảnh đặc biệt, những nữ luật sư đã gặp phải không ít trường hợp éo le. Có những trường hợp khiến họ ám ảnh bởi phận đời quá bi đát, bởi những nỗi đau mà những người phụ nữ đã phải gánh chịu.

● Luật sư Ngọc Nữ trên một phiên tòa.

● Luật sư Trương Thị Hòa.

Ám ảnh vì phận phụ nữ “buôn gánh bán bưng”

Nữ Luật sư Trương Thị Hòa - Câu lạc bộ Nữ Luật sư, Đoàn Luật sư TP HCM là người như thế. Hơn chục năm qua, bà gắn bó với những câu chuyện của các chị em phụ nữ, những bất công giới mà họ phải gánh chịu. Dù tuổi đã cao, bà vẫn thường xuyên tham gia các chương trình tư vấn pháp luật, hỗ trợ các lớp đào tạo kiến thức cũng như kỹ năng tư vấn pháp luật cho các chị em trong Hội Liên hiệp Phụ nữ TP HCM.

Bà chia sẻ: “Là luật sư, hơn ai hết, tôi thấu hiểu nỗi đau khổ, thiệt thòi của người dân, nhất là người lao động nghèo không biết luật. Đã biết bao nhiêu trường hợp phạm tội chỉ vì không ý thức được hành vi của mình phạm luật. Tôi quan niệm, tuyên truyền, phổ biến, giáo dục pháp luật giúp được người dân nhiều hơn là bắt tay vào từng sự việc cụ thể khi đã xảy ra chuyện đáng tiếc”.

Theo đuổi nhiều vụ án, nhưng đến bây giờ, bà vẫn bị ám ảnh bởi những vụ kiện liên quan đến những phụ nữ “buôn gánh bán bưng”. Đó là các câu chuyện mà bà gọi là bết tắc, khi người đàn ông trong gia đình đã không lo được kinh tế còn rượu chè, bài bạc, khiến phụ nữ phải oằn mình ra để kiếm sống cho cả gia đình. Dù là nữ luật sư có tiếng của Đoàn Luật sư TP HCM nhưng trong hơn 45 năm làm nghề, bên cạnh việc tham gia bảo vệ pháp lý nhiều vụ ly hôn đình đám của những đại gia và giới nghệ sĩ, bà chưa bao giờ từ chối người nghèo. Nhiều lao động nghèo, nhất là phụ nữ thường tìm đến bà Hòa để tư vấn pháp lý miễn phí.

Bà luôn thấu hiểu nỗi khổ, sự thiệt thòi của phụ nữ nên cách tuyên truyền, tư vấn pháp luật dễ dàng được chị em lắng nghe.

Những buổi tọa đàm hay giải đáp pháp luật trên báo, bà cũng vận dụng những ngôn từ dí dỏm, đơn giản để các chị em có thể hiểu rõ hơn, thay vì đọc những điều luật quá phức tạp. Bà dặn dò các chị em hội viên Hội Liên hiệp Phụ nữ TP HCM: “Chị em cần nhớ, mười lời nói to không bằng một lời nói nhỏ. Phụ nữ có thể hùng biện, nhưng đừng bao giờ hùng hồ, có như thế mới tìm được sự bình đẳng với đàn ông”.

Quả thật, chính những phận đời nghèo khổ, những người phụ nữ bị đối xử bất công trong chính xã hội này là nguồn cơn của những câu chuyện ám ảnh. Sự nghèo đói, bất bình đẳng giới, thiếu hiểu biết... đã đẩy họ vào khốn cảnh. Thấu hiểu những điều đó, bà Hòa vẫn miệt mài theo đuổi công việc của mình, dù nhiều lần bà cũng thấy bế tắc trong việc tìm hướng đi cho những phận đời phụ nữ.

Không chùn bước trước thách thức

Với nghề luật sư, những khó khăn, thách thức khi theo đuổi các vụ án là điều không thể tránh khỏi. Họ thậm chí còn đối mặt với những cuộc gọi đe dọa đến tính mạng, người thân trong gia đình, chỉ cần sơ sẩy họ sẽ mất tất cả. Nhưng bằng lòng kiên cường và dũng cảm, quyết tâm theo đến cùng, họ vẫn luôn đồng hành cùng những phận đời phụ nữ éo le, vất vả.

Nữ Luật sư Trần Thị Ngọc Nữ - Chi hội trưởng Chi hội Luật sư, thuộc Hội Bảo vệ quyền trẻ em TP HCM, Ủy viên Ban Thường vụ Hội Bảo vệ quyền trẻ em là một người như thế. Bà nổi tiếng là người dám đứng lên đòi lại quyền lợi, công bằng cho trẻ em, chị em phụ nữ, không cam lòng trước những uất ức, bất công.

Nhiều lần chứng kiến cảnh các bé gái ăn xin, bán vé số bị quấy rối tình dục, bà khóc một mình rồi quyết định tìm cách bảo vệ những trẻ em gái ấy. Nhiều năm qua, bà trở thành niềm tin, chỗ dựa, lá chắn sống của trẻ em bị xâm hại. Chỉ cần nhận được tin báo có vụ xâm hại tình dục, bạo hành trẻ, bà sẽ tìm mọi cách có mặt, bất kể nắng mưa, xa gần. Bà nói rằng, trước đây, bà từng khóc sau nhiều lần chứng kiến cảnh các bé gái ăn xin, bán vé số... bị quấy rối tình dục, xâm hại. “Các bé vốn đã rất đáng thương thế mà khi bị xâm hại, các em hầu như không được ai giúp đỡ, bảo vệ. Thấy cảnh tượng ấy, tôi rất đau lòng. Tôi nhận ra mình phải có trách nhiệm, bỏ công sức bảo vệ các bé”, nữ Luật sư chia sẻ.

Có những vụ án khó liên quan đến trẻ em bị xâm hại, bạo hành, chứng cứ yếu, phải mất nhiều thời

gian và trí lực, lục tìm hồ sơ, manh mối nhưng bà vẫn đeo bám đến cùng: “Chẳng hạn như có một em khi đó mới 14 tuổi mà cơ quan điều tra giám định là 17 tuổi. Vụ án khép lại rồi, chúng tôi lại mở vụ án ra và đòi công lý cho bằng được”.

Nhiệt huyết và quyết liệt trong việc bảo vệ trẻ em, bà được bầu làm Chi hội trưởng Chi hội Luật sư, thuộc Hội Bảo vệ quyền trẻ em TP HCM. Như có “bảo kiếm” trong tay, bà và các cộng sự tình nguyện tham gia vào công tác bảo vệ trẻ em tại các phiên tòa miễn phí. Thậm chí, bà liên tục “khui” lại, đưa ra ánh sáng những vụ án xâm hại, bạo hành trẻ em tưởng đã “im hơi lặng tiếng”, bị đình chỉ.

Bà nói: “Tôi thương các bé như con, cháu của mình. Nhìn các bé tuổi còn nhỏ, hồn nhiên nhưng sớm bị kẻ xấu hủy hoại cuộc đời, làm vẩn đục tâm hồn, tôi đau

lòng lắm. Thế nên, làm được gì để giúp các bé dù là nhỏ nhất, tôi đều không từ bỏ. Không chỉ ở TP HCM, chúng tôi sẵn sàng đi đến bất cứ nơi đâu khi các bé cần giúp đỡ”.

Luật sư Nữ cho biết, bà đã tiếp nhận và hỗ trợ 48 trường hợp là phụ nữ và trẻ em bị bạo hành; chủ động phối hợp với Hội Liên hiệp Phụ nữ thành phố, Hội Liên hiệp Phụ nữ tại địa phương, đảm bảo quy trình, các bước bảo vệ các em, các chị phụ nữ được an toàn, công bằng. Luật sư Nữ kể, hành trình đi tìm công lý, bảo vệ trẻ em chưa bao giờ dễ dàng. Hành trình ấy không chỉ có mồ hôi mà còn cả nước mắt. Bởi khi “khui” lại những vụ án cũ, chưa tìm ra thủ phạm, bà thường xuyên đối mặt với nhiều khó khăn, phức tạp. 16 năm, có những ám ảnh không thể nào quên. Đó là hình ảnh một người mẹ lặn lội từ miền Tây lên Sài Gòn xin bà tìm lại công bằng cho đứa con gái bé bỏng 13 tuổi đã quyền sinh sau khi bị xâm hại. Vụ việc thời điểm đó bị đình chỉ vì không tìm được chứng cứ. Bà đã vào cuộc tìm ra bằng chứng, khôi phục lại vụ án trả lại đúng người, đúng tội: “Có những đứa trẻ đã qua đời, nhưng đứng trước vong hồn của bé, chúng tôi hứa lấy lại những gì mà bé đã mất. Rủi ro cũng có, chúng tôi đã từng bị bạo hành rồi”, nữ Luật sư chia sẻ.

Dù vậy, bà chưa bao giờ nản lòng trước những khó khăn, thách thức gặp phải. Ngược lại, những phận đời khó khăn ấy lại tiếp thêm động lực cho bà cố gắng hơn mỗi ngày, sớm ngày tìm lại công lý cho những trẻ em gái. Bà luôn tâm niệm, sẽ lắng nghe trẻ em bằng trái tim và bảo vệ các em bằng cả cuộc đời mình: “Nhiều lần cũng sợ lắm, nhưng mình tâm nguyện bảo vệ cho trẻ em, phụ nữ yếu thế mà mình rút, mình không làm nữa thì ai bảo vệ cho mấy em đây...?”.

Năm 2018, Luật sư Ngọc Nữ là một trong 96 gương tập thể, cá nhân được tuyên dương “Thâm lặng mà cao cả” do UBND - Ủy ban Mặt trận Tổ quốc Việt Nam TP HCM tổ chức.

THÁI NGÂN

● Những phận đời phụ nữ khó khăn, vất vả gặp phải tình huống éo le.

Nỗ lực phá bỏ định kiến giới

Luật Bình đẳng giới của Việt Nam nêu rõ, định kiến giới là nhận thức, thái độ và cách đánh giá thiên lệch, tiêu cực về đặc điểm, vị trí, vai trò và năng lực của nam hoặc nữ. Trên thực tế, định kiến giới hiện diện bằng nhiều hình thức khác nhau, thông qua lời nói, gương mặt, ứng xử..., gây áp lực cho cả nam lẫn nữ theo nhiều cách khác nhau, đặc biệt là phụ nữ.

Hệ lụy chung phổ biến nhất của định kiến giới là sự phân biệt đối xử giữa nam và nữ, kèm theo đó là sự bất bình đẳng, bất công trong môi trường công việc mà sự thua thiệt thường nghiêng về phụ nữ. Trong môi trường như vậy, người bị phân biệt đối xử thường sẽ không thể tập trung làm việc, cống hiến và tạo ra các giá trị cho công việc mà mình đang theo đuổi.

Ngành Du lịch là nguồn tạo công ăn việc làm đặc biệt quan trọng đối với phụ nữ bởi nhiều yếu tố như môi trường làm việc sạch sẽ và dễ chịu, điều kiện làm việc tương đối tốt và giờ giấc làm việc linh hoạt... Nhiều Báo cáo toàn cầu về phụ nữ trong ngành Du lịch những năm qua cũng cho thấy, ngành Du lịch nằm trong top đầu những ngành tiên phong thúc đẩy bình đẳng giới, với tỷ lệ nhân lực, chênh lệch lương hay lãnh đạo nữ giới đều tốt hơn mức trung bình chung toàn cầu. Theo thống kê của Tổ chức Du lịch thế giới (UNWTO), phụ nữ chiếm trên 50% toàn bộ nhân lực du lịch trên thế giới, trong khi tỷ lệ trung bình ở các ngành kinh tế khác chỉ là 39%. Ngành Du lịch cũng trao cho phụ nữ nhiều cơ hội hơn trong các vị trí lãnh đạo, so sánh với các lĩnh vực khác.

Nhiều ví dụ của ngành du lịch thế giới đã cho thấy nỗ lực vượt qua định kiến giới để hướng tới một nền du lịch bền vững hơn. Ví dụ như tại Ma-rốc, lần đầu tiên phụ nữ đã được cấp giấy phép hướng dẫn viên du lịch; một hãng hàng không tại Anh đã gia tăng gấp đôi số lượng phi công nữ hay lần đầu tiên một khách sạn ở Uganda được lãnh đạo bởi một nữ CEO. Các nhà hoạch định chính sách tại nhiều quốc gia, bao gồm cả Việt Nam, đã nhận thức tầm quan trọng của bình đẳng giới trong ngành Du lịch và đưa ra các giải pháp đảm bảo phụ nữ được chia sẻ công bằng những lợi ích mà du lịch mang lại.

Theo đó, đặc thù của ngành Du lịch Việt Nam cũng là tỷ lệ lao động nữ chiếm đa số. Cụ thể, theo Chương trình Phát triển Nhân lực Du lịch đến năm 2015 của Tổng cục Du lịch, tỷ lệ phụ nữ làm việc tại các nhà hàng, khách sạn và các cơ sở dịch vụ du lịch cao hơn so với lực lượng lao động nói chung ở mức 56%. Theo số liệu điều tra nhân lực của ngành du lịch qua các năm 2015 – 2018, lao động nữ trong ngành du lịch dần có xu hướng tăng lên.

Tuy nhiên, giải quyết vấn đề bình đẳng giới không chỉ đơn giản là tăng số lượng lao động

Đảm bảo bình đẳng giới để phát triển du lịch bền vững

Ngày càng nhiều phụ nữ có việc làm và tìm kiếm việc làm trong ngành Du lịch trong các nghề truyền thống và không truyền thống bởi điều kiện làm việc tương đối tốt. Theo đó, vấn đề bình đẳng giới, đặc biệt là đảm bảo bình đẳng trong việc tiếp cận các cơ hội công việc, là yếu tố quan trọng góp phần thúc đẩy phát triển du lịch bền vững, hỗ trợ cuộc sống cho cộng đồng địa phương.

● Ngành du lịch mở ra nhiều cơ hội việc làm cho các phụ nữ vùng nông thôn, vùng sâu, vùng xa.

● Định kiến giới không chỉ ảnh hưởng đến nữ mà cả nam giới.

nữ hoặc đảm bảo cân bằng giữa các giới tính. Thực tế cho thấy, nhiều doanh nghiệp vẫn ưu tiên lựa chọn lao động nam hơn lao động nữ, thể hiện thông qua những quảng cáo tuyển dụng. Theo khảo sát của Tổ chức Lao động quốc tế (ILO) Việt Nam trên một số công thông tin việc làm lớn nhất Việt Nam thì có tới 20% các quảng cáo tuyển dụng yêu cầu hoặc ưu tiên giới tính nhất định. Trong đó, 70% các quảng cáo chỉ tuyển dụng nam, 30% doanh nghiệp chỉ muốn người lao động là nữ giới.

Trong quá trình làm việc tại các doanh nghiệp du lịch, việc phân cấp vai trò của phụ nữ được thể hiện một cách khá rõ ràng. Tình trạng này diễn ra giữa những người phụ nữ có nhan sắc và những người không có nhan sắc hoặc ngoại hình khiêm tốn. Bên cạnh đó là sự phân biệt giữa những người có trình độ học vấn cao, có khả năng ngoại ngữ tốt với những người còn hạn chế về bằng cấp và không có ngoại ngữ.

Nhiều công ty xác định chỉ cần nhắc một tỷ lệ nhỏ phụ nữ ở các vị trí lãnh đạo, quản lý, còn lại đa số vào các vị trí như: nhân viên kinh doanh, hướng dẫn viên các đoàn nhiều khách nam, nhân viên hỗ trợ bộ phận sales và marketing trong việc kí kết hợp đồng,

điều hành du lịch, telesales... (tại các công ty du lịch); phục vụ buồng, massage, phục vụ nhà hàng, nhân viên bán hàng, phụ bếp... (tại các khách sạn); lễ tân, chuyên viên văn phòng... (tại các công sở, văn phòng du lịch).

Đáng nói, trong xã hội, nghề du lịch với các vị trí khác nhau như hướng dẫn viên du lịch, lễ tân, nhân viên nhà hàng, nhân viên buồng, nhân viên massage... luôn chịu nhiều áp lực bởi những định kiến xã hội như: đây là những công việc quá nhạy cảm; nghề du lịch quá nặng nhọc, chỉ dành cho nam giới; phụ nữ chỉ nên làm việc gia đình, làm nghề dịch vụ sẽ ảnh hưởng đến hạnh phúc, hôn nhân gia đình; nghề yêu cầu quá nhiều về thời gian và sức lực của người lao động; phụ nữ chỉ làm được nghề này khi còn trẻ, chưa có gia đình...

Bình đẳng giới trong du lịch

Bình đẳng giới ở Việt Nam đã dần trở thành nội dung xuyên suốt trong triển khai các hoạt động trên nhiều lĩnh vực, trong đó có ngành du lịch. Đã có các sáng kiến du lịch cộng đồng và vì người nghèo sẽ có ảnh hưởng đáng kể tới việc tạo ra các cơ hội cho phụ nữ ở các cộng đồng nông thôn, nâng cao các kỹ năng, công ăn việc làm và khả năng thu nhập

cho phụ nữ, giúp cho ngày càng có nhiều phụ nữ tự chủ được tương lai của chính mình.

Tuy nhiên, để đạt được mục tiêu bình đẳng giới trong phát triển bền vững, đòi hỏi sự vào cuộc quyết liệt hơn, hiệu quả hơn của cả hệ thống chính trị. Để hướng tới mục tiêu bình đẳng giới trong ngành Du lịch. Theo các chuyên gia, những cái nhìn thiên kiến, lệch lạc về vai trò của phụ nữ và quá trình phụ nữ làm các vị trí nghề nghiệp khác nhau trong lĩnh vực du lịch cần được thay đổi trong xã hội ngày nay. Các nghiên cứu và thực tiễn đã chứng minh, giữa phụ nữ và nam giới chỉ có sự khác biệt về mặt sinh học chứ không có sự khác biệt về mặt xã hội. Mặc dù vậy nhưng khẳng định này chưa phải đã hoàn toàn được chấp nhận trong xã hội.

Đáng nói, trong Bộ quy tắc ứng xử văn minh trong du lịch do Bộ Văn hoá, Thể thao & Du lịch ban hành vào ngày 2/3/2017 vẫn chưa có nội dung liên quan đến việc đảm bảo về bình đẳng giới trong lĩnh vực du lịch. Theo đó, nhiều ý kiến cho rằng, các nhà hoạch định chính sách nên cân nhắc xây dựng khung điều luật lao động đặc thù nhằm đảm bảo quyền lợi của phụ nữ trong quá trình làm nghề du lịch, nhằm đảm bảo thực hiện bình đẳng giới,

chống xâm hại, quấy rối tình dục hoặc khiêu dâm hóa hình ảnh người phụ nữ làm việc trong ngành Du lịch.

Hiện nay, ở ngành Du lịch Việt Nam hay ngành Du lịch các quốc gia khác trên thế giới, vẫn còn tình trạng rất nhiều phụ nữ ít được tiếp cận với các quyền và cơ hội hơn nam giới. Để thay đổi sự bất cân bằng đó và để nỗ lực hướng tới bình đẳng giới, phụ nữ cần được nâng cao vị thế và thể hiện thực lực trong môi trường làm việc, theo đó họ cũng được nhận những quyền lợi chính đáng và công bằng.

Về phía doanh nghiệp du lịch như các công ty lữ hành, khách sạn, nhà hàng, cơ sở kinh doanh dịch vụ bổ sung..., cần đặt ra vấn đề văn hoá doanh nghiệp, đạo đức kinh doanh đảm bảo nguyên tắc tôn trọng con người, dù người lao động là giới tính nào. Theo đó, đơn vị kinh doanh phải tôn trọng phẩm giá, quyền lợi chính đáng (lương, bảo hiểm, hưu trí, các chế độ chính sách); bảo đảm an toàn lao động (đóng bảo hiểm y tế, bảo hiểm xã hội, bảo hiểm du lịch, môi trường làm việc thân thiện an toàn); tạo điều kiện phát triển về thể lực và trí tuệ của đội ngũ nhân viên trong doanh nghiệp ở các cấp khác nhau...

ĐỖ TRANG

Với diện tích chỉ **11.571km²**, Qatar cũng đi vào lịch sử với tư cách là quốc gia có diện tích nhỏ nhất đăng cai tổ chức một kỳ World Cup. Không chỉ có vậy, với dân số vào khoảng 2,9 triệu người, Qatar cũng vượt qua Uruguay để trở thành nước chủ nhà World Cup có dân số ít nhất.

Lần đầu có trọng tài nữ

Qatar 2022 cũng sẽ là kỳ World Cup đầu tiên có các trọng tài nữ điều khiển một trận đấu. Yamashita Yoshimi (quốc tịch Nhật Bản), Salima Mukansanga (quốc tịch Rwanda) và Stephanie Frappart (quốc tịch Pháp) là 3 trong số những người “cầm cân nảy mực” được chọn cho giải đấu. Hỗ trợ cho họ là các trợ lý trọng tài Neuza Back của Brazil, Karen Díaz Medina của Mexico và Kathryn Nesbitt của Mỹ.

Frappart được cho là cái tên nổi tiếng nhất trong danh sách. Năm 2020, cô trở thành người phụ nữ đầu tiên cầm còi tại một trận đấu ở Champions League. Còn với Mukansanga, cô chia

Những điều chỉ có ở World Cup Qatar – 2022

● Không khí World Cup 2022 sôi động đã tràn ngập tại Qatar.

sẽ bản thân rất hào hứng đón nhận thử thách làm trọng tài tại một giải đấu lớn và gia đình nóng lòng được thấy cô ra sân.

Không dành cho fan “nghèo”

Theo nghiên cứu từ Công ty dịch vụ tài chính Ba Lan Conotoxia, vé xem các trận đấu ở Qatar không chỉ đắt nhất trong lịch sử World Cup mà chi phí đi lại và ăn ở cũng cao ngất ngưởng. Với những người hâm mộ từ nơi khác đến, giá vé vòng bảng từ 70 - 220 USD; vé các trận đấu loại trực tiếp từ 600 - 1.600 USD. Theo trang

SportsMail, giá vé cho trận chung kết vào ngày 18/12 tăng 46% so với trận chung kết tại Nga năm 2018 và hầu hết vé của các trận đấu hiện đã bán hết.

Bên cạnh giá vé cao ngất, Conotoxia ước tính rằng chi phí chuyến đi cho 2 người từ Mỹ tới Doha trong thời gian 10 ngày diễn ra giải đấu thấp nhất là 5.400 USD. Tuy nhiên, với tình trạng các chuyến bay và chỗ ở nhanh chóng được bán hết, mức giá đó có thể cao hơn nhiều, đặc biệt nếu người hâm mộ muốn dự khán các trận đấu sau vòng bảng. Theo trang

Booking.com, nếu bay từ New York trong tuần thứ ba của giải đấu và thời gian lưu trú 7 ngày tại Doha, mỗi người phải trả từ 4.600 - 18.500 USD. Đó là chưa kể tiền mua vé và mua sắm riêng.

Cuộc cạnh tranh tìm chỗ ở cũng “nóng” lên khi Qatar chào đón khoảng 1,5 triệu người hâm mộ đến xem giải đấu kéo dài 1 tháng. Chỗ ở rẻ nhất trong suốt giải đấu là tại làng người hâm mộ, nơi có chỗ ở tạm thời và phòng tắm riêng cho 2 người với giá khoảng 200 USD/đêm. Ngôi làng dành cho người hâm mộ Free Zone cách trung tâm thành phố Doha khoảng 20 phút đi tàu điện ngầm, nhưng tại thời điểm này, hầu hết phòng đã kín chỗ. Đối với những người hâm mộ có ngân sách hạn hẹp thì có thể chọn kiểu phòng “cắm trại bình thường và kiểu cabin”.

Không ăn mặc hở hang hoặc khỏa thân, không đồ uống có cồn

Du khách được yêu cầu che kín vai và đầu gối. Người mặc quần

đùi và áo sơ mi cộc tay bắt buộc phải tránh xa các tòa nhà chính phủ, trung tâm mua sắm cũng như các địa điểm công cộng. Điều này bắt nguồn từ văn hóa, phong tục tập quán mà quốc gia đăng cai tổ chức World Cup quy định và người hâm mộ phải tôn trọng.

Ngoài ra, đồ uống có cồn chỉ được tiêu thụ trong các quán bar được cấp phép hoặc các nhà hàng. Những người không theo đạo Hồi cũng được phép uống bia trong nhà của họ (hoặc khách sạn) trong thời gian diễn ra World Cup 2022. Nói chung, hành vi say xỉn ở nơi công cộng có thể bị phạt nặng và phạt tù. Gây gỗ đánh nhau gây thiệt hại cho tài sản công của Qatar cũng phải ngồi tù.

Nhân viên bảo vệ phụ trách quán bar (quán rượu) sẽ yêu cầu các khách hàng xuất trình chứng minh nhân dân hoặc bản sao hộ chiếu. Ngoài ra, không cho phép bất kỳ ai dưới 21 tuổi uống các loại đồ uống có cồn khi vào những nơi này. Du khách sẽ được phép mặc những bộ quần áo hở này ở những nơi kín như khách sạn hoặc tại hồ bơi. Du khách nữ đến các nhà thờ Hồi giáo ở Qatar sẽ được yêu cầu che kín đầu.

HOÀI THU

"TỰ HÀO HÀNG VIỆT NAM" - "TINH HOA HÀNG VIỆT NAM"

Để nâng cao sức cạnh tranh cho hàng Việt

Doanh nghiệp cần phải nghiên cứu, nắm chắc diễn biến thị trường trong nước và thế giới, đánh giá đúng phân khúc thị trường để tính toán sản xuất cho phù hợp, làm sao để không chỉ nhiều người sử dụng hàng Việt mà còn tự hào khi dùng hàng Việt.

Công tác kết nối cung cầu hàng hóa đã góp phần bình ổn thị trường, bảo đảm an sinh xã hội; hỗ trợ tiêu thụ nông sản và hàng công nghiệp nông thôn, thiết lập chuỗi cung ứng sản phẩm thực phẩm an toàn phục vụ người dân và xuất khẩu.

Bên cạnh đó, hàng hóa được lưu thông thuận lợi, thúc đẩy sản xuất phát triển. Người tiêu dùng được sử dụng hàng có chất lượng, giá cả hợp lý, mẫu mã phong phú. Các doanh nghiệp phân phối có nguồn hàng ổn định với đa dạng đặc sản vùng miền...

Tuy vậy, theo bà Lê Thị Việt

Nga, Phó Vụ trưởng Vụ thị trường trong nước, Bộ Công Thương, hoạt động kết nối cung cầu thời gian qua còn một số tồn tại do cung - cầu chưa gặp nhau.

Một số tổ chức, đơn vị sản xuất hàng hóa gặp khó khăn trong quá trình đưa hàng hóa vào hệ thống phân phối hiện đại một cách bền vững, đặc biệt là doanh nghiệp vừa và nhỏ.

Các hộ nông dân do chưa xây dựng được thương hiệu nên chưa đáp ứng được tiêu chuẩn của các nhà phân phối về chất lượng, tính an toàn và sản lượng. Các doanh nghiệp phân phối chưa chủ động tiếp cận với các nguồn hàng ổn định và có chất lượng.

Nhằm nâng cao hiệu quả kết nối cung cầu hàng hóa, theo bà Nga, rất cần sự chung tay vào cuộc của các cơ quan quản lý nhà nước cũng như doanh nghiệp.

Đặc biệt, các địa phương triển khai các giải pháp để đạt được mục

tiêu “Đến năm 2025, 100% các tỉnh và thành phố trực thuộc Trung ương đều tổ chức được dịch vụ hỗ trợ kết nối cung cầu cho các đối tượng sản xuất, kinh doanh hàng Việt Nam” theo yêu cầu của Thủ tướng Chính phủ tại Đề án Phát triển thị trường trong nước gắn với Cuộc vận động giai đoạn 2021-2025.

Các Sở Công Thương, Sở Nông nghiệp và Phát triển nông thôn, Sở Khoa học và Công nghệ... của địa phương cần đẩy mạnh vai trò kết nối giữa doanh

ngiệp sản xuất và doanh nghiệp phân phối tạo điều kiện cho hai bên có nhiều cơ hội hợp tác với nhau.

Đối với doanh nghiệp, theo bà Nga, cần chú trọng cập nhật thông tin đầu tư, nâng cấp dịch vụ, chất lượng, mẫu mã để đáp ứng nhu cầu của người tiêu dùng.

Doanh nghiệp phân phối cần có các chính sách ưu tiên hàng hóa sản xuất trong nước, chủ động tiếp cận, hỗ trợ các doanh nghiệp, hộ nông dân,... trong sản xuất hàng hóa đạt tiêu chuẩn tại thị trường trong nước và quốc tế hướng tới người tiêu dùng Việt Nam và xuất khẩu.

Bà Trần Thị Phương Lan, quyền Giám đốc Sở Công Thương Hà Nội cho biết, bên cạnh việc hỗ trợ cho vùng sản xuất nông sản, doanh nghiệp chế biến, doanh nghiệp logistics... cần đẩy mạnh liên kết vùng, hợp tác, hoạch định cho phát triển vùng, để không bị mất cân đối, không bị dư cung và khó khăn trong tiêu thụ.

Đồng thời, tiếp tục thực hiện các giải pháp kết nối cung - cầu, có cơ chế chính sách để hỗ trợ đầu tư

phát triển hạ tầng thương mại, xây dựng hệ thống phân phối phát triển rộng khắp, tập trung phát triển thương mại điện tử để kích thích nhu cầu tiêu dùng của giới trẻ.

“Doanh nghiệp cần phải nghiên cứu, nắm chắc diễn biến thị trường trong nước và thế giới, đánh giá đúng phân khúc thị trường để tính toán sản xuất cho phù hợp, làm sao để không chỉ nhiều người sử dụng hàng Việt mà còn tự hào khi dùng hàng Việt”, bà Lan cho biết.

Hơn nữa, kinh tế Việt Nam có độ mở lớn, hội nhập quốc tế sâu rộng, những cam kết trong các hiệp định thương mại về lộ trình xóa bỏ thuế nhập khẩu đối với hàng hóa Việt đem đến xung lực mới cho nền kinh tế Việt Nam, tuy nhiên cũng đặt nền kinh tế Việt Nam đứng trước cuộc cạnh tranh gay gắt.

Nhiều thách thức mới, hàng hóa nước ngoài nhập vào nhiều hơn, trong khi đó quy mô của các doanh nghiệp Việt Nam nhỏ, tiềm lực không đủ mạnh, sức cạnh tranh không cao...

Chính vì vậy, các doanh nghiệp cần không ngừng nâng cao chất lượng sản phẩm, hạ thấp chi phí sản xuất, nâng cao năng lực cạnh tranh và đáp ứng nhu cầu người tiêu dùng trong nước.

NGUYỄN HƯƠNG